

V tomto čísle nájdete

Z domova

Semester priniesol (P. Hrabovecký)	4 - 5
Špirituál apoštolským exarchom	6
Byť otcom pre všetkých	7
Prišielci... (V. Nemec)	8 - 11
Akadem 2003 (J. Kulan)	11 - 13
...a navrátilci (P. Nemec)	14 - 17

Publicistika

Z vianočného listu D. Bonhoeffera (P. Juhás)	18 - 19
Čokoládový anjelič (B. Polča)	20

Príloha	21 - 35
----------------	---------

Zo sveta

Škola, o akej sníva každá riaditeľka (P. Fogaš)	36 - 38
Modlitba vo Viedni (B. Polča)	39
Púť do Ríma (A. Krivda, P. Sykora)	40 - 41
Posol lásky (M. Zábrecký)	42 - 43

Kultúra

Mamkine dobré ruky (J. Dolný)	44 - 45
Ak zabijeme Boha, všetko je dovolené (P. Hrabovecký)	46 - 47
Rožok a syr (V. Štefanič)	48 - 49
Znovuzrodenie úžasu (I. Gazda)	50
Prekvitajúca Lipa (M. Imrich)	51 - 53
Za iný stredovek (I. Gazda)	51 - 52
Čakanie na koniec neúspešné (M. Zábrecký)	52 - 53
Poézia	54 - 55

Free time

Hrať futbal pre potešenie (J. Kadlic)	56
Mladí mladým po tretie	57
Za okrajom	58
Vendelizmy... (M. Molnár)	59

BOROMEO (www.kske.sk/boromeo) **Šéfredaktor:** Imrich Gazda - **Zástupca šéfredaktora:** Michal Zábrecký - **Redakčná rada:** Pavol Hrabovecký, Matúš Imrich, Peter Nemec, Vladimír Nemec - **Grafická úprava:** Matúš Imrich, Peter Jano - **Fotoreportéri:** Dominik Girašek, Marián Šangala, Peter Zubko - **Vydáva:** Kňazský seminár sv. Karola Boromejského - **Adresa:** Hlavná 91, 042 03 Košice - Vychádza dvakrát do roka - **Tlač:** Vydavateľstvo Michala Vaška, Nám. Kráľovnej Pokoja 2, 080 01 Prešov. **Predná obálka:** záber z inaugurácie TF KU - **Zadná obálka:** „Zimný motív“ Mariána Šangalu - Neprešlo jazykovou úpravou.

Slovo...

Slovo...

... **i**dem zostane len slovom, kým nevstanem a nepreukážem službu, o ktorú ma požiadali.

... *lútujem* zostane len slovom, kým nevyjdem zo spovednice a nevystriem otvorenú dlaň k svojmu bratovi.

... *milujem* zostane len slovom, kým sa nepremení v sladký bozk manželskej lásky a zodpovednosti.

Každé slovo zostane len slovom, prázdny výdychom našich úst, kým nenájde svoje uskutočnenie. Tak ako slovo Boha, ktoré je dynamizmom povolávajúcim k životu, dávajúcim bytie. Tak ako hovorí On sám:

„Lebo ako spáchne
z neba dážď a sneh
a nevráti sa ta,
ale opojí zem,
zúrodní ju, dá jej klíčiť,
a dá semä na siatie
a chlieb na jedlo:
tak bude moje slovo,
ktoré mi vyjde z úst,
nevráti sa ku mne naprázdno,
ale urobí, čo som si želal,
a vykoná, na čo som ho poslal“ (Iz 55, 10 – 11).

Keď nám v tej slávnostnej, podmanivej atmosfére sviatku Božieho narodenia zaznejú v srdci slová Evanjelia „Slovo sa telom stalo...“ (In 1, 14a), nájdime v sebe odvahu premeniť odteraz každé svoje slovo v telo, v skutočnosť plodného skutku.

Imrich Gazda

[Seminárny diár]

Semester priniesol Semester priniesol

September

22. – 26.9.2003 – Ako sa dá lepšie nabrat' sila do duchovného života pre tých, ak nie duchovnými cvičeniami? Preto bohoslovci strávili týždeň pred otvorením školy naberaním nových duchovných síl do nasledujúceho školského roka. Prvý, štvrtý a piaty ročník strávil cvičenia v exercičnom dome v Prešove (na obr.) a druhý a tretí ročník na Ružíne v obklopení krásnej prírody. Cvičeniami nás sprevádzali otcovia jezuiti.

27.9.2003 – Po niekoľkých mesiacoch „nudného“ života sa konečne otvorili školské brány aj pre bohoslovcov. Tí s „veľkou“ radosťou privítali začiatok školského roka a zúčastnili sa aj slávnostného vzývania Ducha Svätého *Veni Sancte*, ktoré celebroidal Mons. Anton Fabian. Popoludní sa konala promócia študentov diaľkového štúdia.

29.9.2003 – Náš seminár navštívili poslanci NR SR za KDH František Mikloško a Mária Sabolová. Viedli diskusiu o súčasnej domácej i zahraničnej politike.

30.9.2003 – Návšteva z USA. Do seminára prišli budovať spoluprácu medzi seminármi ako aj medzi diecézami Mons.R. Sifrin a Mons.P. Polando z diecézy Youngstown. Večer sa

bohoslovci zúčastnili debaty, na ktorej sa oboznámili s možnosťami pastorácie v USA a kde im bola ponúknutá možnosť študovať a potom aj pôsobiť ako kňazi v tejto diecéze. Spoločne sa modlíme za rozvoj duchovných povolaní v tejto obrovskej krajine, ktorá sa musí zápasit' so sekularizmom.

Monsignori z USA koncelebrujú pri sv. omši

Október

6.10.2003 – V katedrále sv. Alžbety sa konalo *Veni Sancte* vysokoškolákov košických vysokých škôl pod patronátom a za účasti Ekumenického spoločenstva cirkví v Košiciach. Predstavitelia kresťanských cirkví a denominácií sa takto pravidelne schádzajú už niekoľko rokov, aby naplnili pranie Pána Ježiša ako aj sv. Otca: „Aby všetci boli jedno.“

13.10.2003 – Škola je druhým domovom nás, študentov, preto je úlohou každého z jej predstaviteľov zabezpečiť, aby sa v nej všetci cítili dobre. Prvým krokom k tomuto cieľu bolo posvätenie zrekonštruovanej budovy teologickej fakulty. Posvätil ju sídelný arcibiskup Mons. Alojz Tkáč. Vyučovanie v nej sa však začalo už 29. septembra 2003.

17.-19.10.2003 – Život, to nie je len učenie, ale aj oddych; a tomu sa rozhodol počas týchto dní oddávať druhý ročník nášho seminára. Či sa mu však aj skutočne oddával je otázne, pretože sa rozhodol stráviť tento víkend „prechádzkami“ po Vysokých Tatrách.

20.10.2003 – Z príležitosti 25. výročia pontifikátu Sv. Otca Jána Pavla II. slávil otec arcibiskup Mons.Alojz Tkáč ďakovnú sv.omšu v katedrále Sv.Alžbety. Na sv. omši sa zúčastnili aj naši bohoslovci a prostredníctvom Rádia Lumen ju mohli počúvať veriaci na celom Slovensku.

23.10.2003 – Seminár sv.Karola Boromejského, to nie sú iba bohoslovci a predstavení, ale aj neodmysliteľné sestričky Božského Vykupiteľa, ktoré nám, hladným bohoslovcom, neustále vyvárajú všakovaké jedlá. V dnešný deň naše sestričky mali sviatok – oslavovali Božského Vykupiteľa. Bohoslovci sa im na záver sv. omše poďakovali za ich službu a popriali im ešte veľa ďalších síl a pomoci od ich patróna. Samozrejme, nemohlo sa to zaobiť bez kvetov.

27.10.2003 – „Reverendácia“ bratov štvrtákov. Bratia štvrtáci si obliekli *uniformu* bohoslovca a kňaza, reverendu, ktorú im ráno pred sv.omšou posvätil otec arcibiskup.

November

3.11.2003 – Otec Jozef Ondovčák, ktorý sa stal naším novým rektorom, dnes pred Bohom zložil za prítomnosti otca arcibiskupa a pred všetkými bohoslovcami slávnostné vyznanie viery a sľub, že bude svoj úrad vykonávať zodpovedne a s pomocou Božou. Tak sa všetci modlime, aby mu to vyšlo.

4.11.2003 – Keďže seminár je pomenovaný po sv. Karolovi Boromejskom a ten mal v tento deň sviatok, v našom seminári sa konala odpustová slávnosť. Slávnostnú sv.omšu o 16.30 celebraval Mons.Alojz Tkáč za účasti predstavených nášho seminára ako aj seminára Jána Vojašáka v Spišskej Kapitule – Spišskom Podhradí. V homílii prirovnal vicerektor spišského seminára ICLic. Dušan Škrabek človeka k pôde, ktorú je potrebné obrábať, aby priniesla úrodu. Je však nevyhnutné, aby človek vydal aj istú námahu. V tomto by nám mal byť vzorom práve sv. Karol Boromejský.

8.11.2003 – Dnešný deň bol veľkou slávnosťou pre celé Slovensko. V Košiciach bola inaugurovaná Teologická fakulta Katolíckej univerzity v Ružomberku. Dekanom fakulty sa stal doterajší rektor kňazského seminára Mons. Anton Konečný. Viac sa o tejto významnej udalosti dočítate v našej prílohe.

16. 11. 2003 - V katedrále sv.Alžbety dnes celebraval slávnostnú sv.omšu z príležitosti oslavy patróna tejto katedrály otec biskup Mons. Bernard Bober. Sv.Alžbeta Uhorská je vzorom chudoby a pokory, preto nás otec biskup vyzval k jej nasledovaniu. Ponúkol nám, aby sme sa pokorili tak ako sv.Alžbeta a aby sme nabrali do svojho života čnosti, o ktoré by sme sa potom mohli podeliť s druhými.

29.11.2003 – Slávnosť sv. Ondreja, hlavného patróna Košickej arcidiecézy. V katedrále sv. Alžbety sa konali slávnostné diecézne rekolekcie, pri ktorej boli zároveň predstavení kandidáti diakonátu a kňazstva, súčasní piatci nášho seminára. Modlime sa spolu s nimi, aby s Božou pomocou rozvíjali aj naďalej dar povolania ako aj talenty, ktoré dostali aj pre dobro druhých.

Pavol Hrabovecký

[Udalosť]

z domova

existujú

Špirituál apoštolským exarchom

Všetko tečie, všetko plynie, povedal kedysi dávno grécky filozof Herakleitos. Pre ktorú veličinu, ak nie pre čas, je tento výrok najpriliehavější. A skutočne, uplynulo už pár pekných mesiacov od chvíle, keď sme sa v jedno všedné poludnie dozvedeli nečakanú správu, že náš špirituál a prednášateľ dogmatickej teológie bol vymenovaný za apoštolského exarchu pre katolíkov byzantského obradu v Českej republike a titulárneho biskupa orejského.

Tento cti, no zároveň zodpovednosti, sa mu dostalo presne 24. apríla 2003. Biskupská vysviacka sa konala 31. mája 2003.

Aj keď už táto udalosť stratila na svojej aktuálnosti, považujeme za potrebné v stručnosti predstaviť otca biskupa aj čitateľom Boromea. Veď je to prvýkrát v novodobej histórii kňazského seminára v Košiciach, keď sa jeden z našich predstavených stal nástupcom apoštolov.

Dôstojný pán Ladislav Hučko sa narodil 16. februára 1948 v Prešove v rodine gréckokatolíckeho kňaza. Keď ho roku 1966 nevzali na teologickú fakultu do Bratislavy, začal štúdium experimentálnej fyziky na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, ktorú ukončil roku 1971. V rokoch 1973 — 1989 žil a pracoval v Bratislave, kde sa

venoval štúdiám a výskumnej práci v oblasti ťažby ropy a plynu. Okrem toho sa aktívne angažoval v hnutí Fokoláre. V roku 1989 začal teologické štúdiá. Niekoľko mesiacov po páde totality pôsobil ako redaktor v Katolíckych novinách. V rokoch 1990 — 1991 pracoval ako výkonný sekretár Konferencie biskupov Slovenska. Roku 1992 bol vyslaný do Ríma na štúdiá teológie na Pápežskej Lateránskej univerzite, ktoré roku 2000 ukončil doktorátom. Kňazskú vysviacku prijal

30. marca 1996 z rúk Mons. Slavomira Miklovša, eparchu Križevskej eparchie v Chorvátsku. Po svojom návrate z Ríma roku 2000 začal vyučovať dogmatickú teológiu na teologickom inštitúte v Košiciach, ktorú prednáša naďalej aj po jeho biskupskom menovaní, a súčasne vykonávať duchovnú službu v Geriatrickom centre sv. Lukáša v Košiciach. Je zakladajúcim členom a prvým šéfredaktorom teologického časopisu Verba Theologica, ktorý spoločne vydávajú teologické inštitúty v Košiciach a na Spišskej Kapitule.

Otcovi Hučkovi prajeme, aby ho Pán aj naďalej posilňoval svojou milosťou a naplňoval ho múdrosťou i odvahou pri vedení jemu zvereneného Božieho ľudu.

- ig, tk kbs -

z domova

6 |

Byť otcom pre všetkých

Bezprostredne po tom, čo bol otec Hučko menovaný Svätým Otcom za biskupa, položili sme mu nasledujúce otázky.

V roku 1968 ste sa stretli s hnutím Fokoláre. Ako ste sa v čase komunistickej vlády dostali do kontaktu s týmto hnutím?

Áno, bola to skupina, ktorá sa usilovala žiť evanjelium v každodennom živote a ja som sa usiloval s nimi.

Boli ste zodpovedný za mužskú vetvu v celom Československu. Ako si spomínate na toto vaše poslanie?

Tento termín *zodpovedný* hovorí veľa a tiež nehovorí nič. Bola to skôr koordinácia, rada a pomoc tým, čo sa usilovali o to isté. Nebola to moc, ale služba.

Kňazom ste sa stali pomerne nedávno, pred siedmimi rokmi. Túžili ste stále po kňazstve? Bolo kňazstvo vašim životným cieľom?

Áno, aj keď v každom období života s rovnakou intenzitou. Pred a po maturite to bolo veľmi intenzívne, potom menej, aj keď to ostalo živé, ale okolo štyridsiatky opäť veľmi intenzívne.

Je o vás známe, že máte blízko k ruským mysliteľom. Ako ste sa dostali k týmto myšlienkovým prúdom?

Cez literatúru. Čítaním Dostojevského, Tolstoj, Gogol... Ale tiež vďaka stretnutiu s redemptoristom Dr. Mastylákom, znalcom a prekladateľom ruských autorov. Objavil som špecifický svet ruského duchovného myslenia. To, čo bolo na Západe oddelené, duchovný život

a myslenie, to na Východe ešte bolo spojené.

Idea všejednoty v myslení veľkej postavy ruského katolicizmu Vladimíra Sergejeviča Solovjova a idea jednoty v Hnutí Fokoláre má k sebe blízko, však?

Solovjov vychádza z iných predpokladov, ale výsledok je veľmi blízky.

S akými predstavami vystupujete na biskupský stolec?

Byť otcom pre všetkých, nikoho nevynímajúc. Je to ťažké, neviem či sa mi to podarí. Viem však, že keď sa spoľahnem na Pána, vtedy všetko dôjde k zdarnému koncu.

Za rozhovor ďakuje redakcia Boromea

[Anketa]

Prišielci...

Rok má štyri ročné obdobia. Jar, leto, jeseň a zima. Na jar sa seje, sadí, v jeseni sa opäť roľá brázdí. Úroda je schovaná, na zásoby nechaná. Ale u nás je to inak. Na jar žneme, čo sedem rôčkov rástlo a v jeseni k nám prídu tí, čo v Pánovej škole pár rôčkov stráviť chcú.

Tak tu ich máme. V prvom kole trinásť ich je, čo predstaviť sa ráčia v tomto čísle

Opýtali sme sa:

Ako vnímajú seminár a čo ich v ňom najviac prekvapilo?

Aké sú ich záľuby a čomu sa chcú venovať počas pobytu v seminári?

**Jozef Barlaš,
Snina,
18 rokov**

Najviac ma prekvapil Dominik Girášek, keď mi prišiel spraviť túto fotku. Ináč bolo (a je) pre mňa zaujímavé precízne rozdelenie času. Celkovo seminár

vnímam ako veľmi zaujímavú inštitúciu a hodnotím ho kladne v každom smere.

Mám rád mnoho vecí (napr. čokoládu). Z takých reálnych je to napr. hudba, zaujímavá kniha a podobne. Knihy zo záľub môžem hneď vylúčiť (tie sú už povinnosťou), no a tak ostáva asi tá hudba. Dúfam, že sa sem – tam nájde čas na „tvorivú improvizáciu“.

**Peter Bujňák,
Lorinčík,
20 rokov**

Prekvapilo ma správanie sa starších bratov, väčšinou v kladnom slova zmysle. I keď sú medzi nimi aj čierne ovce, respektíve barani. Mám šťastie, že som natrafil na super „vicoša“.

Mojimi záľubami sú: hokej (v súčasnosti bez využitia), futbal (s plným využitím), v ktorom ma plne podporuje môj „vicoš“.

Pavol Eliáš, Ražňany, 20 rokov

Pred nejakým časom som nemal ani potuchu, ako to v tom chýrnom seminári vyzerá. Aj kvôli tomu som si pred rokom podal prihlášku na teologickú fakultu ako laik. Počas roka som vďaka spolužiakom sčasti spoznal aj ten seminárny život, no a tento rok som vstúpil do druhého ročníka už ako bohoslovec. Najväčší problém je tu pre mňa asi budíček, ale celkovo je to tu fajn.

Ja som skôr taký technický typ (típek?) Kedysi som robil s počítačmi, takže s nimi dokážem skoro všetko od „hardvéru“ až po tvorbu webových stránok. Tiež si rád zašportujem, prečítam dobrú knihu, alebo si zahrám na gitare a pod.

**Rastislav
Ferčák,
Hrabovec nad
Laborcom,
19 rokov**

Pravdupovediac, vedel som čo ma tu čaká a aký je tu program. Seminár vnímam ako najlepšiu možnosť formovať svoju osobu a osobnosť.

Medzi moje záľuby patrí šport, modelárstvo, železnice a hudba. Z oblasti športu je to futbal, plávanie a cyklistika. V seminári je široké uplatnenie všetkých týchto mojich záľub.

**Martin Gmitter,
Košice - Juh, 25 rokov**

Seminár vnímam ako miesto a čas pre formáciu, pre bližšie spojenie sa s Bohom a človekom. Snažím sa objaviť v povinnostiach a obmedzeniach význam pre môj rast. Teší ma nie nadradený, ale priateľský vzťah pána rektora a jeho otvorenosť pre záujmy seminaristov.

Chcem sa viac venovať jazykom – angličtine a taliančine. Mám záľubu v športe – futbal, plávanie, posilovanie, cyklistika, lyžovanie. Rád si zahrám na gitare a na bicích. Ohotne by som bol členom nejakej dobrej kapely.

**Marek Haborák,
Prešov - Sekčov, 19 rokov**

Seminár vnímam ako dar, ktorý by mi mal pomôcť formovať seba a môj vzťah k Bohu i blíznym. Páči sa mi, že všetko v seminári má svoj čas. Svoj čas má vstať, svoj čas má byť s Bohom spojený v modlitbe, svoj čas má študovať, svoj čas má oddychovať. Už sa len nechať vtiahnuť do víru tejto milosti a môže byť z toho dobrý výsledok, však? :)

Veľmi rád počúvam hudbu – väčšinou piesne chvál. Teším sa na čítanie kníh a spoznávanie nových ľudí :)

**Martin
Gazdačko,
Rozhanovce,
19 rokov**

Seminár vnímam ako jedno veľké spoločenstvo kde ťaháme všetci za jeden koniec a ideme za rovnakým cieľom. Prekvapilo ma správanie niektorých starších bohoslovcov. V kladnom, ale aj zápornom zmysle slova.

Medzi moje záľuby patrí včelárstvo a veci s tým súvisiace. Jeho praktizovanie tu však bude dosť obtiažne. Zaujímam sa tiež o rybárstvo, posilňovanie a šport vo všeobecnosti.

[Anketa]

**Miroslav Humeňaj,
Brestov, 18 rokov**

Som tu zatiaľ len jeden mesiac, takže ešte o živote v seminári neviem veľa, ale určite sa tu veľa naučím nielen po vedomostnej stránke. Milo ma prekvapila strava. Jeme tu síce len tri krát do dňa, ale už som stihol nejaké tie kilá pribrať!)

Keďže mám veľmi rád hudbu a je tu možnosť zahrať si v kapele, túto možnosť som len uvítal. Ďalej je tu pár klavírov, ktorými tiež nepohrdnem, a celkom dobrý digitálny organ. Najviac sa mi však páči v schole kde sa môžem zdokonaľiť v speve.

**Štefan
Kačmár,
Slovenská
Kajňa,
19 rokov**

Seminár vnímam ako miesto, na ktoré som sa tešil, no tešiť sa neprestávam ani teraz, najmä o šiestej ráno. Páči sa mi aj organizovanosť programu, ale nepohrdnem ani osobným voľhom.

Keďže už ako malého chlapca ma veľmi zaujímala hudba a spev, som veľmi rád, že tento záujem môže byť realizovateľný práve v schóle, na ktorú sa stále teším.

**Peter Jano,
Prešov - Sekčov,
19 rokov**

Hoci som tu len tri mesiace, pocítil som, že je to úplne niečo nové. Je to pre mňa nový začiatok, ktorý priniesol mnoho zmien do môjho života. Je to šanca začať žiť nanovo a využiť veci, ktoré som sa naučil doposiaľ a šanca naučiť sa veci,

ktoré budem potrebovať, aby som mohol pomôcť iným, ktorí to potrebujú.

Moje záľuby sú rôznorodé, ale najviac ma chytilo čítanie kníh. Okrem toho však rád pracujem s počítačom, rád si zašportujem a aj zaspievam v schole. Ešte tak nájsť záľubu v učení a všetko bude super. :))

**Tomáš Kormaník,
Nižná Šebastová, 19 rokov**

Seminár je pre mňa spoločenstvo ľudí, ktorí sem prišli za rovnakým cieľom. Je fajn pocit byť tu. Kedykoľvek sa potrebujem s niekým pohovárať, vždy je tu niekto, kto je ochotný vypočuť si ma. Je to buď špirituál alebo moji blízki kamaráti.

Medzi moje záľuby jednoznačne patrí pobyt na infirmárke :)) Mám rád prácu s počítačom (internet), sem tam si zahrám biliard a nepohrdnem dobrým jedlom :)

Roman Labuda, Košice - Furča, 22 rokov

Seminár vnímam v prvom rade ako výbornú formáciu pre môj duchovný život, avšak ani

vonkajšie formovanie nie je na zahodenie:-). Veľké prekvapenia som tu nezazil, ale dosť mi vadí, že chodíme tak skoro spať. (o 22:00)

Rád by som sa venoval všetkému čo sa týka športu, taktiež si myslím, že si nájdem viac času na čítanie kníh a na to sa celkom teším.

Ľubomír Miškovič, Košice - KVP, 25 rokov

Vnímam ho zrakom i sluchom. Vdychujem jeho vôňu a snažím sa urobiť ju aj mojou vôňou. Prekvapený môže byť iba človek, ktorý je nepripravený a

nevie do čoho ide. Nepoznám síce všetky zákutia tohoto života, ale človek, ktorý má otvorené oči vidí veľa aj bez toho, aby pozeral. Takže ma zatiaľ nič nejako veľmi neprekvapilo.

Mám rád knihy a literatúru a tak by som voľný čas rád venoval rozširovaniu svojich obzorov. Keďže viem trafiť loptu, rád si zahrám i futbal.

Zozbieral Vladimír Nemec

Akadem 2003

V dňoch 24. – 26. októbra tohoto roku sa na akademickej pôde Katolíckej univerzity (KU) v Ružomberku konalo celoslovenské stretnutie mládeže pod názvom **AKADEM 2003**. Zúčastnili sa ho mladí z celého Slovenska v počte 541 účastníkov. V Ružomberku sa konal Akadem už po tretíkrát. Táto akcia však má už dvanásťročnú históriu (pôvodným miestom konania bola Banská Bystrica – Staré Hory). Hlavnou úlohou Akademu bola potreba vysokoškolákov stretnúť sa, vytvoriť živé spoločenstvá, v ktorých sa mladí môžu lepšie spoznať, vzájomne si vymeniť skúsenosti, zážitky, názory a takto sa obohatiť. Heslom celého tohtoročného podujatia bola veta: *“Som kresťan ... Čo s tým?”*

Po príchode mladých do Ružomberka, následnom zaregistrovaní, ubytovaní a vybalení sa, nasledovala v piatok večer o 19³⁰ sv. omša v miestnom univerzitnom kostole sv. Rodiny v Rybárpoli. Sv. omšu celebroidal pomocný banskobystrický diecézny biskup, zodpovedný za pastoraáciu mládeže na Slovensku, Mons. Tomáš Galis. V homílii okrem iného uviedol: *“Vy všetci sa cítite, a ja to cítim, lepšie ako chudobní dneška preto, lebo viete, že máte Ježiša, preto, že žijete s Ním a pre Neho. Každý, kto príde medzi vás, by sa mal cítiť rovnako. Dôležité je, že vieme, kde môžeme začať. Začnime od Ježiša Krista, ktorý je s nami až do skončenia vekov.”* Pred požehnaním na konci sv. omše sa otec biskup rozlúčil s mladými slovami: *“Chcem vám všetkým popriať, aby sa každý jeden z vás vedel v živote správne orientovať. Tak bude veľkým povzbudením pre ľudí, ktorí sa s ním stretnú. Pretože sa priznávame ku Kristovi, máme tým intenzívnejšie žiť v tomto svete. Vsadte na lásku a nebojte sa byť príkladom pre okolie preto, že ste Kristovi, že ste kresťania.”*

Po skončení sv. omše nasledovalo rozdelenie mladých do 41 skupiniek. Na čele každej skupinky stál animátor zodpovedný za približne 10 mladých. Mladí v jednotlivých skupinkách sa navzájom predstavili a spoznali, povedali niečo o sebe a vytvorili si znak, ktorý by vystihoval celú

[Reportáž]

ich skupinku a ktorým by sa táto skupinka prezentovala počas celého stretnutia. Onedlho si všetci "akademníci" vychutnávali prvý umelecký zážitok na Akademe, ktorý pripravilo divadlo "Za pecou" z bratislavského Univerzitného pastoračného centra (UPC) svojou hrou pod názvom *Život prváka*. Nasledovalo sve-dectvo mladého muža, ktorý patril do skupiny *skinheads*. Neskôr sa obrátil a teraz sa pripravuje na krst. Po svedectve nasledovalo požehnanie univerzitného kaplána vdp. Jozefa Žvandu, po ktorom sa všetci rozišli na internáty, kde nás už všetkých po ťažkom a únavnom dni čakal vytúžený spánok.

Po krátkom nočnom odpočinku sa mladí opäť stretli v skupinkách pri ranných modlitbách, kde chválili Boha a vzdávali mu vďaky. O 8³⁰ sa konala prednáška a po nej rozhovor s hlavným hosťom celého Akademu otcom biskupom Mons. Jiřím Paďourom, ktorý je v rámci biskupskej konferencie v Českej republike delegátom pre mládež a zasvätený život. Tento večne usmiaty českobudějovický biskup, pôvodne herec, tvrdí, že ho "biskupovanie" baví, a že ak chce človek skĺbiť biskupstvo a herectvo, jedného sa musí

vzdať. Napriek tomu mu však z jeho hereckého talentu nemalo zostalo. Vynovená univerzitná aula plná mladých ľudí ho srdečne a s nadšením privítala. S mladými sa porozprával na tému hriech: *"Hriech, to nie je škvrna. Hriech, to nie je lapsus. Hriech je ľudský čin, ktorý deštruuje celú jeho bytosť. Najprv vo vzťahu k Bohu, potom vo vzťahu k svojim blízkym. Pán Ježiš vzal svoju Matku s telom i dušou do nebeskej slávy. Ježiš i hmotu v Eucharistii premenil na svoje telo. S každým novorodencom sa stavia za ľudskú existenciu. Je potrebné vedieť, že je to duchovný boj s hriechom, v ktorom Kristus obetuje svoje vlastné telo. Nechá sa za naše hriechy ukrižovať na drevo kríža. To znamená, že sa necháva preniknúť smrteľnosťou, bolesťou, ktorú môžeme prežívať i my, i naši blízki v súženiach, bolestiach a umieraníach."* Mládež je pre tohoto biskupa zvláštnou skutočnosťou civilizácie, pretože stojí na začiatku života.

Po skončení stretnutia s otcom biskupom Paďourom nasledovali „workšopy“ – tvorivé dielne. Medzi hosťami nechýbali manželia Mária a Pavol Hricovci z Košíc, ktorí porozprávali mladým o svojom kresťanskom manželstve. V druhom „workšope“ sa konal rozhovor so sestrou Mariannou zo Spoločnosti dcér kresťanskej lásky (ľudovo nazývané vincentky), ktorá vyzdvihla dôležitosť mladých čítať Sv. písmo a ich potrebu modliť sa sv. ruženec. Hosťom tretieho „workšopu“ bol jeden z iniciátorov propagácie rozličných evanjelizačných kurzov Ján Ňukovič. Svojím vlastným svedectvom predstavil svoju cestu usmernenia k Bohu. On sám si vo svojom živote uvedomil, že život bez Boha nemá zmysel.

[Reportáž]

Neskôr po chutnom obedňajšom guláši nasledovala opäť práca v skupinkách, pre ktorú by sa skôr hodil názov osobné voľno. To využili mladí na ešte hlbšie spoznanie sa, či už pri spoločnej prechádzke, posedení pri čaji v umeleckej čajovni alebo pri modlitbe sv. ruženca. Niektoré spoločenstvá si na seba tak zvykli, že sa aj ostatného programu zúčastňovali spoločne, čo bolo veľmi povzbudivé.

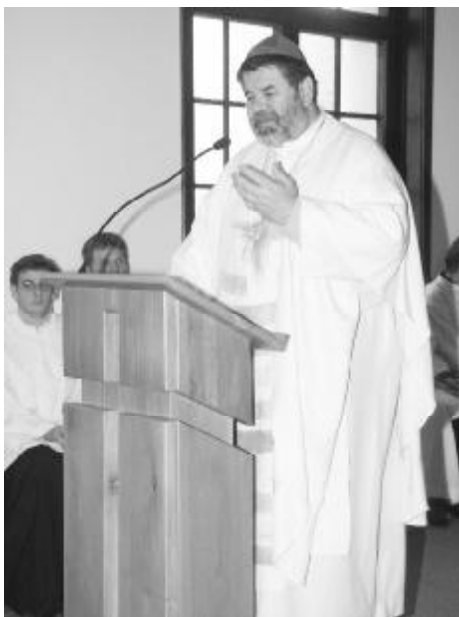
O 16⁰⁰ sa konala sv. omša v univerzitnom kostole s otcom biskupom Paďourom. V homílii okrem iného povedal: *“Kristovému sľubu o zoslaní Ducha Svätého môžeme porozumieť v dnešnej dobe s úžitkom pre náš život. Nenasadzuje nám ružové okuliare, je Duchom pravdy, Duchom potešiteľom. Príjmime ho do nášho života! Otvorme sa pre Krista, veď Kristus je tu pre všetkých! Veď Kristus prišiel na svet preto, aby spasil to, čo by inak zahynulo.”* Pri svätej omši počas obetovania priniesli mladí špecifické obetné dary na znak zrieknutia sa svojich hriechov. Celá sv. omša bola

doslova cudzojazyčná, pretože Zbor mladých z Bratislav-ského UPC spieval počas sv. omše piesne po španielsky, anglicky a taliansky a i samotný celebrant rozprával po česky. Po skončení sv. omše si mladí v úžasnej atmosfére zaspievali piesne chvál Bohu.

Hneď nato v aule nasledovalo predstavovanie jednotlivých univerzitných pastoračných centier z celého Slovenska (momentálne je ich spolu dvanásť) v podobe divadelných scén. Na Akademe 2003 sa prezentovali v kompletnej zostave. Po skončení predstavovania nasledovali hudobné koncerty. V aule bol koncert Kapucínov, po ktorom nasledovala skupina Metelica. V tom istom čase asi o 21³⁰ v univerzitnom kostole sv. Rodiny sa mohli mladí zúčastniť na koncerte chvál Riša Čaňakyho a jeho hudobnej skupiny. Čiže celá sobotňajšia noc patrila kvalitnej gospelovej hudbe. Sobotňajší

večer mladí uzatvorili večernou modlitbou a následným spánkom okolo polnoci.

Záverečný nedeľňajší deň Akademu patril okrem sv. omše práci v spoločenstvách. Mladí sa už od rána v skupinkách rozprávali na hlavnú tému Akademu *“Som kresťan ... A čo s tým?”*. Tiež sa rozprávali o Božej láske a o dôvere v Boha. Na pravé poludnie sa začala slávnostná záverečná

Mons. Jiří Paďour počas homílie

sv. omša, ktorú celebroval žilinský dekan vdp. Stronček. Ten počas homílie povzbudzoval mladých, aby neostali pasívni, ale aby čo najviac načerpali i z tohoto duchovného programu, ktorý sa pomaly končil. Aby sa nebáli doma, ale i na škole svedčiť o Kristovi a kresťanskej identite. Zvlášť ponúkol ako aktuálne vzory a príklady pre energický kresťanský život blahoslavenú Matku Teréziu a Sv. Otca Jána Pavla II. Na konci sv. omše prišiel čas na slová poďakovania.

Po záverečnom požehnaní otca dekana Stončeka a po záverečných mládežníckych piesňach sa mladí rozišli na ubytovne a internáty. Odtiaľ už smerovali ich kroky domov do rôznych kútov Slovenska, kam si odnášali veľké množstvo nádherných duchovných a zaujímavých zážitkov, či veľa nových skúseností.

A aký je vlastne aktuálny odkaz AKADEMU 2003? Mladí sa určite majú hlbšie zamyslieť nad svojím životom a nad prežívaním kresťanskej viery. Majú hľadať a nadviazať hlbší vzťah s Nebeským Otcom a s jeho Synom Ježišom Kristom, všetko zjednotiť v Duchu Svätom. A hlavné je, aby každý mladý do budúceho AKADEMU 2004 vedel vo svojom srdci, ale i pred svetom, odpovedať na otázku: *“Som kresťan ... Čo s tým?”*

Ján Kulan

[Anketa]

...a navrátilci

Najdôležitejšie otázky v živote nám kladie Ježiš. No zároveň nám pomáha na ne aj správne odpovedať. Každoročne naši bohoslovci po troch rokoch teórie odchádzajú na rok praxe. Rozídení nielen po arcidiecéze, ale po celej planéte, zažili toho naozaj dosť. O to, k akým skúsenostiam sa dopracovali počas mesiacov pastoračného ročníka, sa s nami teraz chcú podeliť.

Pastoračný ročník som prežil v rovinatom kraji Abova, v obci Čaňa. Pánovi farárovi Cyrilovi a kaplánovi Marcelovi som svojou mierou pomáhal pri pastorácii farskej a dvoch filiálnych obcí Ždane a Gyňova. Keďže som vyučoval na dvoch základných školách 16 hodín náboženstva týždenne, počas dopoludnia som sa nenudil. Vo farnosti som svoj čas pre Boha „strácal“ aj s miništrantom, deťmi, mladými či birmovancami. Chcem vysloviť „Ďakujem“ tým, ktorí mi počas môjho pobytu na praxi pomáhali, či pomocnou rukou alebo modlitbou. Všetkým, ktorí pôjdu na pastoračný ročník chcem odkázať: „Nebudete to považovať za statený rok a určite nebudete ľutovať!“

Jozef Juraško

Na pastoračnom ročníku som bol vo Velkom Šariši, kde som si zároveň vykonával náhradnú vojenskú službu v diecéznom kňazskom domove. Medzi moje prvoradé povinnosti patrila služba starým a chorým kňazom i laikom umiestneným v domove. Moja práca spočívala konkrétne v asistencii na sv. omšiach, roznášaní Eucharistie, kŕmení, prebaľovaní, pomoci pri hygiene, doprovoďte na lekárske vyšetrenie atď. Okrem toho som sa snažil spoznávať obyvateľov domova, ich životné osudy, bolesť, utrpenie. Neoceniteľná je pre mňa skúsenosť smrti. Služba umierajúcim bola pre mňa najväčšou milosťou, ktorou ma Pán obdaroval počas mojej služby v domove. V trpiacich a zomierajúcich som sa mohol

dotýkať a slúžiť samému Kristovi. Až tu som začal chápať, čo znamená slúžiť mu v blížnych, opustených a slabých. Vo voľnom čase som sa stretával s deťmi, mladými na rôznych akciách (výlety, stretká, futbal, adorácie...) a neodmysliteľnou súčasťou dňa bola pre mňa aj účasť na sv. omši vo farskom kostole. S duchovným otcom som vychádzal veľmi dobre a som mu veľmi vďačný za jeho starostlivosť, príklad a lásku.

Marek Ondrej

Pastoračný ročník som strávil v Zborove. Do Zborova som prišiel 10. septembra plný očakávania a trochu aj strachu, čo ma čaká. Samotná farnosť je dobre pastoračne rozbehnutá, takže prvoradý prínos pre mňa bolo hlavne vidieť pastoráciu kňaza vo farnosti ako „manažéra“. Neostalo to iba pri obzeraní. Možnosti pre pastoráciu boli neobmedzené, či už vo venovaní sa miništrantom, mladým vo farnosti, roznášaním sv. prijímania chorým na prvé piatky... Veľmi ma teší, že som mohol učiť náboženstvo na základnej škole. Dobré spomienky mám na nacvičovanie jasličkovej pobožnosti s deťmi na Vianoce. Veľkým prínosom pre mňa bolo vidieť nové zvyky, ktoré som doma nemal možnosť poznať.

Jozef Mrúz

Pastoračný ročník som strávil neďaleko Košíc vo farnosti Svinica. Počas tohto roka som mal možnosť získať skúsenosť s učením náboženstva, zoznámiť sa s prácou v kancelárii, zdokonaľiť sa vo varení. Tiež som pomáhal duchovnému otcovi pri príprave mladých na sviatosť birmovania. S deťmi sme nacvičovali

zľava doprava: Matúš Fuchs, Jozef Olah, Jozef Juraško, Adamčík, Lukáš Poklemba, Peter Dzielawski, Marek O.

piesne, ktorými sme potom spetrovali priebeh svätých omší. Spolu sme občas trávili voľný čas na fare hrami i užitočnou prácou.

Tento rok strávený v teréne bol pre mňa bohatou univerzálnou skúsenosťou. Ďakujem duchovnému otcovi za všetko, čo mi počas tohto roka odovzdal, za vyššie spomenutú prax i za osobné kontakty s jednotlivcami a rodinami, ktorými som získal cenné skúsenosti do života.

Matúš Fuchs

Pastoračný ročník som strávil v Bardejove. Sú tam dve farnosti: jedna v meste, druhá na sídlisku. Ja som bol v tej väčšej, v meste. Býval som na fare a moja hlavná činnosť spočívala v práci vo farskej kancelárii. Okrem toho som mal aj niekoľko hodín náboženstva, teda trochu som nahliadol aj do školskej katechézy.

Cez tento rok som videl z blízka, ako beží život v inej farnosti. Každý bohoslovec to samozrejme vidí doma, ale tam má iné postavenie, pretože pozná ľudí i rôzne okolnosti zo strany veriaceho. Na pastoračnom ročníku sa na veci pozerá z pohľadu kňaza.

Miroslav Adamčík

Po absolvovaní tretieho ročníka som podobne ako moji spolužiaci vymenil prostredie seminára za priestor farnosti. Aj keď sa na papieroch môj

pastoračný ročník veľa krát zmenil, nakoniec sa predsa len ustálil. Pochádzam z dolného Zemplína a tak som sa presunul na horný Zemplín, konkrétne do farnosti Belá nad Cirochou. Zodpovedný za farnosť je v prvom rade farár a potom kaplán. Ja ako bohoslovec som sa im snažil pomáhať, na koľko som to

vedel v ich zodpovednej úlohe. Mojm pôsobiskom sa stala škola, kde som vyučoval náboženstvo, ďalej to bola príprava mládeže na prijatie sviatosti birmovania a naučil som sa aj nejaké stavebárske práce (napr. ako sa robí malta atď.), ktoré verím, niekedy využijem. Vzťahy na fare a s ľuďmi vo farnosti sú veľmi dôležité a ak by som ich mal vyjadriť stupnicou od 1 do 5, iste by som neváhal použiť číslo 1. Verím, že pastoračný ročník bude pre každého bohoslovca dobrou skúsenosťou do života, tak ako to bolo aj v mojom prípade.

Peter Dzielawski

Písal sa 11. jún 2002, keď mi bývalý humenský kaplán Peter Gazda oznámil: „Jožko, na pastoračný ročník pôjdeš do Humenného. A tak sa aj stalo. 2 septembra ma pán dekan Bartolomej Urbanec a vtedajší páni kapláni veľmi pekne privítali. Keďže v seminári ma poznajú chlapci pod slovom kantor aj v Humennom som najviac času strávil hraním na svätých omšiach, potom to bola každodenná práca v kancelárii, stretnutia s miništrantmi, no a nebol som ukrátený ani o zážitky v škole a pri stretnutiach s birmovancami. Preto moje slovo „Ďakujem“ patrí pánu dekanovi Bartolomejovi Urbancovi, i kaplánom Peťovi, Marekovi a Milanovi, ktorí mi umožnili rozvíjať moje talenty, potom chlapcom miništrantom, mladým a všetkým, s ktorými som sa stretol a odchádzal som od nich povzbudený nielen slovom, ale i príkladom.

Jozef Olah

Svoj pastoračný ročník som strávil vo farnosti Malá Hradná v okrese Bánovce nad Bebravou. Farnosť pozostáva z piatich obcí a štyroch bohoslužobných miest. Tamojší farár ma požiadal, aby som sa venoval hlavne deťom a mládeži. Starú faru sme prebudovali na pastoračné centrum. V sobotu som tam mával stretka s mladými, v nedeľu s miništrantmi. Počas dní v týždni bolo centrum vyhradené pre dediny, kde sa hrával hlavne „ping-pong“. V utorok som učil šesť hodín náboženstvo. Ostatné podľa potreby: varenie, kancelária, práce na počítači, krstné nauky, ale hlavne manuálna práca. Program počas dňa mi určoval farár. Raňajky sme mali stále o siedmej, obed o dvanástej a večeru po svätej omši – tieto

of Olah, Jozef Juraško, Rastislav Demčák, Miroslav Dzielawski, Marek Ondrej a Jozef Mrúz

[Anketa]

body dňa boli stále. Modlitbu breviára a rozjímanie sme mávali spoločne. Tento deväťmesačný pobyt som ukončil akciou, kedy na víkend došiel jeden autobus mladých z Lipian, ktorým ubytovanie poskytli tamojší veriaci. Tam strávený čas ma obohatil mnohými skúsenosťami, za ktoré som vďačný Bohu.

Lukáš Poklemba

Pastoračný ročník som strávil v horami obklopenej farnosti Zbudské Dlhé. Od prvej chvíle môjho príchodu na faru som cítil vreľé prijatie tamojším farárom i veriacimi. A to ma povzbudzovalo každý deň, aby som ho prežil naplno. Spolu s miestnym kňazom Alanom Tomášom sme hneď od začiatku tvorili jeden tím. Možno si mnohí kladú otázku, čo som tam robil? Na základnej škole som vyučoval náboženstvo, duchovný otec mi zveril aj prípravu birmovancov – stretávali sme sa každú sobotu. Mávali sme stretnutia s miništrantmi a keď bolo treba, tak som pomohol aj v kancelárii farského úradu. Vďaka duchovnému otcovi som získal širší pohľad na život kňaza, veď koniec-koncov, každý deň som bol vo "víre" aktívnej pastorácie, ku ktorej, nakoľko som mohol, prispel som aj ja svojou pomocou.

Rastislav Demčák

Pastoračný ročník som prežil v diecéze Hradec Králove, vo farnosti Dobruška. Táto farnosť leží v severovýchodných Čechách pod Orlickými horami. Vo farnosti pôsobí slovenská komunita sv. Vincenta de Paul. Jedna z chariziem, ktorú táto komunita žije, je pomoc pri formovaní diecézneho kléru. Z tohto dôvodu sme tam boli aj dvaja diecézni bohoslovci. Prichádzal som plný očakávania a odchádzal som plný zážitkov a povzbudení. Cirkev v Čechách je známa tým, že je tam nedostatok kňazov a preto veľa farností nemá svojho kňaza. Okrem Dobrušky sme spravovali dve ďalšie farnosti. Moja náplň spočívala v starostlivosti o deti a mládež, s ktorými sme sa stretávali na fare, v škole alebo mimo nej.

Peter Sabol a Gustav Nagy

Som vďačný Bohu a pedstaveným, že mi umožnili okúsiť pastoračný chlebič aj mimo hraníc našej diecézy. Ak by som mal možnosť vrátiť sa, asi by som neváhal.

Peter Sabol

Môj príbeh sa odvíjal v malebnom Bohom požehnanom mestečku Hlinsko v Čechách. Mestečko má dvanásťtisíc obyvateľov, z toho v nedeľu chodilo do kostola necelých desať percent, čo je na tamojšie pomery veľký úspech.

Moja pastoračná činnosť spočívala v tom, že som učil náboženstvo, venoval som sa miestnej mládeži a robil okolo fary, čo bolo treba.

Negatíva s ktorými som sa stretol spočívajú predovšetkým v tom, že duše mnohých klerikov sú otrávené západným liberalizmom.

Gustáv Nagy

Pastoračný ročník sme strávili v Clevelandskej diecéze, Ohio, USA. Prvé tri mesiace sme prežili v slovenskom Benediktínskom kláštore Sv. Andreja Svorada v Clevelande. Zapojili sme sa do benediktínskeho spôsobu života v zmysle hesla „Ora et labora“

(„Modli sa a pracuj“). S benediktínskymi kňazmi sme navštevovali farnosti, v ktorých oni vypomáhali diecéznym kňazom. Dve z týchto farností sa stali ďalšími miestami našej pastoračnej praxe. Zúčastňovali sme sa farských stretnutí (s katechumenmi, so snúbencami, študentmi ...), mali sme možnosť zúčastniť sa amerických národných sviatkov i nahliadnuť, ako žijú mnohé americké rodiny.

Štefan Oslovič a Štefan Kaňuk

Všetky tieto aktivity nám pomáhali lepšie porozumieť pastorácii katolíckej cirkvi v USA, ktorá niekedy zápasí s problémami, s ktorými sa ešte cirkev na Slovensku nestretla. Počas posledného mesiaca nášho pastoračného pobytu v USA sme navštívili Katolíckú univerzitu vo Washingtone, Slovenskú farnosť sv. Jána Nepomuckého v New Yorku a farnosť sv. Cyrila a Metoda v Detroite. Pastoračný ročník nám tiež veľmi pomohol zdokonaľiť sa v anglickom jazyku.

Za všetky skúsenosti, ktoré sme získali počas pastoračného ročníka vďačíme Bohu, predstaveným i všetkým tým, ktorí nám akýmkoľvek spôsobom pomohli stráviť tento rok v Clevelande a sprevádzali nás svojimi modlitbami.

Štefan Kaňuk a Štefan Oslovič

Pastoračný ročník som strávil v kňazskom seminári v Salzburgu v Rakúsku. Nastúpil som 1. októbra 2002. Mal som za sebou pár rokov nemčiny na Slovensku, ale i napriek tomu som mal zo začiatku problémy s nemčinou. Prijatie však bolo veľmi milé a pomohli mi preklenúť aj jazykovú bariéru, a tak som sa mohol veľmi rýchlo zorientovať a začleniť do spoločenstva.

Život v seminári v Salzburgu sa trochu líši od toho nášho, ale podstata je tá istá. Je tam viac kladený dôraz na zodpovednosť jednotlivca.

Počas celého roka som navštevoval kurzy nemčiny a zúčastňoval sa na živote seminárneho spoločenstva. Bolo nás tam 14 bohoslovcov. Veľmi sa mi páčili osobné vzťahy, vládla tam príjemná rodinná atmosféra (možno práve preto, že nás tam bolo tak málo).

Bohu vďačím za to, že som mal možnosť získať mnohé skúsenosti, veľa toho zažiť... Je to ťažké vyjadriť slovami.

Ján Stanko

„Všetci ľudia sú naši priatelia, keď ich milujeme. Človek, ktorý miluje Boha, nájde všade svoju vlasť, kde sa mu môže páčiť.“ (bl. Ján K. Cornay)

Spracoval Peter Nemec

[Preklad]

Z vianočného listu Dietricha Bonhoeffera

Vianočné sviatky nie sú vždy spojené s rodinou a domácou pohodou. Sú ľudia, ktorí ich prežívajú v existenciálnej úzkosti. Väzni, bezdomovci, starci a starinky v starobincoch, zneužívané deti... Ich pohľad na sviatky lásky a pokoja sa diametrálne líši od našich klasických, poväčšinou stereotypných

náhľadov. Aj v tej najväčšej opustenosti však môže človek zakúsiť čísi blízkosť, ktorá dáva nádej. Svedčí o tom aj list protestantského mysliteľa Dietricha Bonhoeffera prežívajúceho sviatky narodenia na mieste smrti, v koncentračnom tábore.

Štedrý večer, 1943

Je pol desiatej večer; strávil som pár pokojných chvíľ a vo veľkej vďačnosti som myslel na to, že môžete byť dnes spolu. (...)

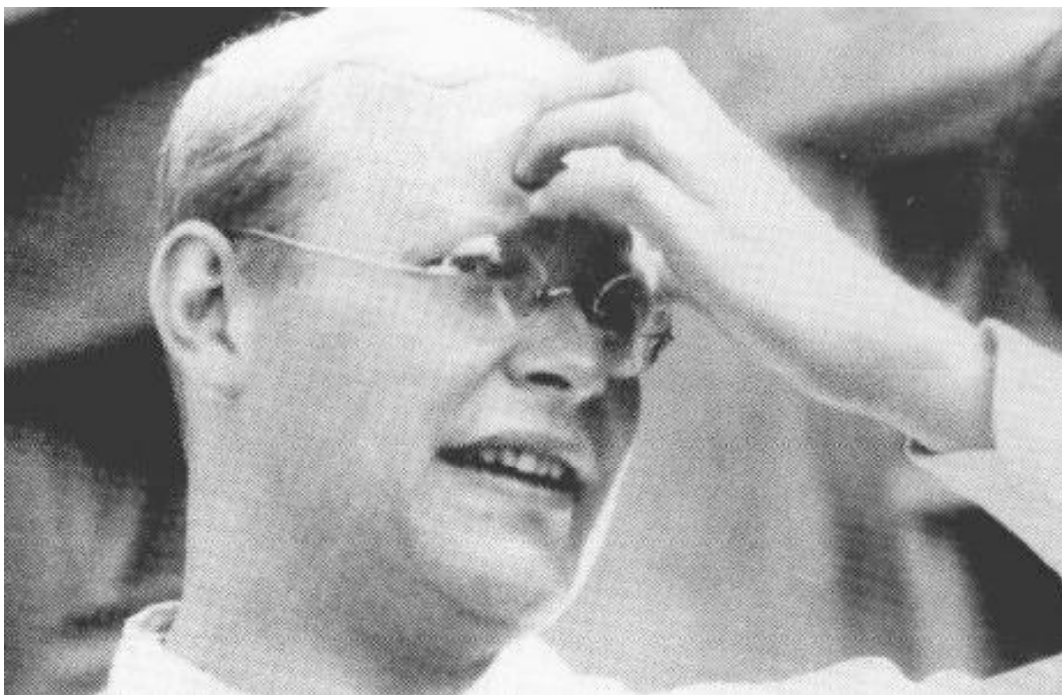
To, že aj v tomto roku sme si mohli vymeniť pozdravy a povzbudenia, bolo pre mňa jednou z najväčších vianočných radostí. Občas som už na to myslel a v to dúfal, ale nepovažoval som to za možné. Teraz však táto kniha, ktorá mi v posledných mesiacoch bola tak dôležitou, ma bude celým budúcim rokom tiež sprevádzať a keď ju budeme ráno čítať, budeme na seba vzájomne myslieť. Veľká vďaka! (...)

O čase oddelenia, ktorý stojí pred Vami, by som rád čosi povedal. Ako ťažko nám také oddelenie padne, o tom nie je za potreby vôbec hovoriť. Ale tu, už trištvrtroka oddelený od všetkých ľudí, na ktorých visím, nabral som niektoré skúsenosti, o ktorých Vám chcem napísať. (...)

Najprv, neexistuje nič, čo môže nahradiť neprítomnosť nám drahého človeka a vôbec, nemá sa o to ani pokúšať, musí sa to jednoducho vydržať a prestať; prvýkrát to znie tvrdo, ale zároveň je to veľká útecha, lebo kým zostáva táto medzera skutočne nenaplnená, ostávame skrz ňu navzájom spojení. Je nesprávne, ak sa hovorí: Boh vyplňa túto medzeru. On ju vôbec nenaplnia, ale ju práve udržuje nenaplnenú a tým nám pomáha zachovať - aj keď s bolesťami - naše pravé spoločenstvo. Ďalej, čím krajšie a plnšie sú spomienky, tým ťažšie je oddelenie. Ale vďačnosť mení trýzeň spomienky na tichú radosť. To, čo bolo v minulosti pekné, sa v sebe nenosí ako nejaký trň, ale ako cenný dar. Treba sa však usilovať, vyznajúc sa v spomienkach, celkom sa im nevydať, tak ako neuvažujeme vždy o cennom dare, ale iba vo zvláštnych chvíľach a tento dar vlastnime teraz ako skrytý poklad, ktorého sme si vedomí. Potom z minulého vyviera trvalá radosť a sila. Chvilé oddelenia nie sú pre spoločný život stratené a neplodné; oni síce nemusia existovať, ale môže sa v nich - napriek všetkým problémom - tvoriť celkom povšimnutiahodné silné spoločenstvo.

Tu som zvlášť zakúsil, že *skutočnosti* sa dajú vždy zvládnuť a že starosť a strach ich predtým nesmierne zväčšujú. Od prvého prebudenia až po usnutie musíme druhého človeka celkom poručiť Bohu, prenechať mu ho a umožniť, aby sa z našich starostí o druhého stali modlitby zaň. „So starosťami a zármutkom...si Boh nenecháva zobrať *vôbec* nič...“

Dietrich Bonhoeffer

Dietrich Bonhoeffer sa narodil 4. februára 1906 v Breslavi ako syn profesora psychiatrie. Po povolaní otca na Berlínsku univerzitu stala sa táto metropola miestom, kde Bonhoeffer vyrástol, a po istom čase strávenom v Tübingene, aj študoval. Po promócii pôsobil ako vikár v Barcelone, odiaľ sa vrátil, aby stál za katedrou ako docent svojej Alma Mater. Absolvoval niekoľko pobytov v Anglicku a Spojených štátoch, v rámci ktorých nadviazal kontakty s ekumenickým hnutím. Po príchode národného socializmu k moci bol jedným z tých, ktorí pranierovali zvrátené idey a porušovanie ľudských práv. Keď mu štát odňal povolenie vyučovať, viedol Bonhoeffer „Kazateľský seminár“ vo Finkelwalde pri Štetíne. Tu sa snažil so svojimi zverencami rozvinúť formu spoločného života, ku ktorej patrilo štúdium Biblie, denná meditácia a spoveď, rovnako ako priateľské posedenia a spoločné výlety. Avšak gestapo ukončilo existenciu tohto seminára s odôvodnením, že ide o „voči štátu nepriateľský podnik“. V tom čase nastúpil Bonhoeffer do úradu admirála Canarisa, ktorý predstavoval spolu s inými opozíciu voči Hitlerovi. 9. apríla 1943 pri akcii proti Canarisovej

organizácii bol „bezpečnostnou službou“ SS zatknutý aj Bonhoeffer, hoci sa nepodieľal na dianí v súvislosti s atentátom na Hitlera. Nasledovalo jeden a pol roka trvajúce obdobie vo väznici Berlín-Tegel, ktorého ovocím je citovaná zbierka listov a úvah „*Widerstand und Ergebung*“. Po nezdarenom atentáte na Hitlera bol tento svedok viery 9. apríla 1945 v koncentračnom tábore Flossenbürg popravený. Texty pochádzajúce z jeho pera sa mnohým stali útechou vo chvíľach utrpenia; predovšetkým slávna báseň „*Von guten Mächten wunderbar geborgen*“.

*Z nemeckého originálu preložil
a životopisom doplnil
Peter Juhás, pastoračný ročník,
farnosť St. Pankratius,
Budenheim, Mainz, Nemecko*

[Úvaha]

Čokoládový anjeli

S pal som tak tvrdo a hlboko, že som vôbec nepočul, ako v noci snežilo. Raňajky Štedrého dňa boli skromné. Dal som si iba citrónovú marmeládu, žltú ako moje zuby, s polosuchou žemľou a polosuché víno z dna fľaše som preliat do seba. Chutilo za sterilizovanými feferónmi.

Pán Boris Filan raz povedal, že dobrým zmyslom života sú životy iných. Súhlasím. Žiť pre iných, pomáhať a byť im užitočný, je najkrajšie na svete. Žiť len výlučne pre seba, nebyť ľuďom nápomocne na ošoh, je horšie. Najhoršie je ubližovať iným. Zomrieť preto, aby druhí žili je hrdinské (nasledovaniahodné je hádam silné slovo). Naopak, žiť preto, aby iní predčasne zomreli, je trestné.

„Príbuzní?“, spýtal sa zvedavý okolooidúci, keď som v barytónovo hrubom svetri stál pri kamarátke zo školy.

„Ešte nie,“ ako môj sveter hrubým hlasom som povedal, hoci som ju vôbec neohrozoval manželstvom.

Čo je na tom, keď dvaja ľudia stoja blízko pri sebe. Zvláštnosť je opak.

A preto na Vianoce sa vždy modlím k čokoládovému anjeli, ktorého som dostal do daru,

aby ľudia vzdialení od seba, čo by kameňom do seba dohodili, sa zbližili na vzdialenosť podanej ruky;

aby manželia tak vzdialení, že neustále kričať a vieskať, sa priblížili k sebe tak, aby si mohli šepkať do uší;

aby sa hluchonemé rodinné vzťahy uzdravili; aby nepriatelia otočení k sebe chrbtom si pozreli priateľsky do očí;

aby sa hrozivo zaťaté päsť zmenili na láskavo hladkajúce dlane;

aby sa výkričníky nebrali príliš vážne, pretože s ostnatým drôtom sa ťažko robí drotárske umenie...

Ono je to naozaj milé, keď si ľudia na Vianoce ozdobujú svoje vzťahy závejmi malých darčiekov pod ovešanou jedličkou, väčšou pozornosťou, bozkami, objatiami a podobne. Len aby to vydržalo. Len aby si ľudia pár dní po sviatkoch pokoja a mieru, keď sa anjeli opäť stanú neviditeľnými, nehádzali polená z vianočného stromčeka pod nohy...

Takže Vám osobne i vašej široko, ako vianočný stromček, rozvetvenej rodine želám príjemné strávenie vianočných jedál i vianočných sviatkov ako takých.

Nech je pre Vás všetkých z panenskej Matky, čistej ako prvý sneh, novonarodený Ježiško zabalený do plienok väčším darom ako záveje darčiekov zabalených do celofánu.

A hoci 366-dňová budúcnosť nového priestupného roku sa nám vidí zahmlená a neistá ako náš pohľad a krok po silvestrovskom šampanskom, keď si vinšujeme, čo nám alkoholová slina na jazyk prinesie, hoci človek pre silvestrovsko-novoročný rachot farebných ohňostrojov nepočuje ako tíško padajú biele kryštáliky snehových vločiek, predsa Vám prajem, aby betlehemska radosť Vianoc prenikala i nazaretskú všednosť ostatných dní v roku, keď sa anjeli opäť stanú neviditeľnými...

Branislav Polča

Fakulta ako posvätné miesto

Poznáte tie heslá: Kristus „áno“ – Cirkev „nie“; kňazi „áno“, ale len nezasahujúci do diania mimo kostolov; „áno“ pápežovi, ale len pastierovi, nie učiteľovi.

Dnešný človek sa sám seba snaží presvedčiť, že duchovno sa ho už netýka. So svojím racionalizmom a pragmatizmom sa cíti byť plne samostatným. A že sú aj situácie, na ktoré sa nedá odpovedať len z pozícií týchto hľadísk? Vtedy siahne po svojom profánnom humanizme a nádejá sa, že zaberie. Zahľadenosť a uzobranosť do seba však nestačí. O Zemi sme sa definitívne presvedčili, že je guľatá, až keď sme sa na ňu zadívali z vyššej perspektívy. Aj človek sa spozná až vtedy, keď sa na seba pozrie z nadhľadu. Duchovného nadhľadu.

Presvedčil sa o tom aj britský intelektuál, filozof a publicista Roger Scruton. Pri reflexii svojho štúdia na Cambridge a študentského života na Jesus College, napísal: „Uzavrite učenie sa a vyučovanie do nejakého posvätného miesta, odrežte ho od sveta, aby sa vlastnými silami uberalo smerom k zbytočnému, neplodnému vzdelaniu – a dospejete k ucelenému a zdravému rozumu, k mysli schopnej sa prispôbiť, sústrediť a chápať v neustále sa meniacom prostredí vonkajšieho sveta.“ Nastupoval s predsudkami, odchádzal nadšený.

Takéto posvätné miesto stvorené pre „neplodné“ štúdium (veď ako ináč sa svet díva na humanitné vedy?), vedu, bádanie, ale aj duchovný život vzniklo 8. novembra 2003 aj v Košiciach, na akademickej pôde Katolíckej univerzity (KU) v Ružomberku.

Sme radi, že Vám ho v špeciálnej prílohe nášho časopisu môžeme predstaviť.

Imrich Gazda

Štruktúra Katolíckej univerzity v Ružomberku

veľký kancelár KU:
Mons. Alojz Tkáč
košický arcibiskup

rektor KU:
Prof. RNDr.
Jozef Ďurček,
CSc.

**prorektor KU
pre vzdelávanie a
výchovu:**
doc. ThBiblLic. ThDr.
Anton Tyrol,
PhD.

**prorektor KU
pre vedu, umenie
a zahraničné vzťahy:**
doc. PhDr.
Boris Banáry,
CSc.

Teologická fakulta

dekan TF:
Mons. doc. ThDr. Ing.
Anton Konečný,
PhD.

**prodekan TF
pre výchovu a
vzdelávanie:**
Mons. ThDr.
Gabriel Ragan

**prodekan TF
pre zahraničné vzťahy a
rozvoj:**
ThDr.
Juraj Spuchľák,
PhD.

Filozofická fakulta

dekan FF:
doc. PhDr.
Imrich Vaško,
CSc.

**prodekan FF
pre vzdelanie,
výchovu a rozvoj:**
ThDr.
Peter Oleksák,
PhD.

**prodekan FF
pre vedu, umenie a
zahraničné styky:**
Mgr.
Marián Kuna,
M.A., PhD.

Pedagogická fakulta

dekan PF:
doc. PhDr. ThDr.
Amantius Akimjak,
PhD.

**prodekan PF
pre vzdelávanie:**
RNDr., ThDr., ICLic.
Jana Moricová,
PhD.

**prodekan PF
pre vedu a
zahraničné vzťahy:**
RNDr.
Štefan Tkačík

Chronológia vzniku TF KU

16. október 1994 – otvorenie obnoveného Kňazského seminára sv. Karola Boromejského a afilovaný Teologický inštitút Rímsko-katolíckej cyrilometodskej bohosloveckej fakulty Univerzity Komenského (RKCMBF UK) v Bratislave

17. máj 1999 – na plenárnom zasadnutí Konferencie biskupov Slovenska (KBS) biskupi prijímajú iniciatívu vlády SR zriadiť Katolícku univerzitu (KU) a navrhli jej zriadenie Národnej rade SR (NR SR). Za sídlo KU určili Ružomberok.

5. júl 2000 – zriaďovacou listinou KBS, protokol č. 157/2000 a zákonom NR SR č. 167/2000 Zb.z. je zriadená KU ako neštátna vysoká škola

Inaugurácia teologickej fakulty a jej prvého dekana

8. november 2003 bol významným dňom nielen pre nás, ale i pre mesto Košice. Budova kňazského seminára, ktorá sa nachádza v centre mesta a je vzácnou architektonickou pamiatkou, ktorá je spravovaná a zveľaďovaná ako vzácne dedičstvo minulých generácií, má nového suseda – novú teologickú fakultu.

Metropola východného Slovenska do vzniku samostatného biskupstva patrila do Jagerskej diecézy. Miestny biskup Benedikt Kišdy 26. februára 1657 kanonicky zriadil Univerzitu v Košiciach, a tá bola zverená je-zuitom. Cisár Leopold I. potvrdil túto univerzitu 7. augusta 1660. Jej teologická fakulta nemohla existovať bez kňazského seminára. Zakladajúcu listinu kňazského seminára vystavil biskup Tomáš Pálffy 4. júna 1664

v Košiciach. Univerzita existovala až do roku 1777. Táto budova sa nachádzala na dnešnej Alžbetinej ulici. Zriadením Košického biskupstva v roku 1804 sa začala aj stavba nového kňazského seminára v roku 1805. Z úcty k prvému rektorovi Karolovi Rajnerovi pomenovali seminár podľa sv. Karola Boromejského.

Seminár zažil ťažké chvíle po Viedenskej arbitráži, keď územie Košíc pripadlo Maďarsku. Po návrate Košíc do ČSR roku 1945 bola správa Košickej diecézy zverená biskupovi Jozefovi Čárskemu. Z dôvodu vojnových pomerov biskup zriadil seminár v Košiciach až v septembri 1945, no už v roku 1950 bol po zmene politických pomerov násilne zatvorený.

Po páde komunizmu v roku 1992 biskup Alojz Tkáč verejne vyslovil úmysel obnoviť kňazský seminár, čo sa aj stalo 4. októbra 1994. V tom čase sa opäť začala aj výuka teologických disciplín.

1. júla 2003 bola založená už samostatná teologická fakulta, ktorá patrí pod Katolícku univerzitu v Ružomberku. Jej jadrom sú teologické inštitúty v Košiciach a v Spišskom Podhradí - Spišskej Kapitule, dovtedy vo zväzku Cyrilometodskej bohosloveckej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave.

Mons. Alojz Tkáč slúži sv. omšu spolu s ostatnými biskupmi Slovenska na úvod inaugurácie TF KU

Mons. Anton Konečný skladá vyznanie viery nevyhnutné k inaugurácii na dekana TF KU

Každé dielo vydrží iba vtedy, ak je požehnané Bohom a postavené na Skale. Celá slávnosť inaugurácie sa teda začala slávnostnou svätou omšou v seminárnom kostole sv. Antona Paduánskeho za účasti akademickej obce, pozvaných hostí a biskupov Slovenska východného i západného obradu na čele s predsedom KBS Františkom Tondrom. Sv. omšu celebroval košický arcibiskup – metropolita a zároveň Veľký kancelár Teologickej fakulty Mons. Alojz Tkáč. Spoluúčinkovali scholy košického a spišského seminára. Otec arcibiskup vo svojej homílii, dívajúc sa na nové dielo teologickej fakulty, položil principiálnu otázku: „Kde hľadať model, vzor a podnety pre ňu?“ A hneď odpovedal: „Ažda sa nám to bude zdať zjednodušené, príliš jednoduché, ale predpokladám, že jediné správne a účinné je model, vzor a podnety hľadať v evanjéliu.“ Ježiš kázal ľudu a potom odišiel na osamelé miesto, kde nepočul hlas okolia. Apoštoli za ním prichádzajú s prosbou: „Pane nauč nás modliť sa.“ Preto otec arcibiskup v závere zdôraznil, že bez modlitby by bol každý teológ iba zuniacim zvoncom.

Po svätej omši nasledovalo zasadnutie akademickej obce, pri ktorej Mons.doc. ThDr. Ing. Anton Konečný, PhD. zložil sľub Veľkému kancelárovi a zároveň rektorovi Katolíckej univerzity prof. RNDr. Jozefovi Ďurčekovi, CSc. Ten potom odovzdal menovacie dekréty novému dekanovi fakulty a prodekanom, ktorými sa stali

ThDr. Juraj Spuchľák, PhD. a Mons. ThDr. Gabriel Ragan. Rektor J. Ďurček na margo teologickej fakulty povedal: „Pre Katolícku univerzitu je to vyznamenanie, i pomoc pre uskutočnenie jej cieľov. Až týmto krokom sa univerzita stáva rovnocenným partnerom katolíckych univerzít vo svete.“ Poprial teologickej fakulte mladistvý elán a Božie požehnanie vo všetkých jej aktivitách.

Po slávnostnej recepcii sa celá slávnosť ukončila koncertom katedrálneho Zboru svätej Cecílie v Košiciach.

Teraz, keď nové dielo začína, prosme Ducha Svätého: „Žehnaj toto dielo a nás urob ochotnými a pripravenými počúvať tvoj hlas.“

Peter Sabol

21. február 2002 – zákonom NR SR č. 131/2002 Zb.z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov je KU zaradená medzi verejné vysoké školy konfesijného charakteru

22. november 2002 – KBS predkladá žiadosť o zriadenie teologickej fakulty ako súčasť KU. Za sídlo sú určené Košice.

1. júl 2003 – na základe stanoviska Akreditačnej komisie vlády SR a po schválení Akademickým senátom KU bola zriadená Teologická fakulta KU (TF KU) so sídlom v Košiciach. Vznikla z dvoch pracovísk RKCMBF UK – z Teologického inštitútu v Košiciach a Teologického inštitútu na Spišskej Kapitule

8. november 2003 – slávnostnou inauguráciou je oficiálne zahájené fungovanie TF KU

- ig -

Reakcie účastníkov inaugurácie

Oslovili sme niekoľkých pozvaných hostí, aby sa s čitateľmi Boromea podelili o svoje osobné dojmy a postrehy z dnešnej slávnosti.

Prof. Dr. Hab. Tadeusz Zasepa, rektor Lublinskej školy biznisu, vedúci Katedry súčasných foriem, ohlasovania viery teologickej fakulty Katolíckej univerzity v Lubline:

Aké formy spolupráce môže rozvíjať naša teologická fakulta s lublinskou katolíckou univerzitou, konkrétne s jej teologickou fakultou?

Je veľmi dôležité, že vôbec môžeme spolupracovať, čo ešte nedávno nebolo možné. Teraz to vidím tak, že naši profesori prídu k vám, aj vaši profesori môžu prísť k nám. No a potom aj študenti, to je veľmi dôležité v budúcej EÚ. Táto výmena študentov a spolupráca medzi nimi je veľmi dôležitá. Je dôležité rozumieť tejto únii,

že duchovné hodnoty sú tiež vážne a treba ich mať v srdci i v mysli. Potom si myslím, že veľmi dôležitá je aj publikačná spolupráca; aj výmena medzi knižnicami. To všetko je možné a my už spolupracujeme veľa rokov. Teraz bude táto spolupráca viac štrukturálna, viac administratívna, potvrdená viacerými stretnutiami, konferenciami a sympóziami.

Prof. JUDr. Vladimír Babčák, CSc., rektor Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach (UPJŠ):

Nie je vám trochu ľúto, že teologická fakulta nevznikla na akademickej pôde UPJŠ, ale na pôde Katolíckej univerzity?

Odpoveď na túto otázku môže byť dosť zložitá, pretože, či mi je ľúto alebo nie, to môžem povedať jednak ako osoba, ktorá je vysokoškolským učiteľom na UPJŠ, ale zároveň aj ako občan mesta Košice a takisto aj ako rektor UPJŠ. Ako rektor UPJŠ, lebo otázka určite smeruje k tomuto môjmu postaveniu, sa musím zbaviť alebo odosobniť od nejakých takých vecí ako je ľútosť alebo sklamanie alebo iné pocity, ktoré človek má, a musím túto skutočnosť brať ako fakt, ktorý tu je, s ktorým musíme počítať do budúcnosti, a skôr musíme hľadať možnosti rozvoja spolupráce medzi UPJŠ a TF KU.

Istý čas sa konali prípravné práce na zriadenie teologickej fakulty ako súčasť UPJŠ, prebiehali rozhovory, diskusie, najmä z pohľadu toho, že v minulosti Universita Cassoviensis ako predchodkyňa UPJŠ mala ako svoju hlavnú fakultu teologickú fakultu. Z tohto pohľadu môžem vyjadrovať určitú ľútosť. Z pohľadu dnešného stavu, ktorý tu je, som rád, že teologická fakulta vznikla, že vznikla na pôde mesta Košice a zaväzuje nás to k spolupráci s touto fakultou.

Aké konkrétne formy spolupráce sa môžu rozvíjať medzi vašou univerzitou a našou fakultou?

Pokiaľ ide o konkrétne formy spolupráce medzi našimi vysokoškolskými inštitúciami, vidím možnosti konania spoločných odborných seminárov k problematike, ktorá dáva istý

duchovný rozmer tejto spoločnosti. Konkrétne formy spolupráce sa môžu realizovať prostredníctvom našej Kresťanskej akadémie, ktorú som spomínal vo svojom slávnostnom príhovore, aj vo výmene odborníkov, prednášateľov na dané témy, pretože veda jednoducho nemá hranice, veda je medzinárodná, internacionálna, to znamená, že aj toto pôsobenie medzi inštitúciami, ktoré sú možno aj trochu rozdielne ponímané, nemôže mať hranice, pretože treba jednoducho spolupracovať.

Kráčame do spoločnej EÚ a toto nás vlastne zaväzuje ku spolupráci. My sme odsúdení na spoluprácu, keď sa môžem vyjadriť v takomto určitom symbolickom význame.

Takže môžeme hovoriť o akejsi interdisciplinárnej spolupráci medzi teologickou vedou a trebárs prírodnými vedami?

Ja som presvedčený, že áno. Tieto formy spolupráce sú možné. Na UPJŠ máme zriadenú prírodovedeckú fakultu, ktorá má určité svoje poslanie v oblasti vysokoškolského prostredia, máme aj právnickú fakultu... Myslím si, že tak prírodné vedy na jednej strane a na strane druhej teológia, právo a iné vedy, ktoré predstavujú

určitý normatívny systém správania sa spoločnosti, majú si vzájomne čo povedať.

Dušan Havrila, predseda Ekumenického spoločenstva na území mesta Košice, zástupca Evanjelickej cirkvi a.v.:

Aké dojmy si odnášate z dnešnej inaugurácie?

So záujmom som sledoval ako sa vyvíja priebeh transformácie teologického inštitútu na teologickú fakultu a dnes môžem s radosťou povedať také osobné presvedčenie, že Božie pôsobenie v tomto svete je skutočne bezhraničné a to, že nová teologická fakulta pre nový teologický dorast tu v tejto spoločnosti je, že existuje, bude mať svoj význam nielen pre duchovný život mesta, ale bude mať aj celospoločenský význam.

ThDr. Jozef Leščinský, PhD., Katedra biblických vied TF KU:

Možno očakávať so vznikom novej teologickej fakulty dynamickejší rozvoj teologickej vedy na území Slovenska?

Myslím, že celkom samozrejme, ale túto samozrejmosť treba oprieť prinajmenšom o dve veci. Prvou vecou je inštitucionálna forma. Tým, že sa zriaďuje TF v Košiciach, ktorá nadväzuje na univerzitu založenú Benediktom Kišdym, ako to pripomenul pán rektor UPJŠ vo svojom príhovore, tak sa konečne inštitucionálna teológia zakotvuje. Predpokladá to zriadenie deviatich

katedier, lebo vo zväzku fakulty je deväť katedier, hádam treba pripomenúť aj nejaké špecializované pracovisko ako je teologický inštitút liturgie, ktorý už fakticky pracuje.

Ja som ešte pred štyrmi, piatimi rokmi, keď tu bol len inštitút, urobil konferenciu o teológii 20. storočia. Už vtedy sme videli potrebu stretávať sa profesionálne. Takže jedna vec je, že sa tešíme z toho inštitucionálneho zaradenia, bez ktorého moderná práca na vysokej škole neexistuje, lebo musia tu byť semináre, počítače, katedry a v rámci toho potom existuje už aj organizovaná práca s teológiou.

Druhý moment je ten duchovný. Teológiu stále pokladám za najkrajšiu z vied. Pedagogické porady sme veľa ráz venovali stavbe seminára a týmto otázkam, ktoré sú zrejme nevyhnutné. Stále bola reč o tom, čo sa kedy opraví, aké krídlo, a že už je lepšie stravovanie, a že máme nejaký ten seminár k dispozícii, ale myslím si, že to nadšenie z teológie a to, prečo by ona mohla byť jednou z najkrajších vedeckých odborov aj v Košiciach pre mládež, a prečo by sme mali čakať isté duchovné povznesenie v Košiciach ako v meste a vlastne aj u študentov, čo tu prežívajú svoje akademické roky, tak to je tá druhá vec, a tá bude súvisieť iste aj s originalitou tunajších profesorov, z ich schopnosťou študovať ďalej, s istou charizmou

s akou pochopia svoju prácu... Na to sa teším, toto sa nedá urýchliť, to sú dary od Pána Boha, čiže tu sa treba spoľahnúť na to, že keď zavládne dobrý duch, a nemám prečo o ňom pochybovať, tak sa vlastne aj druhá časť tej teologickej aktivity dostaví.

Prvý krok máme dnes úspešne za sebou, a všetci sa tešíme, lebo niekoľkí známi, čo tu boli, hovorili: „Jozef, no to malo úroveň“. Nepochybne všetci zaregistrujú túto zmenu a to nadšenie; to je niečo, čo som ja v sebe objavoval a objavujem stále, a toto pokladám za najdôležitejšie pre to, aby študent chcel študovať teológiu, aby sa na prednáškach cítil dobre a aby možno aj tá cesta ku kňazstvu bola zmysluplná cez dobre učenie, dobre žitú a dobre prednášanú teológiu v Košiciach.

Doc. PhDr. Imrich Vaško, CSc., dekan Filozofickej fakulty KU v Ružomberku:

Ako medzi seba prijímate novú teologickú fakultu?

Z nesmiernou radosťou a dôstojnosťou, rád, že už máme ďalšiu a tú tretiu, najdôležitejšiu fakultu. Od vzniku KU a už pred ním sme túžili po takejto teologickej fakulte vo zväzku KU, lebo to bude ozajstné posvätenie, zduchovenie celého nášho úsilia v Ružomberku.

Zozbieral Imrich Gazda

Nestratiť zo zreteľa transcendentno

K jedným z dôležitých okamihov inauguračnej slávnosti patrilo nesporne aj príhovor rektora Katolíckej univerzity v Ružomberku prof. RNDr. Jozefa Ďurčeka, CSc., ktorý redakcia Boromea považuje za smerodajný nielen pre našu fakultu a univerzitu, ale aj pre všetky ostatné katolícke vysoké školy a fakulty. Pre túto jeho nadčasovosť ho predkladáme k opätovnému zamysleniu.

„**E**xcelencie, otec arcibiskup, otcovia biskupi, pani poslankyňa, monsignori, magnificencie, spectabiliti a honorabiliti, vzácní hostia zo štátnej správy a samosprávy, vážené kolegyne a ko-legovia, členovia vedeckých rád a správnej rady, milí mladí priatelia, študenti teologickej fakulty a učitelia Katolíckej univerzity v Ružomberku (KU).

Dožili sme sa chvíle, kedy KU otvára svoju tretiu fakultu, a to fakultu, ktorá je pre katolícku univerzitu mimoriadne významná, teologickú fakultu.

Po francúzskej revolúcii, kedy scestné osvietenské prúdy začali boj proti teozófii a náboženstvu vôbec, bola tendencia vytlačiť teológiu mimo akademického sveta. Univerzitný život sa sekularizoval a to aj v krajinách, kde sa zachovali teologické fakulty vo zväzku univerzít.

Keď prednedávnom otvárali univerzitu v Lugane, a do jej zväzku pojali aj teologickú fakultu, jeho eminencia, pán kardinál Grocholewski privítal túto udalosť ako zmenu v myslení univerzitného sveta a ako výzvu pre teológov **stať sa opäť zdrojom inšpirácie v univerzitnom svete.**

Po triumfalizme prírodných vied a modernizmu v závere 19. storočia, nastali v 20. storočí vážne rozpaky v otázkach vedy i človeka, nastala éra zneistenia práv tohto sveta a hľadanie pevného bodu vo svete rozkolísanom svetovými

vojnamí. Tento pevný bod sa začal črtáť v kresťanskom existencializme a humanizme. Teilhard de Chardin, Guardini, Marcel, Rahner, Rippert, postavili jasnú kresťanskú alternatívu voči skepticizmu a beznádeji postáv aké prezentovali Sartre, Camus a iní. Oči intelektuálov sa začali opäť upierať na **teológiu ako na disciplínu, ktorá môže navrátiť zmysel celému vedeckému, technickému a spoločenskému úsiliu.** Katolícke univerzity boli prvými, kde sa tieto blahodárne myšlienkové prúdy vracajúce nádej šírili do radov skepticizmom zasiahnutej inteligencie. Aj

u nás sme po druhej svetovej vojne pocítili tento prúd z diel profesora Hanusa, profesora Búdu a ďalších teológov. Ich hlas však bol čoskoro umlčaný a naše vysoké školy sa stali nástrojom ateizácie, ktorej ovocie trpko zakúšame v radoch inteligencie dodnes.

Prof. Ďurček počas slávnostného príhovoru

Druhý vatikánsky koncil vymanil teológiu z postoja, do ktorého sa dostala v časoch modernizmu, a nové myšlienkové prúdy veľkých kresťanských mysliteľov prvej polovice 20. storočia viedli k iniciatívam obnovy dialógu teológie zo sekulárnymi vedami. Ťažisko tohto dialógu sa prenáša na katolícke univerzity.

Naša súčasnosť sa vyznačuje dvoma tendenciami: názorovým pluralizmom na jednej strane, a na druhej strane globalizáciou všetkých stránok života. Univerzity sú v stredobode tohto stretu. Odpor voči globalizácii vyúsťuje často do úplného odmietania poriadku a odpor voči slobodnému rozhodovaniu jednotlivcov a spoločenstiev vedie k administratívne a technokratickému ovládnutiu všetkých sfér života. Napätie medzi týmito dvoma tendenciami poznal už sv. Augustín poukazujúc na to, že **jednota sa zamieňa s uniformitou, sloboda protirečí požiadavke rovnosti a účelovosť nerešpektuje špiritualitu.** Ako východisko sa javí uplatňovanie etických noriem pri presadzovaní každej z uvedených tendencií. Sekulárnej vede chýba potenciál na formulovanie a presadzovanie takýchto noriem, a tu treba

hľadať hlavný dôvod pre potrebu zapojenia teológie do univerzitného života.

Na nedávnej konferencii o globalizácii a úlohách katolíckych univerzít jezuita dr. Weildsley položil otázku, či katolícke univerzity budú schopné dať dušu globalizácii, čo je podstatné pre ich ďalšie zmysluplné fungovanie. To si vyžaduje od katolíckych univerzít pracovať na integrácii cez katolícku identitu a rozvíjať interdisciplinárnu a interkulturálnu filozofiu vzdelávania.

Všeobjímajúcou víziou katolíckych univerzít sa musí stať pohyb k transcendentu. Nestratiť zo zreteľa transcendentno pomáhajú katolíckym univerzitám v prvom rade ich teologické fakulty. Tešíme sa preto zrodu teologickej fakulty na našej univerzite ako istému majáku, ktorého svetlo by nás malo správne orientovať v nejasnostiach postmoderného sveta. K tomu je potrebné, aby sa teológia stala organickou súčasťou života univerzity, a **tak ako chceme, aby každý študent KU poznal základy teológie, je potrebné, aby každý študent teológie sa zoznamoval so základnými princípmi sekulárnych vied.** Len potom možno očakávať plodný dialóg katolíckych intelektuálov a ich aktívnu účasť na pretváraní sveta. Dosiahneme to, ak predovšetkým učitelia budú k sebe nachádzať cestu aj v rovine spolupráce, ktorá sa začala úspešne rozvíjať už na pôde predchodkyne KU, na Katecheticko-pedagogickej fakulte sv. Ondreja. **Nejde a nesmie ísť o hegenómiu teológie, ale o partnerský vzťah vychádzajúci zo spoločného úsilia o naplnenie cieľov KU.** Iba vzájomná otvorenosť a dôvera plodí priateľstvo, ktoré vysoko prevyšuje inštitucionálne väzby medzi fakultami a katedrami. **I pri priateľských vzťahoch treba rešpektovať pravidlá dané štatútom a zákonom,** lebo len tak bude v akademickej obci poriadok, tak zdôrazňovaný sv. Augustínom pre Božiu obec.

„Veríme, že s Pánovou pomocou sa podarí víziu takejto spolupráce zrealizovať a budeme ho prosiť, aby teologická fakulta mala dostatok študentov, ktorí svojím špirituálnym a intelektuálnym úsilím budú prispievať k vytváraniu duše pre univerzitu, a tým aj pre globalizáciu vo svete.“

Fakulta – úžasný organizmus pravdy a lásky k pravde

Bezprostredne po tom, čo Akademický senát Teologickej fakulty Katolíckej univerzity zvolil za prvého deknana Teologickej fakulty KU doterajšieho povereného dekana Mons. doc. ThDr. Ing. Antona Konečného, PhD., požiadali sme ho o nasledujúci rozhovor.

Pán dekan, Košice majú po dlhej dobe opäť teologickú fakultu. Čo to pre vás, dekana tejto fakulty, a zároveň človeka, ktorý sníval o tejto chvíli, znamená?

V Košiciach sa začalo teologické vzdelávanie už v roku 1657 Košickou univerzitou a dnes existuje teologická fakulta v rámci Katolíckej univerzity (KU). Pribudneme ako tretia fakulta. Každá univerzita je rada, ak má teologickú fakultu, lebo je v určitom zmysle úplná.

Keď sme v roku 1994 obnovili teologický inštitút v Košiciach, pri otvorení pán arcibiskup povedal, že obnovenie teologickej vysokej školy by bolo veľmi vhodné a správne z dejinného hľadiska, ale aj pre naplnenie spravodlivosti nezákonného zrušenia z čias komunizmu v roku 1950.

Kolko študentov bude môcť študovať na teologickej fakulte?

Nie sme veľkou fakultou, máme tak do 500 študentov.

Môžete nám v krátkosti opísať priestory novej fakulty?

Pohľad do budúcnosti?

Celý komplex teologickej fakulty tvorí päť historických budov. Hlavná 89, bývalé konzervatórium. Pohľad do budúcnosti? Predtým to bol františkánsky kláštor. Je to veľmi pekná historická budova, obnovená aj v podkroví, ktoré je tak mohutné, že je tam aj telocvičňa. Druhá budova – Hlavná 91, je kňazský seminár. Na Kováčskej ulici sú tiež dve budovy, ako určité zázemie fakulty a seminára. Bývajú tam rehoľné sestry, je tam kuchyňa, jedáleň, sklady.

Čo znamená zriadenie teologickej fakulty pre akademickú obec v Košiciach?

Usilovali sme sa novú fakultu začleniť do Univerzity Pavla Jozefa Šafárika (UPJŠ) v Košiciach, avšak rozhodlo sa ináč. Počas tohto procesu sme sa však stali dobrými priateľmi, podobne aj s inými školami v Košiciach. Ekumenické spoločenstvo cirkví a náboženských spoločností, ktoré má sídlo v našich priestoroch, poriada od začiatku roka 1995 ekumenické akcie pre vysoké školy a vysokoškolákov, ako napr.

Veni sancte, čím sa dostávame do kontaktu s celou akademickou obcou.

Potom tým, že je tu Kresťanská akadémia v rámci UPJŠ, vstupujeme do určitého vzťahu so študentmi všetkých fakúlt a univerzít.

Dnes je prekonaný názor, že vedné odbory si vystačia sami. Predstava úzko špecializovaného štúdia, takpovediac na objednávku trhu, je prekonaná. Veda a výskum na fakultách musí zodpovedať aj etickým podmienkam – slúžiť človeku a nie byť proti nemu. Práve tu sú filozofické a teologické odbory partnermi každej vednej disciplíny v oblastiach religionistiky, filozofie, etiky, poznania Biblie a kresťanstva atď.

Takže spolupráca medzi nami a inými fakultami už existuje a má snahu sa rozrastať.

Ako si konkrétne predstavujete spoluprácu s ostatnými fakultami KU?

Teologické služby na dvoch fakultách KU už existuje. Na pedagogickej fakulte je to Katedra praktickej teológie a na filozofickej fakulte je to Katedra systematickej teológie. Sú akýmsi súhrnom teologických predmetov, ktoré my máme na deviatich katedrách teologickej fakulty. V súčasnosti prebieha veľký myšlienkový zápas, ako budú tieto katedry a ich vyučujúci a predmety participovať na našich programoch a na našej vedeckej rade. Fakulta nie je hierarchické riadenie, ale spoločné rozhodovanie. Orgánmi sú vedecká rada, akademický senát a kolégium dekana. Dekan je predstaviteľom a predsedom. V kolektívnom rozhodovaní je viac múdrosti a pravdy ako v individuálnom. Fakulta je úžasný organizmus pravdy a lásky k pravde, jej hľadania na akademickej úrovni. Hľadáme model, ktorým by vyučovanie teologických predmetov na ostatných dvoch fakultách KU participovalo na teologickom programe teologickej fakulty. Základ pedagogického a vedeckého procesu na teologickej fakulte je viera. Sme riadna vysoká škola, ktorá má riadne akademické štruktúry, ale budované na základe viery.

Takže si nemyslíte, že budeme v určitej miere separovaní od diania na KU?

Teologické predmety ovplyvňujú dianie na filozofickej aj pedagogickej fakulte. Ale aj naopak, my potrebujeme ich vplyv, ich názory, ich myšlienky, poznať ich problémy a reagovať na ne vo svetle evanjelia a viery. Ovplyvňovanie je vzájomné.

Máte už konkrétnu predstavu o vedeckej činnosti, ktorá by mala prebiehať na teologickej fakulte? Lebo je známe, že vysoké školy nie sú len miestami vzdelávania, ale aj vedeckej činnosti a koniec koncov, je to zakotvené aj v *Sapientia christiana*, apoštolskej konštitúcii o katolíckych univerzitách?

Hlavný proces na každej fakulte je v prvom rade pedagogický, lebo bez študentov by vysoká škola nemala zmysel. Pedagogický proces je aj o špičke súčasného bádania, a toto odrážajú prednášky vyučujúcich - docentov a profesorov. Vedecká činnosť má tvoriť tretinu až polovicu práce docenta alebo profesora. Je nevyhnutný dostatok stálych pedagógov, ktorí by pracovali aj na poli vedy a výskumu na osoh Cirkvi a spoločenstva i v širších rozmeroch a v spolupráci na medzinárodnej úrovni. Dotýkame sa však problému vysokého školstva na Slovensku, ktorý spočíva v ekonomickej oblasti, pretože špičkových odborníkov treba zaplatiť.

No nie len vysokoškolskí učitelia, ale aj študenti na vysokých školách sa majú zapájať do výskumu, a to isté platí pre teologickú fakultu.

A čo s tým spojená publikačná činnosť?

Nikto nemôže byť habilitovaný alebo inaugurovaný ako docent alebo profesor, ak nevykazuje dostatok vedeckej a odbornej publikačnej činnosti. My sme už začali s vydávaním vlastného časopisu *Verba theologica*.

Bude možné na teologickej fakulte študovať aj iné študijné odbory ako je samotná katolícka teológia?

Máme dva odbory. Je to katolícka teológia a učiteľstvo všeobecnovzdelávacích predmetov – náboženská výchova. Samozrejme intenzívne pracujeme na tom, aby sme ich rozšírili o ďalšie.

Budú na teologickú fakultu pozývaní aj nejakí hosťujúci profesori alebo docenti, či už zo slovenských alebo zahraničných univerzít na hosťujúce semináre, prípadne výberové prednášky?

To sa doteraz robilo každý rok a určite to máme aj naďalej v pláne.

Na záver by som sa opýtal na vašu víziu teologickej fakulty.

Špecifikum teologickej fakulty je viera a jej dôsledky - život podľa nej. Je to vlastne spoločná práca, život v komunite, spoločenstvo.

Pán dekan skladá prísahu vernosti

V spoločenstve sa vidia veci oveľa, oveľa správnejšie. *Universitas* je výraz verzus *unitatem*, čiže nadobudnutie jednoty učiteľov, pedagógov, vedeckých pracovníkov, zamestnancov, študentov. Spolupráca v prospech celého spoločenstva nielen v rámci univerzity, ale aj Cirkvi a spoločnosti.

Osobne som človek nadšený pre spoločenstvo, ktoré sa ma rozšíriť na všetky štruktúry - fakulty, školy, úrady či farnosti alebo spoločenstvá. Kresťania – pretože žijeme z viery - dlhujeme svedectvo tomuto svetu. Problematika sveta spočíva v sebecke, ktorého dôsledky pociťujeme v ohrozovaní života. Vyžaduje sa obrat od egocentrického chápania k chápaniu spoločenskému. Chceme vplývať na spoločnosť svedectvom, že život z viery vedie k bezkonfliktným vzťahom, k jednote, ktorá sa rozširuje na všetkých.

Za rozhovor ďakuje redakcia Boromea

Ordo Praedicatorum - Rehoľa kazateľov

Bratia dominikáni na teologickej fakulte v Košiciach

Zakladateľ našej rehole sv. Dominik sa narodil okolo roku 1170 v malom španielskom meste Caleruega. Pochádzal z kastílskej rodiny de Guzman. Matka mala pred jeho narodením sen o bielom psovi s čiernymi škvrnami, ktorý drží

v pysku horiacu fakľu osvecujúcu zemeguľu, čo bolo predzvesťou vynikajúceho kazateľa, ktorý bude svet osvecovať svetlom evanjelia. V Palencii študoval filozofiu a teológiu. Ako 25-ročný sa stal kanonikom pri dóme v Osme. Roku 1206 sprevádza svojho biskupa Diega na cestách a spoznáva

albigenské a valdénske bludy. Vzdáva sa svojho kanonického postavenia, volí si evanjelióvu chudobu a ako putujúci žobravý kazateľ ohlasuje pravdu evanjelia medzi bludármi v južnom Francúzsku. V Toulouse zakladá najskôr misionársky dom a po smrti biskupa Diega roku 1215 ustanovil so svojimi druhmi kazateľské spoločenstvo. V tom istom roku žiada pápeža Inocenta III. o potvrdenie rehole. Urobil tak však až pápež Honórius III. 22. decembra 1216. Roku 1221 sa sv. Dominik ešte zúčastnil v Bologni na druhej generálnej kapitule mladej rehole. Po jej ukončení chcel pokračovať v misijnej ceste v severnom Taliansku, ale vyčerpaný sa vracia do Bologne, kde 6. augusta 1221 zomiera. Jeho sviatok slávime 8. augusta.

Hlavnou charizmou dominikánov je kázanie, na ktoré sa pripravujú hlbokým a horlivým štúdiom a vernosťou pravde - ich heslo je *Veritas* (pravda). Poslanie kázať je v reholi spojené so životným štýlom apoštolov, zachytáva všetky horizonty života. Tradíciu v reholi má napr. aj

kázanie skrze umenie. Patrónom umelcov je práve dominikán, maliar, blahoslavený Fra Angelico. Kázanie pravdy evanjelia znamená aj zastať sa utláčaných a biednych. V tejto oblasti sa preslávil brat Bartolomeo de las Casas, obhajca práv Indiánov v 16. storočí. Apoštolát a kázanie sú založené na kontemplatívnom živote: „*Contemplari et contemplata allis tradere*.“ V dnešnej dobe dominikáni hrajú dôležitú úlohu pri šírení a rozvoji kresťanskej náuky, pri práci v médiách, pri vyučovaní a pod. Angažujú sa osobitne vo filozofickom a teologickom bádani (od patróna prírodovedcov sv. Alberta Veľkého a jeho žiaka sv. Tomáša Akvinského v 13. stor. po otcov 2. vatikánskeho koncilu Marie-Dominque Chenu a Yves Congara v 20. storočí). Práve dominikáni sú priekopníkmi modernej biblickej vedy. Spomeňme v tejto súvislosti brata Joseph-Marie Lagrangea, zakladateľa *École biblique* v Jeruzaleme.

Čo sa týka dominikánov v Košiciach, tento konvent je najstarší a najväčší v slovenskej provincii, lebo je konventom študentátu. Bol založený niekedy medzi rokmi 1230-1241. Po požiari a reformačných nepokojoch roku 1556 ho dominikáni museli opustiť. Po vydaní listiny k jeho opätovnému založeniu košický konvent obnovil svoj život v roku 1698. Počas reformných snáh cisára Jozefa II. (1780-1790) kláštor nebol zrušený, ale mal značne obmedzenú činnosť. Napríklad bolo zakázané prijímať nových kandidátov reholného života. Naši bratia pôsobili aj ako spovedníci košických seminaristov a to napr. v rozmedzí rokov 1925 až 1941. Z tohto obdobia je najznámejším z nich brat Mikuláš Lexmann, ktorý zomrel mučeníckou smrťou v komunistickom internačnom tábore Králiky v Čechách. Bol známy ako prvý reholník, kňaz - pilot v bývalom Československu a

zakladateľ kultúrneho centra Veritas. V časoch komunistickej totality, počas nočnej akcie „K“ z 13. na 14. apríla 1950 bol konvent opäť zrušený a kláštorná budova sa využívala ako hudobná škola. Až 12. júla 1990 sa kláštor opäť obnovil a funguje až dodnes.

Roky 1950-1989 naša rehoľa prežívala v ilegale a podieľala sa

na živote tzv. podzemnej cirkvi. K vzácnnej historickej udalosti došlo 15. novembra 2001, keď bola prvýkrát v histórii zriadená slovenská provincia rehole dominikánov. V súčasnosti bratia dominikáni na Slovensku pôsobia v Košiciach, vo Zvolene, v Žiline, v Bratislave a v Dunajskej Lužnej, naša provincia spravuje aj kláštor v rakúskom mestečku Retz. Okrem toho bratia našej provincie pôsobia aj vo Švajčiarsku (Fribourg, Leibstadt, Wettingen), v Nemecku (Augsburg), v Taliansku (Rím) a na Ukrajine (Mukačevo).

Po obnovení košického seminára, začali v ňom v školskom roku 1995/96 študovať aj naši bratia a možno povedať, že odvtedy máme zatiaľ nepretržite v každom ročníku aspoň jedného zástupcu. Z košického teologického inštitútu vyšlo 9 dominikánskych kňazov, ktorí dnes pôsobia v rôznych službách: napr. terajším priorom košického konventu je brat Šimon, magistrom novicov vo Zvolene je brat Stanislav, promotorom pre sv. ruženec brat Kristián. Aj z terajších študentov sa niektorí venujú rôznym spoločenstvám, napr. terciárskym skupinám, mládeži. Spolupracujú aj s naším Centrom kultúry a dialógu Veritas. Tu by sme chceli využiť charizmu našej rehole apoštolovať aj skrze kultúru

a umenie. Vo Veritase by sa mal dobre cítiť každý človek, bez rozdielu viero-
rovnania, lebo je to práve kultúra, ktorá je spoločná všetkým. Vytvára sa tak vhodný

priestor pre dialóg veriacich s neveriacimi. Veritas má niekoľko zložiek: umelecká kaviareň a galéria *Fra Angelico*, filmový klub *Cinefil*, pripravuje sa aj čítareň a diskusné priestory *Areopág*.

V súčasnosti na košickej teologickej fakulte študuje 17 bratov dominikánov. Najviac ich je v šiestom ročníku, tzv. „sedem statočných diakonov“. Na Slovensku je teraz 68 bratov, z toho je 5 novicov.

V našom kláštore je nás veselá hŕstka. V čase, keď bol noviciát v Košiciach, bratia zložili nasledovný hymnus:

Keď sa ráno prebúdzam,
na zvonára vždy nadávam.
Hluk áut vždy počúvam,
do chóru sa ponáhľam.

Potom do školy cez Hlavnú
a prekliaty potôčik utekám.
Cez prednášky občas si aj podriemkam
a zas naspäť do kláštora na obed utekám.
(táto strofa je nový dodatok)

Hodiny dňa sa mínajú,
na trhu už Korzár predávajú.
Cigáni sa pod oknom hádajú,
a rehoľníci Ťa zbožne vzývajú.

Vzdajme česť priorovi,
i jeho zástupcovi,
tiež aj magistrovi
a nadovšetko vrátnikovi. Amen.

fr. Melichar Jozef Matis OP

Škola, o akej sníva každá riaditeľka alebo (ne)malý dôkaz toho, že *po kresťansky* sa vyučovať a vychovávať naozaj dá

Keď som do tej budovy vkročil po prvýkrát, zívala prázdnotou. Boli letné prázdniny. Nič zvláštne, myslel som si, prechádzajúc sa chodbami a nakukujúc do jednotlivých učební. Len jediná vec upútala moju pozornosť. V každej miestnosti som našiel kútik, kde bola umiestnená socha Panny Márie, vzäzok Biblie a Katechizmu Katolíckej cirkvi. Prekvapením však bolo,

že na žiadnom z týchto skromných oltárikov nechýbala ešte jedna soška - Pražské Jezuliatko. Často pri nej visel nápis: „Čím viac ma budeš uctievať, tým viac ťa požehnám.“ Až neskôr som sa dozvedel, že to bola

bývala riaditeľka, sestra Mary Ann Schmitz, ktorej obľúbenou modlitbou bola práve pobožnosť k tejto soche, a preto úctu k nej rozšírila aj medzi svojich zverencov. Až neskôr, keď som tam už pravidelne vyučoval náboženstvo, som začal objavovať, že prekvapení na mňa čaká oveľa viac - na pôde Základnej školy pri Farnosti sv. Patrika v mestečku Washington, Diecéza Peoria, U.S.A.

Krátky pohľad do minulosti

Základný kameň bol položený na jar roku 1951. Farnosť sv. Patrika vtedy tvorilo vyše 250 rodín, ktoré chceli dať svojim 150 školopovinným deťom kresťanskú výchovu. O pár mesiacov neskôr sa postupne rozbehla výučba a súčasne pribúdali poschodia školskej budovy. V šesdesiatych rokoch bolo pristavané ďalšie krídlo, vrátane telocvične,

knižnice a kancelárií. Toto vybavenie škola používa prakticky dodnes. Od začiatku ju spravovali sestry z Rehole Obetovania Panny Márie. Sr. Mary Ann Schmitz stála na čele pedagogického zboru dlhých 42 rokov. Situácia sa zmenila až v lete 2003.

V júni veriaci nadšene privítali nového cirkevného správcu. Rev. Joseph P. Donton (38) sa stal najmladším kňazom v dejinách farnosti, keďže všetci jeho predchodcovia boli minimálne o jedno a pol desaťročie starší. V rovnakom mesiaci na post riaditeľky školy nastúpila Sharon Weiss, ktorá dovtedy pôsobila ako profesorka nemeckého a francúzskeho jazyka na cirkevnom gymnáziu Notre Dame v Peorii. Po pol roku na svojom novom pôsobisku neprestáva zanietené opakovať: „Je to škola, o akej sníva každá riaditeľka.“

Prečo toľko chvály?

Ako je možné, že triedne kolektívy sú tak disciplinované na vyučovacích hodinách? Naozaj tu nemáte žiakov s „problémovým správaním“? Nedostatok rešpektu voči autorite učiteľa na dnešných školách a negatívne prejavy vzdoru nie sú žiadnou novotou, no vyskytujú sa aj tu? Sú to len moje klamlivé dojmy, alebo je táto škola ozaj niečím výnimočná? V čom spočíva príčina vynikajúcich študijných a výchovných výsledkov? Palbou takýchto otázok som zaútočil na viacerých rodičov a učiteľov. Jedným z tých ďalších prekvapení bolo, že ich odpovede sa do poslednej zhodovali. Za najväčšie pozitívum a zároveň za prvoradý zdroj úspešnej výchovy žiakov všetci považujú to isté - obrovskú podporu zo strany farnosti, ktorá sa prejavuje úzkou spoluprácou rodičov so školou. Tá nie je považovaná za izolovanú vzdelávaciu inštitúciu. Rodičia, pedagógovia, kňaz a farská komunita tvoria dohromady komplexné teleso, ktoré ako celok pôsobí v edukácii detí. Jasne to vidieť napríklad vo financovaní a v pomoci zo strany dobrovoľníkov.

Čísla kričia

Výdavky na jedno dieťa v základných školách diecézy Peoria predstavujú priemerne 3200 USD (vyššie 110 000 slovenských korún) na školský rok. Iba štátne školy sú plne platené zo štátneho rozpočtu, čo sa netýka škôl súkromných a cirkevných. Tie sú schopné pokryť približne 50% nákladov. Druhú polovicu (cca 1500 USD/šk. rok/1 dieťa) hradia rodičia. Základná škola sv. Patrika vo Washingtone sa však od ostatných výrazne líši. Ročný poplatok 530 USD na rodinu (ktorá môže mať v škole viacero detí!) je bezkonkurenčne najnižšou sadzbou v diecéze. Zvyšné výdavky sú kompenzované z farských príjmov získavaných v prvom rade finančným zbierkami v kostole a sponzorskými príspevkami. Zvláštnym zdrojom je tzv. Shamrock fond - lotéria založená dvoma farníkmi za účelom obstarania peňažných prostriedkov na obnovenie vonkajšieho vybavenia školy a vybudovanie detského ihriska.

Farnosť v súčasnosti pozostáva z 900 rodín. V školskom roku 2003/2004 sa o 226 žiakov stará pedagogický zbor tvorený šiestnástimi kvalifikovanými učiteľmi. Medzi personál takisto patrí ďalších osem zamestnancov zabezpečujúcich prevádzku kuchyne, údržbu a administratívnu činnosť. Okrem nich sa v škole pravidelne angažuje takmer 50(!) neplatených dobrovoľníkov, ktorí vypomáhajú v jedálni, knižnici, dozerajú na bezpečnosť detí pri prechode cez cestu, no asistujú aj pri samotnom vyučovacom procese. Ich výpomoc pri výnimčných školských či ročníkových slávnostiach je samozrejmosťou.

Zvonček zvoní o pol deviatej

Žiaci sa usadia v triedach a v rozhlase sa ozve hlas riaditeľky. Vyučovanie sa začína spoločným recitovaním jednej zo základných katolíckych modlitieb. Ohlásí sa úmysel prosieb

Miestny farár Joseph Donton so „svojimi“ deťmi

na daný deň (napr. za II. ročník, za rodičov) a ak je v cirkevnom kalendári sviatok, pripomenie sa slávený svätec. Nasleduje modlitba za Svätého otca a ďalšie zvláštne úmysly a oznamy. Po skončení ranného vysielania sa každá trieda modlí samostatne k svojmu patrónovi, ktorého si vybrala na začiatku školského roku. Od pondelka do štvrtka je vo všetkých ročníkoch prvou vyučovacou hodinou náboženstvo, ktoré je prednášané triednymi učiteľmi. Raz do týždňa ich vystrieda kňaz. Počas dňa sa žiaci spoločne modlia ešte pred a po obede a na záver výučby.

V piatok sa školský deň začína vo farskom kostole (vzdialenom len zopár desiatok metrov od budovy školy) svätou omšou, na ktorej sa zúčastňuje nielen osadenstvo celej školy, ale aj ne jeden otec či matka. Každý týždeň posluhuje pri liturgii iný ročník (miništrovanie, spev, čítania, nesenie obetných darov). Prvý piatok v mesiaci je po svätej omši vyložená Sviatosť oltára. Jednotlivé triedy prichádzajú podľa rozpisu na polhodinové adorácie a vyučovanie sa ukončí spoločným požehnaním so Sviatosťou.

Škola má navyše niekoľko osobitých zvykov. Napríklad na sviatok Všetkých svätých sa žiaci prvého ročníka oblečú do kostýmov rôznych svätcov, v slávnostnom sprievode prichádzajú do kostola, kde po homílii každý z nich predstúpi dopredu a v krátkosti predstaví svojho svätca. Tretí ročník má na starosti prípravu vianočného stromčeka s ozdobami tvorenými z biblických symbolov a z dejín Cirkvi. Zvláštnou tradíciou piatkov je modlitba za chorých a za záchranárov,

Peter Fogaš pri vyučovaní náboženstva

kedykoľvek počujú sirénu sanitky. Žiaci siedmeho ročníka v januári zhromažďujú jedlo pre deti a odošlú ho na Katolícku charitu.

Nároky diecézy a dôvera v Božie vedenie

Mnohé z týchto duchovných aktivít sú vyžadované Diecéznou kanceláriou pre katolícke školstvo. Ďalšou povinnosťou je napríklad mesačná svätá spoveď u detí III. až VIII. ročníka. V poslednom období kancelária dôrazne vyžaduje, aby sa na všetkých katolíckych školách diecézy vypracoval päťročný strategický plán. ZŠ sv. Patrika túto úlohu dovърšila v októbri uplynulého roku. Konečný dokument je rozdelený na štyri kapitoly (Výchovno-vzdelávací program, Inštitucionálny pokrok, Katolícka identita a Vonkajšie vybavenie), ktoré zhrňajú silné a slabé stránky školy v daných oblastiach a uvádzajú navrhované možnosti inovácie. Úvod patrí školskému „krédu“ obsahujúcemu štrnásť článkov spoločnej viery, z ktorých vyberám:

„Veríme, že rodičia sú prvými kresťanskými vychovávateľmi svojich detí.

Veríme, že Kristus je stredobodom našej výučby a dôvodom našej školy.

Veríme, že výchova a vzdelanie našich detí závisí od spolupráce rodičov a učiteľov. (...)

Veríme, že katolícka výchova pomôže našim žiakom rozvinúť pevný charakter schopný čeliť morálnym a etickým výzvam budúcnosti.

Veríme v podporu a zainteresovanosť rodičov a farnosti pre fungovanie úspešnej školy. (...)

Veríme, že modlitba je dôležitou súčasťou nášho života. (...)

Veríme, že katolícka výchova učí úctu ku každej etape ľudského života od počatia po smrť.“

Kancelárie tiež nariaďuje, aby plat katolíckeho pedagóga dosahoval minimálne 80% platu štátneho učiteľa. Nezabúda sa však zdôrazňovať, že vyučujúci na cirkevných školách sa od ostatných učiteľov líšia ešte z jedného hľadiska. Súčasťou ich profilu má byť presvedčenie, že ich zamestnanie nie je len obyčajný „džob“ ako každý iný. Práve naopak, je to špecifické Božie povolanie, ktoré si vyžaduje nemalú odbetu a osobnú zaangažovanosť. Učitelia ZŠ sv.

Patrika sú si svojho poslania vedomí. Ako potvrdzuje sama riaditeľka, vďaka ich horlivosti je nielen intelektuálna, ale aj duchovná formácia žiakov na tak vysokej úrovni.

Aby vykročili s vierou

Po ukončení základškolskej dochádzky sa žiaci v Spojených štátoch amerických dostávajú prevažne na štátne stredné školy, kde sa náboženstvo zo zákona nevyučuje. Odchovanci katolíckych škôl, zvyknutí výlučne na rovesníkov rovnakého vierovyznania, sa tu stávajú menšinou. Číha na nich dvojaké nebezpečenstvo. Prvé predstavuje prevládajúca kultúrna vlna Ameriky 21. storočia, ktorá - slovami diecézneho biskupa Daniela R. Jenkyho - „je vo svojej podstate vo vojnovom stave s Ježišom Kristom, stojí v priamej opozícii k pravde jeho evanjelia a ako taká je agresívne zaujatá voči Cirkvi“. Druhým nepriateľom, takisto charakteristickým pre túto krajinu, je obrovský počet protestantských cirkví a spoločenstiev, ktoré ponúkajú množstvo alternatívnych duchovných programov. Dôraz na obhajobu viery sa preto na katolíckych základných školách stáva naliehavou výzvou. Za podpory rodinnej výchovy sa budujú základy náboženského povedomia detí práve tu. Proti dvojhlavému drakovi sa už budú musieť brániť samé - zbraňami, ktoré si osvojili doteraz. Farnosť sv. Patrika sa tejto úlohy chopila vskutku zodpovedne.

Peter Fogaš, pastoračný ročník,
farnosť sv. Patrika
Washington, Illinois, USA

Modlitba vo Viedni

Motto:
Niektorí sa za zdravie modlia,
iní naňho pijú.

Rakúska metropola je dnes kozmopolitné mesto, ktoré dnešného moderného človeka prekvapí aj ľudskými atrakciami.

Do autobusu 5A naplneného dusnotou a sparnom nastúpili dvaja čierni pasažieri, s ktorými podľa zaužívaných európskych civilizačných zvyklostí nebolo všetko kóšer. Mali platný cestovný lístok, označili si ho pred množstvom spotených svedkov, ale oblečení boli celí v dlhom čiernom: biela košeľa s dlhými rukávmi, ale ináč čierna vesta, sako, nohavice, kabát, ponožky, topánky a pod klobúkom vlasy zapletené do typických vrkôčikov na sluchách. Kto boli tí páni? Nieкто by možno v jazyku jidiš povedal „meschúg“ (mešuge) – blázni. Ale boli to ortodoxní Židia. Pri pohľade na nich človek nemohol nemyslieť na Boha.

V letný a vlažný podvečer sedel na lavičke na Mexikoplatzi muž oblečený do manchestrových nohavíc a tmavého tenkého svetra. Všade naokolo behali deti, vozili sa na hrkotajúcich hliníkových kolobežkách a kolieskových korčuliach, bicyklovali sa a robili šmyky na kalužiach prachu. Hrali futbal a tenis odbíjajúc si lopty o kamenný múr a dubové dvere kostola, vrieskajúc sa striekali vodou z hydrantu, plašili holuby, ktoré iní krmili ... jedným slovom materská škola bez odborného pedagogického dozoru. A on si s preloženými nohami sedel na tej lavičke pokojne ako na priedomí, medzi prstami sa mu klzalo ružencové počítadlo lásky a šepkajúcimi perami odriekal mantru päťdesiatich Zdravasov...

V prechatom rannom metre cestovala mladá žena odetá v typických jednoduchých orientálnych šatách so šatkou na hlave ako vyznaním viery, v jednej ruke držala kabelku a igelitovú tašku a v druhej modlitebnú knižku

svojho náboženstva a odriekavala modlitby adresované Alahovi. V roku 1683 boli po bitke pri 484 metrov vysokom vrchu Kahlenberg Turci po poslednom neúspešnom obliehaní z Viedne vyhnaní, no niektorí sa asi zachránili mojžišovským spôsobom s dunajskou verziou a dnes ich je tam plno.

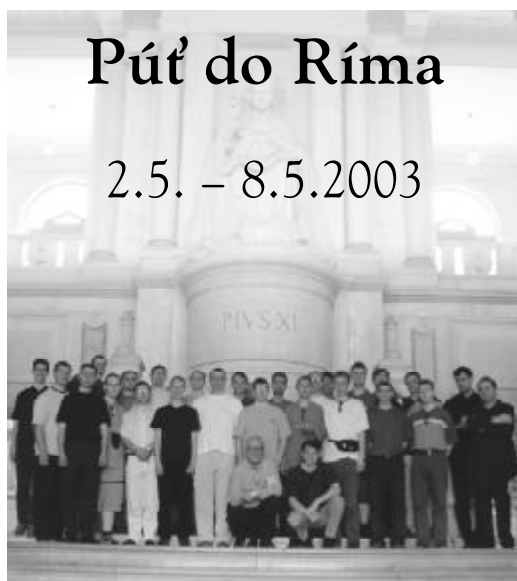
Okolo viedenského úseku Dunaja si v smere jeho prúdu vykračoval muž. Oblečený bol do jednoduchého šedého sárí ladiaceho s jeho dlhými a prešedivelými fúzmi a vlasmi, ktoré mal od ucha k uchu ležérne prikryté holandsky oranžovou šatkou. V ruke držal šnúрку s navlečenými tyrkysovo zelenými guľôčkami – akýsi hinduistický ruženec – a v rytme svojej malátnej chôdze akiste odriekal stále dookola nejakú mantru. Bol si vedomý, že všade, na svojej tvári, oblečení i na modlitebnej retiazke mal prilepené sekundové pohľady náhodných okoloidúcich.

Na brehu mora, na piesočnej pláži, sedel pravidelne raz za týždeň človek. Niekedy prichádzal skoro ráno v pondelok, ktorý svätili Gréci, inokedy v utorok svätený Peržanmi alebo

v stredu, ktorú svätili Asýrčania, niekedy vo štvrtok, ktorý svätili Egypťania, v piatok ako moslimovia, v sobotu ako Židia alebo v nedeľu ako kresťania. Zaujal svoju pozíciu, do ľavej ruky nabral za hrst' piesku a potom pravou rukou jedno zrníčko za druhým bral z dlane medzi prsty, pričom sa modlil. Počítadlom mu boli zrníčková piesku. Raz týždenne dával svojmu Bohu za hrst' modlitieb.

Branislav Polča

Druhý májový deň tohto roku sme sa s celou Scholou cantorum nášho kňazského seminára vydali na púť do večného mesta Rím. Doprevádzali nás terajší dekan fakulty, vtedajší rektor seminára Mons. Anton Konečný, pán prefekt Peter Šoltés a Štefan Danko, farár vo Velkom Kamenci, ktorý nám vo veľkej miere pomohol zabezpečením ubytovania.

V piatok popoludní sme vyrazili z Košíc, celú noc sme cestovali cez Slovensko a Rakúsko a v sobotu dopoludnia sme dorazili do Milána. To bola naša zastávka počas cesty do Ríma. Zastavili sme sa tam preto, lebo tam pôsobil a tam je aj pochovaný patrón nášho kňazského seminára – sv. Karol Boromejský.

Naše prvé kroky viedli do Arcibiskupského seminára sv. Pia XI., ktorý sa nachádza na periférii mesta. Čakalo nás tam milé prijatie pánom vicerektorom, ktorý nás sprevádzal po celom seminárnom komplexe. Prezreli sme si krásny seminárny kostol i viacero kaplniek, ktorých je v celom seminári trinásť. Zaujali nás učebne, auly, izby bohoslovcov a nádherné nádvorie plné kvetov. V areáli nechýba ani futbalové, basketbalové ihrisko, či tenisové kurty. Po vyše hodinovej prehliadke nám dobre padlo malé občerstvenie, ktoré bolo pre nás pripravené v jedálni. Na rozlúčku sme v nádhernej vstupnej hale seminára zaspievali niekoľko skladieb z nášho

repertoáru. Ešte sme sa odfotili pred sochou sv. Karola Boromejského a hneď sme si to namierili do pôvodnej budovy kňazského seminára v centre Milána.

Zložili sme si veci na svojich izbách a išli sme na sv. omšu do gotického milánskeho dómu. Svätá omša sa trochu odlišovala od tej, ktorú poznáme, pretože bola slúžená v ambroziánskom ríte. Po svätej omši sme si prezreli dóm a išli sme sa pomodliť k hrobu sv. Karola Boromejského, ktorý je v krypte pod hlavným oltárom. Tu pán rektor v modlitbe predniesol prosby i poďakovania za celý náš seminár. Zotrvali sme tam ešte v krátkej tichej modlitbe a vrátili sme sa späť do seminára, kde nás už čakala typická talianska večera s viacerými chodmi. Po večeri sme si vychutnali atmosféru nočného Milána, ktoré je v noci ešte krajšie ako cez deň. Náročný deň sme ukončili spoločnou modlitbou a odobrali sme sa do riše snov.

V nedeľné ráno sme sa hneď po raňajkách rozlúčili s našimi hosťami a vydali sme sa na cestu do Ríma. Cestovali sme takmer celý deň. Až okolo piatej sme konečne vchádzali do Večného mesta. Kam sme mali zájsť najskôr, ak nie do Slovenského ústavu sv. Cyrila a Metoda? Tam sme si trochu odpočinuli po dlhej ceste. Otec Jozef Krištof nám predstavil ústav a potom sme spoločne slávili svätú omšu. Po nej nasledovalo skromné agapé, ktoré nám pripravili sestričky. Za odmenu a na rozlúčku sme im zaspievali.

Presunuli sme sa k saleziánom do Instituto Gerini. Tam bola počas trojdňového pobytu v Ríme naša „základňa“. Po ubytovaní sme sa odvážne vybrali na prechádzku do blízkeho okolia.

V pondelok ráno sme sa plní očakávania vydali na prehliadku mesta. Autobusom sme sa počas „traffica“ (veľká dopravná zápcha typická pre Rím) presunuli ku Bazilike sv. Pavla za hradbami. Prezreli sme si ju a vypočuli pútavý výklad otca Štefana Danko. Pomodlili sme sa pri hrobe sv. Pavla a autobusom sme sa presunuli ku Bazilike sv. Jána v Lateráne. Tam sme sa stretli s kňazom našej arcidiecézy Jurajom Juricom, ktorý študuje v Ríme už niekoľko rokov. Ten sa stal naším sprievodcom po Ríme. Hneď nám podal výklad o Lateránskej Bazilike a ukázal nám aj

Lateránsku Univerzitu, kde študuje. Po obedňajšej prestávke v priestoroch univerzity sme sa metrom presunuli na Španielske námestie. Tu sa nachádzajú známe Španielske schody. Po nich sme vystúpili ku kostolu Najsvätejšej Trojice, odkiaľ sme po prvýkrát mohli obdivovať panorámu Ríma. Pešo sme sa vybrali k Fontáne di Trevi, prezreli sme si Panteón, navštívili sme kostol Santa Maria sopra Minerva. Keďže prehliadka bola dosť namáhavá, dobre nám padlo Jurajove pozvanie na zmrzlinu. Zaviedol nás do cukrárne, kde sme si mohli vybrať spomedzi sto druhov zmrzliny. Po krátkom oddychu smerovali naše kroky na Forum Romanum a ku známemu Koloseu. Schyľovalo sa už k večeru. Preto sme sa autobusom presunuli do Vatikánu, aby sme si vychutnali západ Slnka nad Bazilikou sv. Petra. Tento nádherný zážitok ukončil náročný deň.

V utorok dopoludnia sme navštívili Veľvyslanectvo Slovenskej republiky. Neočakávane milo nás prijala pani Dagmar Babčanová, veľvyslankyňa pri Svätej Stolicy a tiež pán Jozef Mikloško, veľvyslanec v Taliansku. Na našu počesť dokonca usporiadali malú recepciu. Pre zamestnancov oboch veľvyslanectiev sme si pripravili malé koncertné vystúpenie. V obedňajších hodinách sme sa presunuli do

Vatikánu a navštívili sme Baziliku sv. Petra, v ktorej sme strávili asi dve hodiny. Veľkým obohatením pre nás bolo Jurajove rozprávanie. Využili sme

aj možnosť pomodliť sa pri hrobe sv. Petra. Niektorí z nás vystúpili na kupolu baziliky, odkiaľ bol nádherný výhľad na Vatikánske záhrady i celé mesto. Po prehliadke baziliky sme sa rozdelili. Niektorí išli navštíviť Vatikánsky rozhlas, iní si išli prezrieť Baziliku Santa Maria Maggiore. Večer sme sa spolu stretli v Českom kolégiu Nepomucenum. Zúčastnili sme sa svätej omše, ktorú sme obohatili svojím spevom. Po nej

nasledovala večera a prehliadka kolégia, počas ktorej sme sa mohli porozprávať s tamojšími bohoslovcami. Unavení sme sa autobusom vrátili „domov“.

Streda bola posledným dňom nášho krátkeho pobytu v Ríme. Bol to ale zároveň najkrajší deň. Hneď ráno sme sa plní očakávania metrom dopravili na Námestie sv. Petra, aby sme sa zúčastnili generálnej audiencie so Svätým Otcom. Po prísnej kontrole nás spolu s pani veľvyslankyňou, ktorá nás doprevádzala, odvieďli na naše miesto – veľmi blízko od sedesu Svätého Otca. Niekoľko piesní sme zaspievali ešte pred audienciou. Keď na námestie prišiel papamobil so Svätým Otcom, nastalo medzi prítomnými veľké nadšenie. Po príhovore Svätého Otca nasledovali pozdravy v rozličných jazykoch. Keď Svätý Otec pozdravil slovenských pútnikov a medzi nimi menovite aj nás, zaspievali sme mu krátku mariánsku skladbu. V závere audiencie sme mali možnosť prísť ku Svätému Otcovi a spoločne sa odfotografovať. Keď sme opúšťali námestie, panovala v našich srdciach zvláštna radosť. Naše posledné kroky v Ríme viedli k otcovi kardinálovi Jozefovi Tomkovi, ktorý nás milo prijal a poprial nám šťastný návrat domov.

Plný zážitkov sme opúšťali Rím. Trochu v nás

panoval smútok, pretože každý si želal ostať v Ríme dlhšie. Po päťnásťhodinovej ceste autobusom sme vo štvrtok nadržanom

prekročili slovenskú hranicu a popoludní sme vystúpili na nádvorí nášho kňazského seminára.

V mysli sme sa vracali ku všetkým miestam, ktoré sme navštívili. Ale zároveň v nás panovala i nádej, že sa do Večného mesta ešte vrátíme.

Andrej Krivda, Peter Sykora

[Preklad]

Posol lásky

V nedeľu 19. októbra na Svetový deň misií pápež Ján Pavol II. vyhlásil za blahoslavenú Matku Teréziu z Kalkaty. Na tomto procese beatifikácie sa zúčastnilo množstvo ľudí, ktorých táto drobná žena, a predsa jedna z najväčších osobností posledného obdobia, dokázala osloviť. Prinášame homíliu Svätého Otca z tejto beatifikačnej slávnosti.

„Kto sa bude chcieť stať medzi vami prvým, bude vašim služobníkom“ (Mk 10, 44)

Tieto Ježišove slová, ktoré povedal svojim apoštolom, nám ukazujú cestu k evanjeliovkej „veľkosti“. Je to cesta, ktorou kráčal sám Ježiš a ktorá ho priviedla až na kríž: cesta lásky a služby popierajúca všetku ľudskú logiku. Stať sa služobníkom všetkých!

Matka Terézia, ktorú mám dnes česť pripojiť do zoznamu blahoslavených, sa touto logikou riadila. Osobne som vďačný tejto statočnej žene, ktorú som neustále cítil po svojom boku. Matka Terézia, ikona Dobrého Samaritána, šla kamkoľvek, aby mohla slúžiť Kristovi v najchudobnejších z chudobných. Žiadny konflikt, ani vojna jej nemohla stáť v ceste.

Občas prišla a hovorila mi o svojich skúsenostiach v službe Evanjeliu. Pamätám si na jej intervencie za život a proti potratom, dokonca aj keď jej bola odovzdaná Nobelova cena za mier (Oslo, 10. december 1979). Často zvykla hovoriť:

„Ak budete počuť o nejakej žene, ktorá si nebude chcieť ponechať svoje dieťaťko, snažte sa ju presvedčiť, aby ho priniesla mne. Ja budem milovať toto dieťa, vidiac v ňom znamenie Božej lásky.“

Nie je to mnohoznačné, že slávime jej beatifikáciu v deň, keď Cirkev oslavuje Misijnú nedeľu? Svedectvom svojho života Matka Terézia každému pripomína, že evanjelizačná misia Cirkvi sa koná cez dobročinnosť živenú modlitbou a počúvaním Božieho slova. Symbolickým obrazom tohto misijného štýlu je obraz novej blahoslavenej držiacej v jednej ruke ruku dieťaťa a v druhej ruke ruženec. Kontemplácia a skutok, evanjelizácia a ľudská podpora. Matka Terézia ohlasovala Evanjelium žijúc život ako absolútny dar chudobným, ale zároveň tiež ponorená v modlitbe.

„Kto sa bude chcieť stať medzi vami veľkým, bude vašim služobníkom“ (Mk 10, 43). S určitým dojatím si dnes pripomíname Matku Teréziu, veľkú služobnicu chudobných, Cirkvi a celého sveta. Jej život je svedectvom dôstojnosti a privilégiu poníženej služby. Nechcela sa stať len poslednou, ale služobnicou posledných. Ako skutočná matka

chudobných sa skláňala k tým, čo trpeli rôznymi formami chudoby. Jej veľkosť spočíva v jej schopnosti dávať bez ohľadu na cenu, dávať dokiaľ to nebude bolieť. Jej život bol radikálne žitie a odvážne ohlasovanie Evanjelia.

Výkrik Ježiša na kríži „Žijem“, vyjadrujúci hĺbku Božej túžby po človeku, prenikol dušu Matky Terézia a našiel úrodnú pôdu v jej srdci. Uspokojovanie Ježišovho smädu po láske a po dušiach v spojení s Máriou, Ježišovou matkou, sa stalo jediným cieľom existencie Matky Terézie

a vnútornou silou, ktorá ju nútila vyjsť zo seba a chodiť po svete a pracovať pre spasenie a posvätenie najchudobnejších z chudobných.

„Čokoľvek ste urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste urobili“ (Mt 25, 40). Táto pasáž z Evanjelia, tak rozhodujúca v pochopení služby Matky Terézie chudobným, bola základom presvedčenia plného viery, že v dotýkaní sa zlomených tiel chudobných, sa dotýka tela samotného Krista. Bol to Ježiš, skrytý pod biednym plášťom chudobných, ku ktorému smerovala služba Matky Terézie. Matka Terézia dávala svetlo najhlbšiemu zmyslu služby – skutok lásky chudobným, smädným, cudzincom, nahým, chorým, väzňom, je skutkom pre samého Ježiša. Majúc ho stále na mysli, slúžila mu s odovzdanosťou celého svojho srdca, vyjadrujúc

lahodnosť jej zasnúbenia sa Ježišovi. Takto, v totálnom odovzdaní sa Bohu a blížnemu, Matka Terézia našla svoje najhlbšie naplnenie a prežívala najvznešenejšie kvality svojej ženskosti. Chcela sa stať znamením Božej lásky, Božej prítomnosti a Božieho súcitu, a tak nám pripomínať hodnotu a dôstojnosť každého Božieho dieťaťa, stvoreného mi-

lovať a byť milované. Takto privádzala Matka Terézia duše k Bohu a Boha k dušiam, uspokojujúc Ježišov smäd, obzvlášť tým, čo to najviac potrebovali, tým, ktorých videnie Boha bolo zakalené utrpením a bolesťou.

Syn človeka tiež prišiel (...) položiť život ako výkupné za mnohých. Matka Terézia sa podieľala na utrpení ukrižovaného Krista zvláštnym spôsobom počas dlhých rokov „vnútornej temnoty“. Pre ňu to bol test, občas mučivý, ktorý prijala ako vzácny „dar a privilégium“.

V najtemnejších hodinách sa uťahovala k ešte intenzívnejšej modlitbe pred Sviatosťou Oltárnou. Tento drsný duchovný proces ju stále viac a viac viedol k väčšiemu stotožňovaniu sa s tými, ktorým každý deň slúžila, cítiac ich bolesť a občas dokonca aj ich odmietnutie. Neustále pripomínala, že najväčšou chudobou je byť nepotrebným, nemať nikoho, kto by sa o nás postaral.

„Pane, nech na nás spočívne tvoja milosť, ako dúfame v teba.“ Ako často spolu so žalmistom Matka Terézia volala k Pánovi v časoch vnútornej bezútešnosti: „V teba, v teba dúfam, môj Bože!“

Oslavujme Pána za túto maličkú ženu zaľúbenú do Boha, poníženého posla a neúnavného dobročinca ľudskosti. Prijmeme jej posolstvo a nasledujme jej príklad.

Panna Mária, Kráľovná všetkých svätých, pomáhaj nám stať sa láskavými a poníženými v srdciach ako tento nebojácny posol lásky. Pomáhaj nám slúžiť každému, koho stretneme, s radosťou a úsmevom. Pomôž nám stať sa misionármi Krista. Amen.

Z anglického originálu preložil
Michal Zábrecký

[Poviedka]

Mamkine dobré ruky

Mamkine dobré ruky

Na odmetené kamenné dlaždice námestia nečujne padali veľké snehové vločky. V popoludňajšom decembrovom bezvetrí snežilo tak pomaly a rovnomerne, ako by to nebol pád, ale sprievod tých hviezdíčiek zo sriene odkiaľsi z diaľav na zem, podobný sprievodu bohoslovcov v bielych albách na nedeľnej liturgickej slávnosti. Stvorenie nám obrazmi môže pomôcť odvrátiť sa od obrazov k Stvoriteľovi: krotký padajúci sneh môže byť obrazom poslušnej Božej Cirkvi putujúcej do Nebeského Jeruzalema. Vo svetle Baránka, tam za horizontom časopriestoru, nachádza svoj zmysel každá sekunda, každý krok.

Ů Ý Ů

Seminarista Matej Pšenko stál zamyslene pri okne, stratený v dlhočiznej klenutej chodbe starobylej seminárnej budovy. Vyrúšený ozvenou chôdze, odchýlil sa od obloka a pevne pozdravil otca špirituála so snahou zakryť svoje zasnívanie sa. On sa ale nedal oklamať.

„Matej je už s myšlienkami na prázdninách“, skonštatoval s dobrosrdečným úsmevom, nezastaviac sa.

„Áno“, odvetil Matej jednoducho.

Bol posledný deň pred vianočnými prázdninami. Tešil sa domov, akoby nie? Veď istotne pozajtra večer, len čo zabuchne doma za sebou dvere, už mu príbehne v ústrety šťastná mamička. Vyobjímá ho, ak len neodbehne rovno z kuchyne s rukami zalepenými od cesta a múky. Vtedy si ich len zopäté bude pritláčať na srdce v tom geste prosby a dávania, mamkine dobré ruky, tak si ich pamätá Matej.

Potom sa zvíta so súrodencami. Otec nie, ten s chlapeckou zdržanlivosťou zovrie pravicu neskôr, keď dokončí, čo má na práci.

Na druhý deň sa celá rodina zhromaždí za

bohatým štedrovečerným stolom. Otec bude čítať úryvok zo Sv. Písma. Sviečky na stole budú horieť pomalým plameňom, ktorý sa len podchvíľou skrúti, ako zavše nedokonalá pozornosť človeka. V ich svetle sa bude ligotať roztopená vložka na mamičkinej tvári, istotne sa ešte tesne pred štedrovečernou hostinou ponáhľala poodmetať sneh z chodníka pred domom.

Ů Ý Ů

Matej vošiel do svojej seminárskej izby a s rozkošou sa ponoril do jej tepla a samoty. Cez

obloky vnikalo do nej iba mdlé svetlo prerušované hustým snežením. Podišiel k stolu a zažal lampu. Žltý kužeľ sa upriamil na tučnú, otvorenú obálku, ktorú tam položil ráno pred prednáškami. Zamrzí ho ten list, ani čo by sa ho dotkol zvonku sneh, i sadne si, aby si ho znovu prečítal. Je z Ameriky, od kamaráta Lukáša – bohoslovca pastoračného ročníka. Má sa dobre, no teraz na Vianoce sa mu veľmi cnie za rodinou.

Zloží list a skryje ho do šuflíka. Pociťujúc neurčitú povinnosť voči kamarátovi, predstavuje si, ako by sa on cítil, keby nebol na

Vianoce s najbližšími. V podvedomej snahe rozptýliť clivé myšlienky si začne všímať stôl. Je tu rovno pred ním Sväté písmo, vedľa neho sv. Augustín, v rohu leží Dostojevskij a poviedky Cígera – Hronského. Nie, pôjde sa radšej pomodliť do kaplnky.

Ů Ý Ů

Okenné tabule zapraskali pod vetrom, ktorý sa náhle zdvihol a uvádzal do zmätku pokojnú púť vločiek v priskorom zimnom súmraku. V miestnosti padal na dlážku neviditeľný prach, meravo, akoby chcel zastaviť čas v túžobnom očakávaní príchodu večného kráľovstva. Svetlo lampy sa rozlialo na celú izbu a zmiešalo sa s tieňmi ulice. Odkiaľsi slabo znela vianočná koleda: "...do jasiel'ho, Boha Najvyššieho, tam položila..."

Matej vyšiel z izby. Po pár krokoch si uvedomil, že táto chodba je akási inakšia. Je na nejakom cudzom mieste, v cudzej krajine, ďaleko

od domova. Nijako si nevie spomenúť, ako sa tu dostal, iba s istotou cíti, že tohtoročný Štedrý večer strávi odlúčený od rodiny. Chodba je úzka, so stiesnenosťou sleduje, ako sa pred ním zahýba, nevidí na koniec. Po chvíli ho vyvedie do skleneného átria pred kaplnku.

Pri dverách stretáva neznámych klerikov. Žehnajú sa svätenou vodou a vchádzajú do kaplnky na spoločnú modlitbu, niektorí mu aj predstavujúco sa priklývnu hlavou. Aha, zrazu prichádza otec špirituál, aspoň niekto známy! Ale dnes je nejaký iný, neusmieva

sa, neprihovoriť dobrosrdečne. Pozrie chladne a cez pevné pery vyriekne: „Položil si ruku na pluh. Prečo sa obzeráš späť?!“ Ohromený Matej by chcel čosi povedať, ale nedá sa mu cez stiahnuté hrdlo, obráti sa za predstaveným, ktorý medzitým zmizol vo dverách kaplnky. Vojde tiež a zamieri k bohostánku. V prázdnej kaplnke sa ozývajú jeho kroky, je mu zasa čudné, kde sa všetci podeli. Niet v kaplnke žiadnych bohoslovcov, ba ani otec špirituál tu nie je.

Podíde k bohostánku a podľa svojho zvyku kľakne si na obe kolená. Nemodlí sa však, ani nemyslí na nič. Je mu bez rodiny tak smutno a otupno, akoby prežíval všetku opustenosť Zeme predtým, než na ňu vkročil Spasiteľ.

Zdalo sa mu, že dlho kľáči, aj keď ho nohy ešte neboleli. Už aj chcel vstať a niekam odísť. V tom okamihu ho upútalo večné svetlo nad bohostánkom. Vidí sa mu že sa mení z červeného na biele, zväčšuje sa, až ho celkom oslepuje. Matejovi sa na chvíľu zastaví srdce a nohy stuhnú, nemôže sa ani pohnúť, čo by hneď chcel zutekať. Vtedy však v žiare pred sebou naraz celkom jasne zbadá drevené jasličky. Opierajú sa o ne zopäté ruky, nepísateľne krásne ruky, sú v nich iste ruky všetkých mamiiek na svete.

Matej cíti nesmiernu blaženosť pri srdci, akoby lietal, ba ako by bol v nebi; a to zo samej radosti, že takým čistým, láskavým, bezbranným i mocným rukám zverené je Božie Dieťa...

Ů Ý Ů

V tom Matej precitne pri svojom písacom stole. Chvíľu sa pred ním realita bolestivo rozbíja a opäť zrastá, než pochopí, že zaspal tak ako sedel pri stole, ešte aj lampu nechal zasvietenú. Za oknom sa rozprestiera tma. Vidí v ňom len obraz svojej sediacej postavy. Vstane a priloží líce k chladnému sklu, aby videl vytrvalo padajúce vločky.

*Ján Dolný, pastoračný ročník,
Cleveland, Ohio, USA*

Ak zabijeme Boha, všetko je dovolené

Na otázku: „Aká je to dobrá kniha?“ určite väčšina z nás odpovie, že taká, ktorú sme schopní a ochotní prečítať na jeden dúšok. Musím sa priznať, že pre mňa sú takými dobrými knihami diela známeho ruského spisovateľa Dostojevského.

Rozprávať o Dostojevskom nie je taká jednoduchá vec. Boli tu už mnohí, ktorí sa snažili aspoň trochu zhodnotiť tohto majstra nad majstrov. Mojou úlohou nie je prekonať ich. Čo ako by som sa snažil, čo neviem koľko slov by som popísal, aj tak by som nenapísal o Dostojevskom všetko. Odpusťte mi teda, že to, čo napíšem, nebude prácou odborníka, ale len jedného z vášnivých čitateľov jeho diel a pozorovateľa jeho životných osudov.

Fiodor Michajlovič Dostojevskij sa narodil 30. októbra 1821 v šľachtickej rodine Michaila Andrejeviča a Márie Fiodorovny. Ak si myslíte, že sa preto mal po celý život ako vo vatičke, mýlite sa. Jeho rodina, aj keď patriarchálne založená, nikdy neoplývala množstvom peňazí. Jeho otec bol skúpy despota, ktorého zabili vlastní nevoľníci. Teda žiadne veselé detstvo. A tak to išlo po celý život.

Roku 1837 sa stal študentom na vojenskej škole v Petrohrade. Oheň spisovateľa v ňom horel už v týchto skorých rokoch, preto zanechal štúdium kvôli písaniu. Veľký úspech zožala hneď jeho prvotina *Biedni ľudia*. Nešťastie ho však neopustilo. Po pôsobení v krúžku Belinského sa stal členom krúžku Petraševského, ruského revolucionára. To sa mu stalo osudným. Za účasť v tomto krúžku bol uväznený a odsúdený na

smrť. Neskôr sa však trest smrti zmenil na štyri roky nútených prác na Sibíri. Ale Dostojevského nepoložila ani táto skutočnosť, ba dokázal, že zlo je aj na niečo dobré. Spomienky na roky strávené v omskej katorge zanechal v podobe *Zápisok z mŕtveho domu*. Dielo, ktoré zachytáva pobyt na nútených prácach takmer kronikársky, však vôbec nie je nudné. S neobyčajnou dávkou reality zobrazuje život trestancov, ich zvyky a povinnosti, ako aj svoje osobné dojmy z pobytu v mŕtvom dome.

No nútené práce neboli Dostojevského najväčším nešťastím. Roku 1864 mu zomrela manželka aj brat Michail a na Dostojevského doľahli finančné problémy. Vtedy sa dostal do veľmi ťažkého stavu a prepadol hráčskej vášni. Čo horšieho sa mu mohlo stať? Prehráva rad radom všetky peniaze a zadlžuje sa ešte viac. S týmto problémom sa zdôveril v románe *Hráč*. No ani to ešte nie je všetko. Takmer po celý život bola Dostojevskému nechcenou spoločníčkou ešte jedna vec - epilepsia. Je až obdivuhodné, že takto skúšaný muž neprestal písať a neuzavrel sa do seba, ba naopak, napísal úžasné a neopakovateľné diela ako *Zločin a trest*, *Idiot* či hádam najvýznamnejšie dielo *Bratia Karamazovci*.

Objekt Dostojevského pozornosti

Dostojevskij napísal veľa diel o rôznych veciach, ale niečo ich spája. To *niečo* ho sprevádza, kamkoľvek sa pohne, kamkoľvek umiestni svoje postavy, na všetkých miestach a vo všetkých dobách. To *niečo* nie je typické iba pre jeho diela, ale aj pre jeho život, pretože všetko, čo Dostojevského postavy myslia a cítia, najprv prežil on sám.

To *niečo* je Dostojevského neutíchajúci záujem o človeka. O človeka, Božieho tvora, ktorý nenachádza seberovného medzi všetkými stvoreniami, tvora rozumného, ale predovšetkým slobodného. Slobodný. Taký je Dostojevského človek. Človek so svedomím, ktoré mu je najväčším priaznivcom, pochlebovačom, ale súčasne aj najtvrdším oponentom. Človek - hľadač šťastia. Hľadač najlepšieho možného sveta.

Pomáha si ideológiami, ale akosi nemôže nájsť tú najlepšiu cestu. Kde ju hľadať? Jeho odpoveď znie: V náboženstve. Ale nie v hocijakom, ale len v pravom, ruskom pravosláví. To je cesta, na ktorej sa človek udrží človekom, na ktorej bude svedomie priateľom človeka, na ktorej vydrží svet. Len na nej a na žiadnej inej.

Čo bolo dôvodom, že Dostojevskij neuprednostnil iné náboženstvo, ale práve iba to „domáce“? Jeden príbeh z Dostojevského detstva rozpráva o tom, ako malého Fiodora prekvapil na prechádzke vlk. Dal sa na útek, až dobehol na pole, kde pracoval muž menom Marej. Ten ho začal upokojsť: „No, nedám ťa vziať vlkovi. Nech ťa ochraňuje Kristus!“ A potom ho ešte požehnal ruskou zemou.

Azda žiadne úvahy by tak dobre nevysvetlili Dostojevského vzťah k „domácomu“, ruskému náboženstvu ako tento príbeh. Dostojevskij miluje Krista, pretože ho miluje ruský človek, a pretože On miluje Rusko aj jeho človeka. V tomto je Dostojevskij viac ako sebecký. On nechce pripustiť, aby Boh bol iný ako ruský. „Niet iného Boha okrem ruského Boha a Dostojevskij

je jeho prorok“, mohli by sme ironicky poznamenať, ale to je jednoducho nevydiskutovateľný fakt. Stačí sa pozrieť na postavu Šatova z knihy *Besi* alebo iným názvom *Diablom posadnutí*, kde priamo dáva odpoveď, v akého boha on verí: „V ruského Boha.“ Nič nemal Dostojevskij radšej ako práve Boha Ruska. Jedine v ňom videl možnú záchranu tohto sveta. A nevravel to len tak. Precestoval totiž západnú Európu a videl, kam sa rúti so svojou vedou a pokrokom a kam až vedie túžba po peniazoch a moci. Nie, toto veru nechcel pre svoje milované Rusko. To sa musí vyvarovať Západu. Jedinú šancu videl v pravosláví. Sväté Rusko, to bol jeho ideál, v ňom bola jeho spása.

Majster psychológ

Ako to už býva u veľkých umelcov, aj u Dostojevského sa spojili rôzne maličké veci ako kamienky do jednej nádhernej obrovskej mozaiky. Realistickým objektívom zachytené motívy *človek - náboženstvo - Rusko* boli dokreslené, a to hlbokým, precíteným pohľadom do vnútra ľudskej duše. Hádám nikto predtým sa nepodujal na takúto cestu – preskúmať dušu človeka do detailov. *Prečo robí človek to, čo robí? Čo ho k tomu vedie a prečo sa nerozhodol inak? Bola to len náhoda, že tak konal?* Na tieto otázky sa vybral hľadať odpovede niekto, kto toho zažil počas jedného života dosť na to, aby o tom vedel rozprávať. Niekto, kto vie, čo to je svedomie a čo z neho pre človeka vyplýva. Niekto, kto vie, že po zločine nasleduje trest, že ten, kto sa správa inak, ako je *normálne*, je idiot a že ak zabijeme Boha, všetko je dovolené.

Pavol Hrabovecký

Rožok a syr

S nežilo. Prebudené vločky sa strácali v napoly zamrznutých kalužiach, ktoré pokrývali celé mesto. Bolo príliš teplo, nová dávka snehu neprežila ani chvíľku vo svojom pôvodnom tvare. Vyfúkali ho nebeské zimomriavky na príkaz zhora a teraz to teplo, nečakaný pokyn vyvolávajúci zmenu a chaos.

Po premočených uliciach sa náhlili nespočítateľné páry ufúľaných nôh. V ústrety svojim vytýčeným cieľom. Darčeky pod stromček alebo zemiaky na nedeľný obed? Zovretá kabela v ruke, v hlave zoradené produkty, ktoré čakali v preplnených výkladoch – posledná zastávka a v mysli už skĺzali do teplých papúč. Vriaca túžba, zmiznúť z lepkavého davu, ktorý sa terigal hnojom ulice. Aký paradox? Biely sneh pretvorený na sivú masu. Lepkavú hromadu, ktorá odporne vrzgala pod nohami. Rýchlo preč. Túžba zabudnúť na kaľ, súčasťou ktorého sa stal každý chodec. Hnala do úkrytu, vlastného hniezdočka, kde sa roztopí spomienka na vlhký zážitok.

Bol som tam. Účastný na tom kolose, čiastočka davu, ktorá oslepla v honbe za domovom. Tak blízko, len niekoľko blokov. Niekoľko švitorivých *klop, klop* a brod bol pokorený. Víťazstvo na dosah. Aká slasť...

- Prosím... - zaznelo to spurné slovo v ovzduší. Nepočul som. Vnímal, ale nepočul. Nemohol som sa zdržiavať bojovníkmi, ktorí zápasili na tom istom premočenom poli.

„Prosím...“, zaznelo znova. Výkrik padlého. Obete boli predurčené a ja som nechcel byť jednou z nich. Nepočul som. Stvorený pre víťazstvo, nie pre porážku.

„Prosím...“, kričal neznámy hlas. Nebol čas na vymyslené príbehy a ozvenu, ktoré sa na mňa tlačili ako nečakané postavičky do snov. Súboj z poľa sa preniesol do mysle. Nepočul?! Formulka oznamovacej vety sa zmenila na otázku. Nepočul!?

Otočil som hlavu. Opadla hmľa, ktorá zastierala oči predstavou teplého čaju pred

blikajúcim televízorom. Na studenej podlahe, v najhlbšom bahne a v najčernejšej špine, kde sa vločky strácali vedno s dopadom na mokrú zem, som ho zbadal. Nepoznal, ale konečne počul. Zastavil som sa a sklonil hlavu. Bol ako ja, z kostí, na ktorých visel balíček svalov zabalených do pokreslenej ľudskej kože a predsa... Bol ešte človekom?!

Položil ruku na moje plece. Špinavú a studenú ruku. Striaslo ma. Odpor ma zaskočil viac ako hnus, ktorým páchol na hony. Nemohol to byť človek...

„Chleba...“, požiadal zreteľne, bol schopný verbálnej komunikácie, prekvapilo ma to. „...chleba mladý pán, prosím...“, zložil ruku a čakal. Odkiaľ som mal vziať chleba? Tak blízko vyslobodenia a zrazu: „...prosím, kúpte mi chleba... len kúsok...“, žobral *človek* ako keby vedel, kde som narazil na problém.

Človek? Mal predsa črty tváre, ktoré nemohli patriť inému a slová, ktorým som rozumel. Bol ním, presviedčal som sa, aby som v sebe potlačil nechut', ktorú som musel prehliadať s každou novou slinou.

Vstal som. Po pravici sa vypínal do výšky supermarket. Už si zvykol, že na jednom mieste nájde všetko. Prispôbil sa a zároveň si pomohol, človek. Ale aj ten, ktorý pýtal chleba, iba kúsok? Tešil sa tomu ako všetci, ktorým sa nechcelo plaziť upchatým mestom a zháňať darčeky pre pažravé a predsa milované deti?

Netrvalo dlho a stál som tam opäť. V ruke sa mi triasli dva rožky a niekoľko trojuholníkov čerstvého syra.

Rožok a syr, ako malý chlapec som to miloval. Natrel som si ho slobodne olízaným prstom v ktorejkoľvek z mojich chlapčenských skrýši. Jeden rohlík a jeden syr ma naplňovali radosťou, ktorú už nič neprekryje. Viac som vtedy nepotreboval. Každodenná nádielka od matky, potrebná k voľnému túlaniu sa nepoznanými zákutiami našej dediny a okolia, mi vošla do vrecka ošúchaných nohavíc. Dávala voľnosť a krídla. Preto som to miloval, pre tú nezávislosť a neobmedzenosť. Môj prvý pocit absolútneho víťazstva, ktorý nemohlo nič prekonať. Sloboda a ja. Dokonalá symbióza. A teraz? Dávam ju človekovi, nemám odvahu povedať žobrákovi.

Čosi mi bráni. Nemal by som žobrať ja? O jeho slobodu? O človeka? O maličký kúsok s jeho rožkom so syrom? Závidel som mu.

Oči mu zasvietili. Napísal v nich knihu o vďake, ktorú zhrnul do jednej vety. Nič svetové. Žiadna báseň a v nej dokonalý slovosled. Bola všedná ako jeho výzor.

„Ďakujem, rožok a syr? Kedy vám to splatím? Určite vám bude večer chýbať?“

Rozlúčil sa s úsmevom a sklonil hlavu. Olízal prst a strčil ho do mäkkého syra. Prestal som tam byť. On a jeho sloboda skrze rožok a syr.

Nechal som ho. Na mokrom snehu ako na najromantickejšom obláčku. Nepotreboval viac. Dal som mu obyčajný rožok a ešte obyčajnejší syr. Viac som nemal?

Nepochopil som to.

Prešlo niekoľko rokov a ja som ho stretol znova. Bol som starší a menej uponáhľaný ako vtedy, keď som utekal do obchodu po najskromnejšiu večeru pre najúbohejšieho hosťa. Na rozdiel od neho som pochudol a stratil zopár vlasov. On sa nezmenil. Tie isté oči a okolo nich rovnako hlboké vrásky. Mal tú istú zarastanú

tvár a na nej ako uhoľ čierne vlasy.

Počul som ho ihneď. Nemusel prosiť viackrát. Rozumel som prvému slovu, nemusel opakovať. Sklonil som sa. Zdvihol zrak a usmial sa:

„Rožok a syr...“

Ako to vedel? Pamätal si ma? Jeden rožok a syr?

„Prosím, mladý pán...“, stále sa usmieval. Spomenul si na mňa alebo iba na rožok a syr?

Postavil som sa. Supermarket ostal na mieste, kde ho postavili pred rokmi. Nič ho neprekonal. Urobil som, čo v ten zasnežený deň, a predsa inak. Ani na okamih som nezaváhal, žeby tie oči mohli patriť inému ako rovnocennému. Bol to človek. Spojil nás obyčajný rožok a syr. To čo som miloval, čo mi žiarilo popri všetkých detských hrách, teraz miloval tento neznámy muž. Čo som ja stratil, keď som sa nechal strhnúť davom okolo, teraz jeho naplňovalo šťastím. Mňa život spútal do radov, ktoré sa stále za niečím náhlia, kým on si žil moju detskú slobodu vo svojich ošúchaných nohaviciach a s voľnosťou, na ktorú som sa už nepamätal. Pocítil som jeho radosť, aj keď sa vtieravo miešala s mojím smútkom. Bol tým dieťaťom, ktorým som chcel ostať naveky. Priblížil mi svet, na ktorý som nemal odvahu. Voľnosť sa stratila v mojich detských snoch a ja som nemal statočnosť ju hľadať...

Nezaváhal som. Posadil som sa k nemu. Obzrel sa a ponúkol mi polovicu z ničoho a zároveň zo všetkého, čo mal. Namočil som palec do čerstvého syra a natrel ním maličký kúsok rohlíka. Návrat do raja. Na ulicu dopadla ťažká hmla z detstva. Pohltila všetko okrem zreteľných obrysov rodného kraja, kde som sa opäť videl slobodný, bez vymedzených čiar. Svet prestal existovať. Všetko bolo ukradnuté, zmetené zo stola. Čistá tabuľa, na ktorú som si znova nakreslil vlastnú mapu života, spontánne, tak ako som si to želal v najhlbších spomienkach. Znova slobodný. Iba rožok a syr...

Vladimír Štefanič, pastoračný ročník,
farnosť sv. Egidia, Bardejov

Znovuzrodenie úžasu

Byť človekom nie je ľahké. Milovať, odpúšťať, poznávať, myslieť, potešovať, žasnúť... Tieto čnosti, ktoré robia z človeka-živočícha človeka-človeka, nie sú vôbec samozrejmými aktivitami. A hlavne nie dnes.

Poznáte to. Malé dieťa, ktoré ešte len nedávno začalo objavovať krásu tajomného okolia, zbadá motýľa.

Očká rozťahne doširoka, vystrie maličkú rúčku v snahe dotknúť sa tej letiacej nádherly a nezrozumiteľným džavotáním sa snaží opísať svoj objav mame, v ktorej náručí spočíva.

Fascinujúci pohľad.

„... a čakám/
naveky a navždy
čakám/ na renesanciu
úžasu“, napísal sanfranciský beatnik. Žasnúť je dnes pre nás ťažké, ba priam nemožné. Ľudstvo,

ktoré vnika do hĺbok mora i do diaľav vesmíru; ktoré poznáva minulosť a predpovedá budúcnosť; ktoré štiepi atóm a spája tkanivá v nové tvory; ktoré tak jednoducho ako život ničí, ho aj genetickým manipulovaním tvorí, má pocit, že už všetko vie. Nič ho nemôže prekvapiť. Ľudstvo už nie je žasnúce dieťa. Je stariec, ktorý umiera nie pre starobu tela, ale ducha. Keď úžas odchádza, zánik prichádza.

Ů Ý Ů

Určite to nezaznie nejako pompézne, aj keď by malo, že ešte stále sú tu ľudia, ktorým drobnosti, záblesky krásy, nedávajú spávať a chcú sa nechať udivovať životom. Oni sú tí maličká, ktorí predčili múdrych a obozretných, a za ktorých Kráľ detí vzdáva chválu Otcovi. On sám je prvým z nich, lebo horčičné zrnko, stratená ovca, poľné lalie či deti pokrikujúce po sebe na ulici ho nenechali chladnými, ale oslovili ho natoľko, že ho inšpirovali k fascinujúcim podobenstvám či aspoň k múdreému poučeniu.

A potom dlho nič. Aspoň zdanlivo. Až kdesi v tom, vraj temnom stredoveku, zasvieti jasná postava italského Chudáčika. No on je tým básnikom – akrobatom, o ktorom píše sanfranciský beatnik, že „vylieza po rýmoch/ až k vysutému lanu vlastnej výroby/ a balansujúc na lúčoch očí/ nad morom tváří/ krok za krokom sa posúva/ na druhú stranu dňa/ predváža výskoky/ a znožnosť ekvilibristiky/ a iné teatrálna triky/ a pritom nespletie si/ odlišné veci/ ktoré sa nesmú splietť“. Nespletie si smrť s bolesťou, ale nazve ju tým pravým menom: sestra. A tak to robí aj so slnkom, smädом, lunou, chudobou... Nedesí sa pojmov. Veď je ich brat.

A potom zasa dlho nič. Aspoň zdanlivo. Až zrazu kdesi v atómovom veku sú ľudia ohúrení poľským starčekom na vatikánskom tróne. Taký malý, preslabnutý, bezvládný, čo už ani rozprávať nevie, takže prvou myšlienkou, ktorá vám preblesne hlavou pri pohľade naňho, je ľútosť. On však už nepotrebuje rozprávať. Načo? Jeho bytie kričí, že život je život a abort je smrť; že muž a žena sú rodinou, no muž s mužom sodomiou; že Európa potrebuje Boha, a nie Boh Európu... Aj o ňom píše sanfranciský beatnik

na strane šesťdesiatjeden: „Keďže je vrcholným realistom/ musí naisto nahmatať/ napätú pravdu/ kým sa k novým cvikom dostane/ kým prísna púť chce nové stúpanie/ k najvyššej trapéze/ kde Krása stojí a čaká/ vážne sa zvažuje/ do svojho salta mortale.“

Kým žasnú tieto Božie deti, žasne ľudstvo. Kým žasne ľudstvo, žijem ja aj ty.

Ů Ý Ů

Toto všetko mi napadlo pri čítaní jedného obyčajného sanfranciského básnika. A že vraj je nevhodný. Napokon, už je to jedno. Veď zo všetkého je možné uchmatnúť si kúsok krásy a povzbudenia. A žasnúť...

Imrich Gazda

Za
iný

stredovek

Za iný stredovek

„Samé roky, udalosti, osobnosti, zvraty a prevraty, vojny a konšpirácie... Kto si to má všetko zapamätať?“ Takto si vzdychnú mnohí žiaci po hodinách dejepisu. My, ktorí sa už s týmto predmetom nemusíme trápiť, si spomenieme na svoje študentské časy, a súhlasne prikývneme.

O tom, že história sa dá „robiť“ aj pútavejším a vzrušujúcejším spôsobom sa nás pokúša presvedčiť aj najznámejší historik súčasnosti, Francúz Jacques le Goff.

Dnes je tento dlhoročný profesor stredoveku na prestížnej francúzskej Vysoké škole spoločenských vied (v rokoch 1972 – 1977 bol zároveň jej riaditeľom) už osemdesiatročným starým pánom, ktorý pomaly bilancuje svoj život. Prednedávnom sa na slovenskom knižnom trhu objavila jeho kniha spomienok *Život v znamení histórie*. Je písaná formou otázok, ktoré mu kladie generácie mladší historik Marc Heurgon, a odpovedí. Význam tejto publikácie sa znásobuje tým, že je prvou le Goffovou knihou preloženou do slovenčiny. Dominujú v nej predovšetkým informácie o autorovom profesijnom živote, prirodzene však najviac upútajú opisy autorovho súkromného života či životných zlomov.

Slovenského a českého čitateľa určite zaujmú najmä autorove spomienky na nástup ľudovej demokracie v roku 1948, kedy bol le Goff ako mladý štipendista zaoberajúci sa štúdiom prameňov o vzniku Karlovej univerzity osobne prítomný v Prahe, a zúčastnil sa aj pamätného prejavu Klementa Gottwalda na Staromestskom námestí. Táto skúsenosť ho vyliečila z komunistických ideálov, aj keď le Goff naďalej ostal verný ľavicovým myšlienkam.

U kreatívnych ľudí, ku ktorým le Goff nesporne patrí, je vždy úchvatné sledovať chvíle ich tvorivého napätia, a všetko to, čo s nimi súvisí. „*Spánok je môj nepriateľ, lebo sa rovná stratenému času. (...) A navyše, medzi nocou a mnou je akési kultúrne spojenie. (...) V tme sa dejú veci, zatiaľ čo na slnku je všetko prexponované. Zdá sa mi teda*

Prekvitajúca Lipa

Začiatok októbra je v Košiciach pre niektorých ľudí udalosťou. Pravidelne sa v tomto čase koná Medzinárodný košický jazzový festival. Tak tomu bolo aj tento rok. Už po deviatykrát. Hoci na tohtoročnom festivale účinkovalo osem kapiel, rád by som priblížil iba jednu, viac jazzrockové ako typicky jazzové zoskupenie: Peter Lipa & band.

SPetrom Lipom prišli naozaj všetci slúbení muzikanti patriaci k slovenskej špičke. A tak Marcel Buntaj, ktorý si zasadol za nablísané „dídablu“

(dw - značka bicích, pozn. autora), Martin Gašpar so svojou bezpražcovou basgitarou, ktorú veľmi efektne „hľadkal“ celý koncert, Michal Žáček najmä so saxofónom (ale aj inými dychovými nástrojmi) a Juraj Tatár za klávesami zaručovali kvalitný hudobný zážitok. Pred vystúpením možno každý očakával staré známe hity ako *Štyri kone vrané*, či chytľavé „maturantky“, avšak všetok priestor venovali Lipovmu novému albumu *Beatles in Blue(s)*. Zo známych Beatlesoviek ostali snáď iba slová a pár základných akordov. Peter Lipa tieto zmeny vysvetlil zrozumiteľne: chceli pojať tieto aj im blízke piesne vlastným spôsobom a zabaliť ich do nových originálnych aranžmánov. Veľmi to

[Recenzie]

prirodené, že tvorca, ak sa ako skromný historik, vedec a spisovateľ môžem takto nazvať, vyhľadáva noc, tú temnotu, ktorá napomáha zreniu myšlienok a obrazov. Takmer nikdy nemám inšpiráciu pred desiatou večer. (...) Deň je určený na prácu, na poznámky, štúdium, vymýšľanie plánov. Ale na písanie štúdií či kníh, do ktorých chceme vložiť trochu vášne, je ako stvorená iba noc.“

Mnoho strán v knihe, a snáď len o trochu menej rokov v autorovom živote, je venovaných časopisu *Annales*, i škole, ktorá okolo tohto periodika postupne vznikala, a ktoré sú nerozlučiteľne späté s le Goffovým životom. *Anály z dejín ekonomiky a spoločnosti* boli založené ešte roku 1929 slávnymi historikmi Marcom Blochom a Lucienom Febvrom. Názov sa niekoľkokrát zmenil, ale idea pretrvala. „*Annales možno naozaj považovať za revolúciu v chápaní histórie, pretože sa usiluje vytvoriť totálnu dejiny, neponecháva bokom nijaký aspekt dejín spoločnosti a ľudí...*“ Roku 1969 sa jedným z troch šéfredaktorov stal aj le Goff, ktorého snahu o skutočne *totálnu históriu* asi najlepšie dokumentuje skúmanie takých nezvyčajných oblastí ako sú stravovanie, očistenie či smiech v stredoveku.

Zdá sa vám to príliš nezvyčajné? Ale určite nie nezaujímavé. Takáto história by nás určite nielen (po)bavila, ale rozhodne aj obohatila. Čo viac si môže študent priať?

Imrich Gazda

Jacques le Goff: *Život v znamení histórie*. Preložila Jana Truhlářová. Kalligram 2003.

Čakanie na koniec neúspešné

Prvú časť každý miloval, druhá mnohých sklamala a tretia priniesla mnoho otázok. „To je všetko?“, spytovali sa mnohí sami seba po zhladnutí tretej a poslednej (?) časti trilógie nazvanej *Matrix*.

Kým prvá časť priniesla množstvo otázok týkajúcich sa reality (konali sa dokonca viaceré filozofické konferencie na tému *Matrix*), kde nič nie je také, ako sa zdá, a ktorá nás pozýva vo svojej fantázii prežiť neuveriteľné dobrodružstvá, druhá priniesla len určité sklamanie, ktoré vyvrcholilo v tretej časti. Kým v prvej časti sa slubne rozvíjala symbióza honkongského akčného filmu a kyberneticky ladeného sci-fi, druhá priniesla len množstvo akcie skôr komiksového typu, ako napríklad supermanovské schopnosti Nea, bez akejkoľvek hlbšej myšlienky rozvíjajúcej otázky nastolené v prvej časti. Zdá sa, akoby bratia Wachowski vyčerpali všetku svoju kreativitu už v prvom diely, pretože ako scenáristi sa v druhej

oceňujem, pretože koniec koncov zahrať nejakú cudziu skladbu „od bodky do bodky“ nie je až takým umením a už vôbec to nie je prejavom skutočných hudobníkových kvalít, ktoré sa prejavujú práve fantáziou pri vytváraní aranžmánov. Ich podanie bolo naozaj zaujímavé a precítené dynamikou. Pútavo pôsobilo rozdelenie skladieb medzi jednotlivých hudobníkov. V každej skladbe sa nevybláznili úplne všetci, ale každá akoby „patrila“ inému. Publikum asi najviac uchvátil svojou rýchlosťou spojenou s presnosťou a kreativitou Juraj Tatár. Až sa niekedy zdalo, že klaviatúra je preňho príliš krátka. Rýchle striedanie akordov prepojené s uchu lahodiacimi výhrávkami vedelo publikum bohato odmeniť. Osobne som bol veľmi potešený

a tretej časti javia úplne stratení. Čoraz väčšie množstvo postáv a charakterov a viaceré dejové línie odpútavajú našu pozornosť od toho, čo chceme skutočne vidieť. Koho zaujímajú vzťahy Morpheu a Niobe alebo Zee a Linka? Ved' my sme do kina prišli len kvôli Neovi a Trinity, a samozrejme agentovi Smithovi. Tí, ktorí sú založení viac romanticky, chcú vidieť príbeh veľkej lásky medzi Vyvoleným a nebezpečnou ženou odetou v koži; a tí založení viac akčne sa tešia na boj medzi Neom a chladnokrvným Smithom.

a ohúrený zmyslom pre dynamiku a citom pre chod skladby Marcela Buntaja. Zdalo sa, akoby každý úder mal svoje „objednané“ miesto v skladbe. Martin Gašpar raz jednoduchými, inokedy zložitejšími linkami doplnenými o rôzne „ozdoby“, ktoré boli dôkazom jeho citu pre jemnosť tónov, udržoval líniu piesne. A ešte pár slov k Michalovi Žáčkovi. Často sa dopĺňali či striedali v dominancii inštrumentálnych pasáží s Jurajom Tatárom. Myslím, že je dokonalým majstrom svojich nástrojov či už je to saxofón, flauta alebo klarinet. Tóny vie využívať striedmo, zbytočne nimi nepreháňa ani neplytvá. Opäť jemnosť, cit, ale aj pasáže, kedy si amatérsky hudobník povie: „...nuž, podme cvičiť.“ A samozrejme piatym nástrojom bol špecifický hlas

Ale čo sklamalo najviac, je tretia časť Matrixu. Pripadá mi, že bratia Wachowski sa tak dobre cítili v prostredí, ktoré si vytvorili v Matrix Reloaded, že sa im nechcelo opustiť tieto pozície. A tak v Matrix Revolutions, sa takmer polovicu filmu pozeráme na dosť nudný a smiešny boj strojov proti ľuďom, ktorí naskakujú do obrovských železných robotov a strieľajú zas len do roja obrovských robotov. Nezdá sa vám to smiešne? Keď dej ako tak pomaly pokračuje, zbadáte snahu tvorcov vymyslieť nejaký fungujúci záver. Možno preto film končí veľmi, veľmi dlhým súbojom medzi Neom a agentom Smithom a potom.... KONIEC! Len tak z čista jasna. Bez akejkoľvek dohrávky. Bez akejkoľvek snahy ukázať, čo sa stalo neskôr, a to núti našinca zamyslieť sa : „Kvôli tomuto sa natáčala celá trilógia!“

Teda v skratke. Jediným problémom tejto trilógie je, že po sľubnom začiatku sa autori nevedeli kam pohnúť a jediné, čo tento film potreboval bol slušný záver, ktorý zostal v nedohľadne.

Michal Zábrecký

Matrix Revolutions / The Matrix Revolutions, USA 2003, 129 min.

Réžia a scénár: Andy Wachowski, Larry Wachowski
Hudba: Don Davis

Kamera: Bill Pope

Hrajú: Keanu Reeves – Neo, Carrie-Anne Mossová – Trinity, Laurence Fishburne – Morpheus, Jada Pinkett Smithová – Niobe, Monica Bellucciová – Persephone, Hugo Weaving – agent Smith, Sing Ngai – Seraph, Mary Aliceová – vedma, Lambert Wilson – Merovejec

Petra Lipu. Ako bonbónik sa dali hodnotiť pasáže a tóny, ktoré „na prvý pohľad“ zneli falošne resp. nezrozumiteľne, avšak sústredené ucho sa práve tu vyžívalo.

Škoda, že pre krátkosť času mohli pridať len jednu skladbu a tak ich vystúpenie naplnilo iba približne šesťdesiat minút. Možno sa týchto pár riadkov zdá ako „óda na štyroch muzikantov“, ale naozaj ich vystúpenie bolo balzomom pre uponáhľanú dušu a úžasom nad tým, akých krásnych vecí je človek schopný.

Matúš Imrich

IX. Medzinárodný košický jazzový festival, koncert Petra Lipu & band, GES klub 4.10.2003

Na poèiatku

Na poèiatku sveta bolo:

Boh – láskavé a veèné Slovo.

Nebo zem i dlhá rieka.

Riekol Otec. Nezabudol na èloveka.

Stvoril raj. V òom Adama a Evu.

Spokojne sa díval. Na muža i devu.

¼udia však zoslabli. Upadli do hriechu.

Rád poslal lásku k nám. Priniesla útechu.

V bolesti za nás zomrela na kríži.

Pritiahne každého, kto sa k nej priblíži.

Ubehli stáročia. Plynul èas.

Lásku sme prijali. Žije v nás.

Toto je list. Aj pravda odveká:

Boh veène miloval a miluje èloveka.

B.

Èo vtedy keï...

Cíti• blízkos• istotu v živote?

Je to zvláštnos• i túžba istotne

Jak horia všetci èo tu nie sú

èo každý deò iné kríže nesú!

Èo vo mne sa skrýva?

Èo pravda znamená?

Absolútna neistota

Èia je to robota?

Nájs• riešenie!

Nájs• duše potešenie!

Keby tak našli tí druhí

iskru radosti na mojej tvári

V èom sa skrýva umenie kòaza?

Èo robi• aby nežišiel som z kríža?

Prichádza Ježiš zakaždým v bielom?

Ako koneène urobi• ten prielom?

Otázka za otázkou sa valí

Nech už aj zmena sa narodí!

Zajtra keï otvorím oèi bude tu?

Asi ju nechytím len ako žena puketu

Riešenie prináša chvenie

Poslúchnu• je však umenie

To chvenie sľubuje že pokoj dá

Buï zákazníkóm zbožného vinára!

MI

Vianoená

Je raz v roku deò...

kedy majú ľudia k sebe bližšie, ako

inokedy,

Je raz v roku deò...

keď sa v našom oku slza zjaví,

Je raz v roku deò...

keď chceme byť ako deti a predžijeme
sen o bezstarostných detských

Vianociach v rodnom
domčeku okolo štedrovečerného stola,

Je raz v roku deò...

keď nás polnočný zvon volá,

Je raz v roku deò...

keď láska je nám bližšie, ako vtedy,

Je raz v roku deò...

keď máme čas na besedy,
a nikto nikam neletí,

Je raz v roku deò...

kedy sú Vianoce
a kedy sa Ježiš zrodí,
do našich dní, do nepohody,

Je raz v roku deò...

keď chce mať miesto medzi nami,
lebo On v komsi zostal bez mamy,

Je raz v roku deò...

kedy je nám teplo na duši.

Náj Kohim

Logos

Samohláska, spoluhláska, hláska.

Ěosi, ktosi, šepol hlas.

Bolo slovo, prišlo k nám.

Zaznelo na poèiatku

a v tele opäť prišlo k nám.

Živé slovo, Kristus Pán.

On spásou sa stal,

Pre všetkých nás.

Vladimír Nemec

Hrať futbal pre potešenie

tom som sa presvedčil aj tento rok, keď sa do futbalovej bohosloveckej ligy prihlásili nielen tí, ktorí futbalu od malička holdujú, ale aj chlapci, ktorých prvoradým cieľom je udržať sa takýmto spôsobom v akej – takej kondícii. Jednoducho povedané, aby im nenarástli „pretekárske bruchá“ (t.j. brucho, ktoré preteká cez cingulum **J**).

A tak možno v seminárnej telocvični sledovať zápasy, kde futbalové umenie nechýba, ale aj také, v ktorých nás samotní aktéri niekedy dobre pobavia. Ale ako som spomenul, nejde tu ani tak o to, kto vyhrá seminárnu ligu, hoci sa musím priznať, že zdravá rivalita nechýba, ale prvoradým cieľom je hrať futbal pre potešenie. Veď napokon do seminára sme prišli kvôli niekomu inému. Predstavovať vám ho určite nemusím. Jednotlivé talenty, ktoré nám dal nemáme zahodiť, ale práve naopak, máme ich rozvíjať, aby priniesli novú kvalitu do nášho života.

A medzi ne patrí bezpochyby aj futbal. Keďže ide o druh kolektívneho športu, naskytá sa nám príležitosť skvalitňovať nielen hru, či individuálnu techniku, ale predovšetkým pracovať na tom, aby v mužstve a na ihrisku bola jednota. Pretože v jednote je sila a jedine ona zaručuje úspech. A to platí všeobecne, nielen vo futbale, ale aj... A dopracovať sa k takému cieľu, znamená zvíťaziť... a nielen na ihrisku.

*Jozef Kadlic,
športový referent*

Každý poriadny zápas sa začína rozohrávkou.

Hráme tak rýchlo, že ani fotoaparát na nás nestačí:-).

Mladí mladým po tretie

Drahí naši čitatelia, ubehlo niekoľko mesiacov a my sa môžeme opäť tešiť z vašich správnych odpovedí na naše otázky z predchádzajúceho čísla. Nájsť správnu odpoveď nie je vždy jednoduché. Preto je potrebné pozorne čítať a hľadať. Faktom je, že hľadať viete. Nasvedčujú tomu aj počty, ktoré ukazujú, že z dvadsiatich siedmich zaslaných odpovedí, dvadsať dva bolo správnych. Čo k tomu dodať? Snáď len to, že sa z toho teší celá redakcia a aj celé seminárne spoločenstvo.

Tu sú správne odpovede:

1. **a:** Novokňazi roku 2003 budú v novodobej histórii seminára *štvrtí*.

2. **b:** Seminár má svoje sídlo *na Hlavnej ulici, ihneď vedľa Tesca*.

3. **c:** Oficiálny jazyk cirkvi, ktorý do seba nalievajú bohoslovci tri roky z celkového štúdia, je *latinčina*.

Vyžrebovaní šťastlivci dostali od nás vecné dary. Veríme, že ich potešili.

A tu sú nové otázky:

1. Kedy bola inaugurovaná TF KU?

- a) 8. decembra 2003
- b) 8. novembra 2003
- c) 20. augusta 2003

2. Kto je dekanom TF KU?

- a) Mons. Anton Konečný
- b) Mons. Alojz Tkáč
- c) Mgr. Peter Celuch

3. Kde sídli TF KU?:

- a) na Hlavnej 91 v Prešove
- b) na Hlavnej 89 v Košiciach
- c) na Hrabovskej ceste 1/1652 v Ružomberku

Správne odpovede vyhľadajte v našom časopise. Určite tam sú, preto majte oči otvorené. Správne odpovede nám zašlite do konca januára na známu adresu:

*Kňazský seminár
Hlavná 91 heslo: „Súťaž“
042 03 Košice*

Rovnako môžete svoje odpovede, pripomienky, návrhy a dojmy zasielať aj na emailovú adresu:

boromeo@atlas.sk

Píšte, píšte, píšte... Už teraz sa nevieme dočkať.

redakcia Boromea

[Humor]

Za okrajom

Občas sa na vyučovaní stáva, že prednášky sú dlhé, trpezlivosť študentov krátka a jazyk profesora trochu zvláštny ... V takýchto chvíľach býva kreativita študenta vybičovaná na maximum. Keď si na konci roka zalistuje v poznámkovom bloku (ak si nejaký stihol za ten krátky čas zadovážiť), objaví sa v ňom skutočne veci neslýchané.

1. „Keby žena prišla na svätú omšu v plavkách, ide to na jej tričko.“
- na hodine liturgiky -
2. „To je kosť z mojich kostí!“ – ľúbostný výkrik v Biblii. Keby ste to teraz povedali na ulici, dostanete s kabelkou.“
- na hodine Starého zákona -
3. „Načo mi je viera v Krista, veď som predseda liturgista.“
- na hodine východnej liturgiky -
4. Profesor sa snaží vysvetliť použitie gréckeho slova hóra (gr. hodina):
„Nikdy nevieš, ktorá tvoja hóra je posledná!“
- na hodine gréčtiny -
5. „Keď spievame v Exultete slová, že paškál je z vosku pracovitých včiel, a vidíme tú umelinu, ktorá už roky horí a nezhára, tak je to riadne mysterium fidei.“
- na hodine liturgiky -
6. Bohoslovec sa pýta na hodine Starého zákona:
„Môžem napísať prácu Abrahám a horiaci krík?“
Po chvíľkovom šoku profesor odpovedá:
„Chceš pokračovať v tomto štúdiu?“
7. „...rob fundamentálnu teológiu, keď tu grule chodza...“
- o brigádach seminaristov pri potravinovej pomoci -
8. „... kto už raz začal orať, nech už doorie dokonca!“
- na hodine gréčtiny -
9. „Táto knižka je plná chýb a hneď prvá sa nachádza na konci.“
- na hodine liturgiky -
10. „Mám tam hodiť trinitrotolúén alebo čo navrhujete pán kolega? Ale nebudeme predseda ako Al Káida...“
- o rušivých vplyvoch prác na seminárnom dvore na vyučovanie Starého zákona -

Výroku, ktorý vás najviac rozosmial, pošlite svoj hlas na našu emailovú adresu: boromeo@atlas.sk. Ocenený bude nie len autor víťazného výroku, ale aj jeden z hlasujúcich.

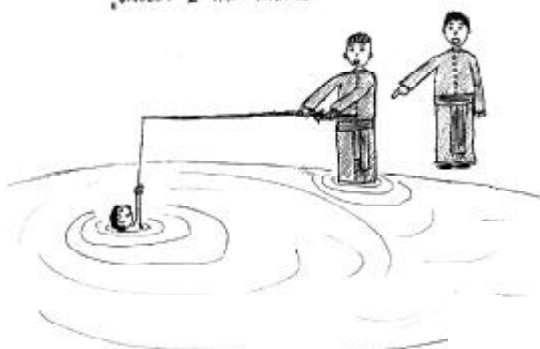
redakcia Boromea

[Humor]

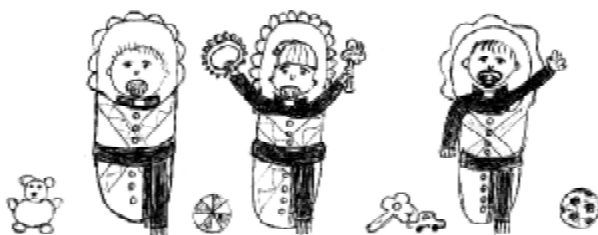
Vendelizmy...

„UROBÍM Z VÁS RYBÁROV ĽUDÉ...“

KTO Z VÁS VYSIELAL
TIE STRELNÉ MODLITBY ?

AK NEBUDETE AKO DETI ...

TU JE PES ZAKOPANÝ

Námet a kresby:
Miroslav Molnár
alias Vendel

V tomto čísle nájdete

Z domova

Začiatok roka priniesol (P. Hrabovecký)	4 - 5
„Nultý ročník“ (P. Hrabovecký)	6 - 7
Prišielci... (II.) (V. Nemec)	8 - 11
Akoby sa životom tiahla nejaká niť (M. Zábrecký)	12 - 13
...a odídenci (P. Nemec)	14 - 18

Publicistika

Čo tak byť Šimonom? (J. Mihok)	19
Vedou k svätosti (Melichar J. Matis)	20 - 21
Plukovník (Kulinoha)	21 - 22
Tulák, či bezdomovec? (Ján Štefanko)	22
Kríž a lotosový kvet (B. Polča)	23
Mám sa dobre (I. Gazda)	29

Zo sveta

Cenacolo (R. Paľo)	30 - 31
Srdečný pozdrav z Jakutska! (M. Jurč)	32 - 34
Kresťanská Európa (?) (M. Kamenský)	35 - 37

Európa potrebuje pevný základ (L. Miškovič)	35 - 38
--	---------

Kultúra

Holuby (B. Polča)	38 - 39
Netreba sa báť byť „dnešným“ (I. Gazda)	40 - 41
Prežívať svoju každodennosť (I. Gazda)	42 - 43
Kalvária (V. Stefanič)	43 - 44
Krátka beseda so smrťou (may.a)	45
Sushi hotdog (M. Zábrecký)	46
Sila ideálov (I. Gazda)	47
Rozhovor so životom (P. Hrabovecký)	48
Tekuté napätie (M. Imrich)	49
Poézia	50 - 51

Free time

Aktivity bohoslovcov (M. Hrebík)	52
Mladí mladým po štvrté	53
Za okrajom	54
Vendelizmy v komixe ... (M. Molnár)	55

BOROMEO (www.kske.sk/boromeo) **Šéfredaktor:** Imrich Gazda - **Zástupca šéfredaktora:** Michal Zábrecký - **Redakčná rada:** Pavol Hrabovecký, Matúš Imrich, Peter Nemec, Vladimír Nemec - **Grafická úprava:** Matúš Imrich, Peter Jano - **Vydáva:** Kňazský seminár sv. Karola Boromejského - **Adresa:** Hlavná 91, 042 03 Košice - Vychádza dvakrát do roka - **Tlač:** Vydavateľstvo Michala Vaška, Nám. Kráľovnej Pokoja 2, 080 01 Prešov - **Predná obálka:** Momenty zo sv. omše jubilujúcich Mons. Jozefa kardinála Tomku a Mons. Alojza Tkáča a z biskupskej vysviacky Mons. Stanislava Stolárika - **Zadná obálka:** Epitaf z náhrobku Roberta Schumana - Neprešlo jazykovou úpravou.

Zmena

Zmena

Väčšina ľudí si myslí, že môže zmeniť svet bez toho, aby museli zmeniť seba.

Tí hore si myslia, že by sa mali zmeniť tí dole, tí dole zasa, že zmenu potrebujú tí hore.

Len ťažko chápeme, že nikto nemá právo nútiť druhých, aby sa zmenili.

Iba presvedčenie a pochopenie, iba priateľstvo a láska môžu viesť ku zmene.

Ježiš je živým príkladom takejto zmeny.

Tak ako jeho smrť a zmŕtvychvstanie priniesli prevratnú zmenu pre vtedajší svet,

aj my, ktorí sa chystáme na veľkú zmenu, máme šancu vytvoriť „novú Európu“,

nový spôsob ľudského spolužitia.

Spoločenské štruktúry sa nikdy nezmenia samé od seba,

pretože ich vždy vytvárajú, podporujú a zastupujú ľudia.

Ak sa nezmenia oni, nezmení sa nikdy nič. Zmeňme svet ...

... zmeňme seba ...

Michal Zábrecký

Foto: Internet

[Seminárny diár]

Začiatok roka priniesol

Január

7.1.2004 - Po zaslúženom oddychu v kruhu rodiny sa bohoslovci vrátili späť do seminára, aby prežili svoju „*krížovú cestu*“ počas skúškového obdobia

11.1.2004 - Ako každý rok, tak aj tento sa po našom návrate z vianočných prázdnin posväcovali priestory seminára. Tradičné trojkráľové požehnanie spolu so spevom našej scholy roznášal po izbách seminára otec rektor Ondovčák. Veríme, že nám toto požehnanie všetkým pomôže cítiť sa dobre v priestoroch seminára.

23. - 25.1.2004 - Po prvýkrát v histórii nášho seminára sa konal víkendový pobyt adeptov na bohoslovcov, tzv. nultého ročníka. Chlapci si prišli vyskúšať, ako sa v seminári žije a odkrútili si aj autentický seminárny program spolu s ostatnými bohoslovcami. Viac v článku na nasledujúcej dvojstránke.

z domova — 4 —

31.1.2004 - Otec rektor Jozef Ondovčák sa dožil krásneho životného jubilea štyridsiatich rokov. Bol to už však deň prázdnin, preto mu naša seminárna rodina zablahoželala ešte niekoľko dní predtým, na stretnutí tzv. rodinnej rady (stretnutie bohoslovcov s predstavenými).

30.1. - 8.2.2004 - Zaslúžený týždeň prázdnin po namáhavom skúškovom období. Prváci si počas tohto týždňa užili spoločný lyžiarsky výlet v Zborove. Stala sa tam aj jedna nemilá udalosť - otcovi špirituálovi Gnipovi sa počas lyžovačky natrhli kolenné väzy, následkom čoho musel podstúpiť operáciu.

Február

13. - 15.2.2004 - Tradičnú každomesačnú víkendovú duchovnú obnovu viedol otec Michal Zamkovský, člen rehole redemptoristov. Svoj pohľad počas prednášok uprel na proroka Samuela, ako na vzor kňaza - proroka.

[Seminárny diár]

17.2.2004 - Nastal veľký deň pre viacerých našich prednášajúcich. Konali sa totižto habilitačné konania otcov Jozefa Jurka, Gabriela Ragana a Pavla Drába, ktoré boli úspešné. Srdečne blahoželáme.

24.2.2004 - Keďže nasledujúcim dňom, t.j. Popolcovou stredou sa pre nás začína pôstne obdobie, kedy sa máme zdržiavať hlučných zábav, stihli nám naši bratia štvrtáci v poslednej chvíli pripraviť „fašiangový večierok“. Nechýbala zábava, spev a niečo navyše - otec rektor nám spríjemňoval večer hrou na husliach.

26.2.2004 - V druhý pôstny deň sa dostalo celému Slovensku pekného darčeka – o 12.00 bolo v seminárnom kostole otcom arcibiskupom vyhlásené menovanie Stanislava Stolárika, dekana Prešova - mesta a nášho profesora filozofie za pomocného biskupa Košickej arcidiecézy. Nech mu Pán Boh pomáha!

Marec

13.3.2004 - Pri príležitosti krásneho životného jubilea dvoch významných oslávencov - otca arcibiskupa, ktorý sa dožíva 70 rokov a otca kardinála Jozefa Tomka, ktorý sa dožíva 80 rokov, sa konala v košickej katedrále slávnostná bohoslužba za prítomnosti množstva významných hostí, okrem iných prezidenta SR Rudolfa Schustera, nuncia Henryka Józefa Nowackého a ostatných slovenských biskupov.

14.3.2004 - V našom seminári prebiehala duchovná obnova pre bohoslovcov pod vedením nuncia Henryka Józefa Nowackého. Za tému si zvolil otázku v pôste aktuálnu - *Sviatosť zmierenia a kríza zmyslu pre hriech*. Vo svojej prednáške nás oboznámil s plánom, podľa ktorého by sme mali žiť a ako sa nám priznal, aj on sám snaží vždy žiť. Prosil nás, aby sme v svojom živote boli mužmi modlitby a ako príklad nám uviedol osobu, ktorej právom patrí takýto titul - sv. otca Jána Pavla II.

Pavol Hrabovecký
Foto: Pavol Hrabovecký,
Matúš Imrich,
Peter Zubko

[Zaujímavosť]

„Nultý ročník“

Náš seminár, ako jediný na Slovensku, už niekoľko rokov usporadúva stretnutia s chlapcami, ktorí chcú vstúpiť do seminára alebo ktorí chcú seminár spoznať a vidieť na vlastné oči. Každý mesiac sa v určenú sobotu otvárajú jeho dvere a pre záujemcov je pripravený duchovno-informačný program. O tom, že tento, tzv. nultý ročník mnohým chlapcom pomohol rozhodnúť sa pre vstup do seminára, asi ani netreba hovoriť.

Tohto roku však predstavení seminára prišli s ďalšou novinkou. V dňoch 23. – 25. januára sa po prvýkrát v histórii seminára konal celovíkendový pobyt adeptov pre vstup do seminárneho spoločenstva.

Nemohli sme sa ich nespýtať na ich dojmy a pocity a požiadať ich aj o názor na takúto akciu.

V čom ťa seminár najviac prekvapil?

O seminári som sa toho dozvedel pomerne veľa od kňazov a bohoslovcov. Dlhší čas si vytváram mozaiku o seminári a živote v ňom. Preto som neočakával veľké prekvapenia. No ak hovoríme o seminári, musíme myslieť na tvorcov života v ňom – bohoslovcov. Ako som povedal, neočakával som veľké prekvapenia, ale skôr som bol plný očakávaní, a trochu aj strachu z toho, ako nás bohoslovci prijímajú medzi seba.

A tu už môžeme odpovedať na otázku. Najväčším prekvapením bolo privítanie jedného z bohoslovcov po príchode a tiež prijatie bohoslovcov, s ktorými som sa stretával za

stolom. Vďaka nim som mal pocit, že som jedným z tých, ktorí tvoria veľkú seminárnu rodinu. No prekvapila ma aj prítomnosť mňa samého v seminári. Už to vyzeralo tak, že ten víkend, ktorý som očakával, nebudem môcť prežiť v seminári. No na moje prekvapenie a napriek rôznym prekážkam som predsa tu.

Daniel, Košice – sídlisko KVP

Prečo si sa rozhodol prísť na víkend do seminára? Chystáš sa do seminára, alebo si si to chcel iba vyskúšať?

V prvom rade som chcel okúsiť aspoň trochu z seminárneho života. Ako sa tu bohoslovcem žije, dýcha, a v neposlednom rade učí a duchovne rozvíja, v akých podmienkach a vzťahoch sa tu vlastne býva, žije...

Do seminára a na fakultu sa hodlám prihlásiť. Viem, že niektorí terajší bohoslovci takúto šancu spoznať život v seminári nemali, a tak som vďačný aj za mojich kamarátov, ktorí to tu so mnou absolvovali.

Viktor, Olšovany (Ruskov)

Aký je tvoj názor na takúto „akciu“? Bol si spokojný?

Môj názor na takúto akciu je veľmi pozitívny, mám z tohto stretnutia príjemné zážitky a dojmy. Je to veľký prínos, obohatenie pre tých, ktorí pomyšľajú na vstup do seminára. Tak majú

možnosť prehodnotiť svoj vzťah k Bohu, ľuďom a môžu sa rozhodnúť, či nastúpia na túto cestu alebo nie. Je to veľká príležitosť spoznať život v seminári, seminárny program, bohoslovcov, predstavených a ich príkladom sa upevniť vo viere a v duchovnom živote.

*Pavol, Družstevná pri Hornáde -
- Kostolany nad Hornádom*

Aké sú tvoje prvé dojmy zo seminára?

Prvé nie sú, lebo o seminári som už čo-to predtým vedel, takže v podstate ma tu nič veľkého neprekvapilo. Všetko tu má svoj poriadok a to je pre formáciu veľmi dobré. V izbe je trochu zima, ale celkovo sú moje dojmy príjemné.

Miroslav, Prešov – Sekčov

Čo hovoríš na seminárny program?

Je fakt dobrý. Osobne to vidím ako veľmi dobre rozvrhnutý čas. Čas na modlitbu, prácu, osobné voľno. Človek sa tu pravidelne zúčastňuje na modlitbách a každý deň na sv. omši, čím je v spojení s Bohom, a tak sa môže výborne pripraviť na prijatie sviatosti kňazstva.

Tí, ktorí tento program vytvorili, určite vedia, že čas je darom od Boha a netreba ním mrhať.

*Milan,
Michalovce*

**O celkové
zhodnotenie
tejto akcie sme
požiadali otca
špirituála Jozefa
Gnipa, ktorý sa
okrem duchov-
nej formá-
cie prvákov už
viac rokov
starostlivo ve-
nuje aj „nulté-
mu ročníku“.**

Ľudská bytosť je „povolaná“ do života a ako vstupuje do života, prináša a nachádza v sebe Toho, ktorý ju povolal (*Nové povolania pre novú Európu, bod 13a, záverečný dokument Kongresu o povolaniach v Európe*). V našej arcidiecéze hľadáme spôsob, ako konkrétne realizovať tieto citované slová, aby povolani spoznali skutočnosť, že sú povolaní. Rozhodli sme sa im touto formou pomôcť pri rozpoznávaní povolania. Víkendové stretnutie v priestoroch kňazského seminára sa ukázalo v pozitívnom svetle. Tento priestor sa pre mnohých pravdepodobne stane priestorom kňazskej formácie. Zmenšila sa priepasť medzi túžbou a realizáciou povolania ku kňazstvu. Zapadá do rámca starostlivosti a pastoračie povolaní v arcidiecéze. Predstavení kňazského seminára chcú každoročne pokračovať v organizovaní víkendových stretnutí pre tých, ktorí sa v živote „hľadajú“. Chcem sa všetkým poďakovať: predstaveným kňazského seminára, rehoľným sestrám a seminaristom za pomoc pri organizovaní stretnutia a za vytvorenie priaznivého prostredia a tým, s ktorým sa stretli adeпти v našom seminári.

*Pýtal sa a spracoval
Pavol Hrabovecký
Ilustrácia: Internet
Foto: Matúš Imrich*

[Anketa]

Prišielci... (II.)

Dalibor Ondrej,
Lipany - Petrovenec,
20 rokov

V minulom čísle sme vám predstavili prvú polovicu našich seminaristov v prvom ročníku. Ostala nám druhá polovica a aby sa príliš netešili, tak sme dali aj im možnosť predstaviť sa:

1. Ako si vnímal svoje nové postavenie vo farnosti?
2. Badáš na sebe zmenu, pokrok počas pobytu v seminári?

**Adrián
Průša,
Vranov
nad Topľou -
Sever,
27 rokov**

To, že som bohoslovec, vnímam ako Boží dar a vidím v tom veľkú milosť, ale aj zodpovednosť. Myslím si, že veriaci ma prijali

s radosťou a niektorí ma uistili o svojich modlitbách, za čo som všetkým veľmi vďačný. Tak isto i ja ich zahrňam do svojich modlitieb a prosieb.

Ťažko sa môžem sám objektívne ohodnotiť. Čo môžem povedať, snažím sa viac nasledovať Krista a s Božou pomocou a modlitbou, verím, že Boh ma pretvorí a povedie správnou cestou.

Vianoce som strávil doma v kruhu najbližších, kedy nebolo dôležité, čo máme na stole, ale to, že sme zdraví a spolu. Je to krásny a milostivý čas. Zažíval som ho každé Vianoce a nielen vtedy. Moje postavenie sa nijako výrazne nezmenilo, okrem toho, že som v bližšom kontakte s našimi kňazmi. Ponavštevoval som príbuzných a priateľov. Veriaci ma prijali ako človeka. Som im nesmierne vďačný za ich podporu, ktorá je zaväzujúca, ale neuveriteľne pomáha.

Či som sa nejako zmenil, to musia posúdiť tí, ktorí ma poznali predtým než som vstúpil do seminára. Ale každý sa mení tak, ako na neho vplýva prostredie, čas i ľudia, s ktorými sa stretáva.

P.S.: Pozdravujem všetkých Lipiančanov.

Peter Novotný,
Velký Šariš,
25 rokov

Vždy bola u mňa na prvom mieste služba miništranta a až potom každý iný záujem a veru nebolo ich málo. Potom ako som prišiel domov zo seminára, sa tento môj postoj nezmenil.

Pravdaže vstupom do seminára sa moje postavenie vo farnosti zmenilo a to vtom, že

som prijal povinnosti, ktoré som doteraz nemal.

Veriaci vo farnosti ma prijali veľmi dobre a myslím si, že tak ako ja pre nich, aj oni pre mňa sú veľkým povzbudením.

Samozrejme formácia v seminári vo mne prehĺbila moje povolanie ku kňazstvu a vzťahu s Bohom.

**Matúš Tirpák,
Humenné,
20 rokov**

Vianoce sú časom harmónie, pokoja, lásky, radosti z Kristovho narodenia. Som rád, že som to pocítil v kruhu svojej rodiny, priateľov a známych. Na fare ma vrelo privítal pán dekan Urbanec i páni kapláni.

Dobrou skúsenosťou pre mňa bolo slávenie eucharistie na sviatok Narodenia Pána v nemocničnom hospici, kde som vycítil nádej, s ktorou chorí pristupovali k sv. prijímaniu.

Osobitne som vnímal slávnostnú polnočnú sv. omšu, na ktorej po dlhej a poctivej príprave v čase adventu, naplno zaznelo: „*Sláva Bohu na výsostiach!*“

Želal by som si, aby táto zvesť Kristovho narodenia ožiarila srdce každého človeka, aby každý pochopil, že Kristus je Láska kríža, bez ktorej nemôžeme žiť.

Základnou úlohou seminára je formovať bohoslovca. Ja sa snažím na tomto procese aktívne podieľať tak, aby som bol v prvom rade dobrým človekom, kresťanom a napokon i hodným Božím služobníkom. Iste je to náročná, dlhá, ale zároveň i nádherná a zaujímavá cesta. Ježišova výzva: „*Pod'za mnou!*“ predstavuje výzvu, ktorú môžem uskutočniť cez konkrétne aspekty: zodpovednosť, usilovnosť vo svojom povolaní, úprimnosť, pravdivosť vo vzťahu k sebe, k ľuďom, k Bohu. Predovšetkým však znamená plniť Božiu vôľu. Som na začiatku svojej formácie. Čoraz lepšie spoznávam kladné i záporné stránky svojej osobnosti. Verím, že s pomocou predstavených a priateľov sa mi podarí túto výzvu naplniť.

**Ladislav Varga,
Čaña,
19 rokov**

Moje nové postavenie vo farnosti ako bohoslovca som vnímal ako niečo výnimočné, až na to, že som nebol len bohoslovec, ale aj organista v jednej osobe a tak som viac času strávil za organom ako pri oltári. Môj príchod uvítali

mnohí, lebo po mojom odchode do seminára boli omše v našom farskom kostole poväčšine

[Anketa]

recitované a aspoň počas celých sviatkov boli spievané ako prejav našej radosti z narodenia Pána Ježiša Krista a dávali im slávnostnejší ráz.

Zmien je mnoho. Keďže som prvýkrát oddelený od rodičov, učím sa viac osamostatniť. Po duchovnej stránke je tu viac času i priestoru venovať sa svojej duchovnej stránke, počnúc rannými chválami, až po kompletórium. Takéto venovanie sa svojej duši ma vedie k hlbšiemu zamysleniu nad zmyslom života a k uvedomovaniu si Božej milosti, ktorej sa mi dostalo. Zistil som však, že mám mnoho chýb a práca na nich nie je práve najľahšia. Avšak cítim, že sa začínam meniť v mnohých oblastiach svojho života, aj keď pomaly, ale isto. Veď poslaním seminára je vypracovať z nás, ktorí sme prišli zo sveta hmotného, ľudí pre svet duchovný a hlavne, aby sme ho svojím životom i verne hlásali a hlavne podľa neho žili.

Marek Pančišin, Snina, 20 rokov

Vianoce som trávil doma v kruhu svojej rodiny a svojich blízkych, ktorí mi pomáhajú na mojej ceste.

Duchovný rozmer Vianoc som prežil v spoločenstve veriacich, vo farnosti Božieho milosrdenstva v Snine. Prežíval som veľkú radosť

a pokoj z narodenia Ježiša. Čo sa týka pohľadu veriacich na mňa, určite som zavážil, neviem či

duchovne, ale telesne iste (usadlý spôsob života). Prijali ma veľmi milo a som rád, že môžem tvoriť s nimi spoločenstvo. Chcel by som tiež z úprimného srdca poďakovať za modlitby (zvlášť počas skúškového obdobia).

Mám radosť a teším sa z toho, že môžem rásť do šírky a hĺbky v duchovnom živote. K tomu mi taktiež dopomáha spoločenstvo spolubratov a predstavených (panuje tu dobrá nálada a pochopenie). Sme ako jedna veľká rodina.

Martin Murajda, Drienov, 20 rokov

Pre mňa to bola prvá dlhšia dovolenka. Malo to pre mňa hlbší cieľ byť doma, kedy som si uvedomoval, že ľudia na mňa budú predsa hľadiť iným pohľadom než predtým a taktiež som bol unavenejší než kedykoľvek predtým cez tieto sviatky. Nahliadol som do kňazskej služby a utvrdil som sa v presvedčení, že to vyžaduje celého človeka v Božej službe.

Prvý semester pre mňa uplynul veľmi rýchlo, čo sa týka štúdia, ale cez ktorý prebiehala aj moja formácia. Človek sa ľahšie ponoriť do vzťahu s Bohom v tomto prostredí. A preto by som chcel poďakovať tým, ktorí nám zabezpečujú takéto prostredie a taktiež naším starším spoluformovateľom.

**Juraj Sabadoš,
Strážske,
26 rokov**

To, že som bohoslovec som nejako výnimočne neprežíval.

A ako ma prijali veriaci?

Tak ako veľmi som sa na nich tešil ja, tak aj oni na mňa. Obdarili ma radosťou a istotou,

že som „ich“ bohoslovec a poznaním, že predovšetkým z Božej milosti, ale aj vďaka nim, som tým, čím som. Je to ovocie ich modlitieb a obiet, ktoré prinášajú za kňazské povolania. Za to im ďakujem a zároveň ich o to prosím.

Polročný pobyt v seminári iste zanechá na človeku svoju stopu, hoci pri stretnutiach so svojimi známymi počúvam slová, že som sa vôbec nezmenil.

Poznávanie samého seba, každodenné uvedomovanie si svojej slabosti a závislosti na Bohu, už to je pre mňa veľkým pokrokom.

**Lukáš Nemčík,
Košice - Furča,
21 rokov**

Moje postavenie bohoslovca mi pridalo pár príjemných povinností naviac oproti rokom minulým (aspoň som sa nenudil). Naš princípál nás prijal veľmi srdečne a nezaostávali ani náš pán kaplán, kostol-

níčky, miništranti, mladí a aj všetci veriaci. Celkovo som sa stretol s príjemnými ľuďmi,

ktorí vedia povzbudiť. Potešilo ma, že aj v našej farnosti sa veriaci modlia za bohoslovcov, za čo im patrí úprimná vďaka.

Celkovo som rád, že sa môžem v seminári formovať. Prispieva k tomu aj skvelý kolektív a príjemná atmosféra. Aj keď sa po polroku ešte nedá hovoriť o veľkých zmenách, niekoľko menších som nadobudol a verím, že to pôjde čím ďalej, tým lepšie.

**Marek Nagy,
Košice - Nad Jazerom,
22 rokov**

Veriaci v našej farnosti ma prijali veľmi milo a bolo to veľkým povzbudením pre moje budúce formovanie vzťahov s ohľadom na kňazské povolanie. Bol som rád, že som sa s nimi mohol porozprávať a podeliť o skúsenosti a zážitky. Bolo to pre mňa veľkou milosťou. Tak isto aj doma som bol rád, že som mohol byť s rodičmi a v kruhu rodiny.

Chcel by som všetkým príbuzným poďakovať za modlitby, ktorými ma sprevádzajú. I ja myslím na vás v modlitbe.

V seminári som získal mnoho povzbudivých skúseností, ktoré ma pozitívne formujú k osobnému vzťahu s Bohom a sebapoznaniu. Teším sa z dobrého kolektívu, ktorý mi tiež pomáha k budovaniu zdravých vzťahov, poznaniu Boha a povolania.

*Zozbieral Vladimír Nemec
Foto: Dominik Girašek*

[Udalosť]

Nový otec rektor Jozef Ondovčák:

Akoby sa životom tiahla nejaká niť

Kedže v poslednom čísle zostala udalosť vymenovania nového rektora nášho seminára Jozefa Ondovčáka trochu v tieni vzniku novej teologickej fakulty, prinášame vám rozhovor s ním v tomto čísle.

Vráťme sa trochu do minulosti. Čím ste chceli byť ako malý chlapec? Aké boli vaše záujmy?

Tak ako každý chlapec, aj ja som mal veľa záujmov. Predovšetkým to boli koníčky, ktoré ťahajú ľudí, či už zo športu, z hudby, čo ma najviac držalo v živote, a potom aj tie, dá sa povedať danosti, ako je práca, možno to, z čoho by človek vedel užiť seba a možno kam by chcel kráčať v živote. Ja som skôr kráčal po tej "technickej" ceste, to ma vtedy ťahalo.

Čo spôsobilo, že ste sa rozhodli pre kňazstvo?

Čo spôsobilo... akoby sa tiahla životom človeka nejaká niť. Ona spôsobila, že som sa nevydal cestou technického smeru, ale namiesto toho som išiel na gymnázium, ktoré je akousi prípravou na vysokú školu. Aj to bola, svojím spôsobom, predzvesť úzadia, že to bude niečo, čo je smerodajné do budúcnosti, lebo v čase totality vtedajší režim určoval, že iba ten môže ísť do seminára, kto ukončil gymnázium.

Aké bolo vaše kňazské pôsobenie. Ako sa vyvíjalo od vysviacky až doteraz?

Po skončení fakulty v Bratislave prišla sloboda v 89. roku, v 90. roku vysviacka biskupa v Košiciach, terajšieho arcibiskupa Alojza Tkáča. My sme boli prví, ktorých vtedy vysvätil za kňazov. Vysviacka sa konala v športovej hale v Prešove. Mojm prvým pôsobiskom bola kaplánka na Solivare, kde som strávil dva roky. Odtiaľ som odišiel na faru do Keceroviec. Pastoriácia v tejto farnosti nebola najľahšia, lebo farnosť pozostáva z 13 dedín, je tam rómska komunita, dve evanjelické farnosti, čiže výborné podmienky pre budovanie ekumenizmu. Do seminára som prišiel v roku 1994. Keď pán biskup oznámil, že chce, aby v diecéze bol seminár, chcel som sa venovať skôr spirituálnej teológii, preto som aj začal študovať, že možno, by som mohol byť spirituálom v kňazskom seminári, ale zlyhali pokusy so zvolením vicerektora, tak som bol oslovený, či by som zobral túto funkciu.

Od septembra ste rektorom. V čom, podľa vás, spočíva podstata tejto služby v seminári?

Služba rektora je predovšetkým zodpovednosťou za duše a povolania. Rektor je zároveň rektorom kostola, čiže koordinácia, ako v bežnej farnosti, svätých omší, starosť o kultúrne pamiatky, opravy kostola. Avšak rektor je predovšetkým rektorom seminára a tu už ide o povolania. Do tejto oblasti pôsobnosti rektora patrí : prijímanie do seminára, konzultácie, komisie a vyjadrenia, po dohode s ostatnými predstavenými, o každom kandidátovi, či je súci pristúpiť ku kňazskej vysviacke.

Čo čaká náš seminár v najbližších mesiacoch a rokoch? Aké sú plány, či už v materiálnej oblasti alebo inde?

Seminár, nakoľko sa už po stránke prestavby, viacmenej ustálil, vnútorná prestavba už neprichádza do úvahy, skôr ide o vonkajšie stavebné úpravy objektov. Chceme pristavať aulu v átriu, vestibul, prízemie vo fakulte,

vonkajšie exteriéry, podzemné garáže, fasády zo všetkým, čo s tým súvisí, aby sme celému komplexu dali krajšiu podobu, k čomu by malo prispievať trochu zelene.

Kedže vieme, že máte veľa povinností, prezradte nám, ako čerpáte novú energiu v duchovnej, či telesnej oblasti?

Samozrejme modlitba je dobrým oddychom, ponorením sa do ticha, kde sa človek stretáva s Bohom. Oddychom je pohladenie za dobre vykonanú prácu. Zdravé svedomie sa ozve zakaždým, keď človek dobre prežije deň a keď ide spať, veľmi rýchlo zaspí a je spokojný, že dobre využil čas. Samozrejme, sú aj aktívne formy odpočinku, ktoré využívam. Zaradil by som tu šport, aj v tichu prírody, pretože po takom fyzickom „zničení sa“, si duch dobre odpočinie, no a samozrejme aj hudba je tiež istým pookriatím na duchu. Ide vlastne o spájanie dobra s niečím užitočným.

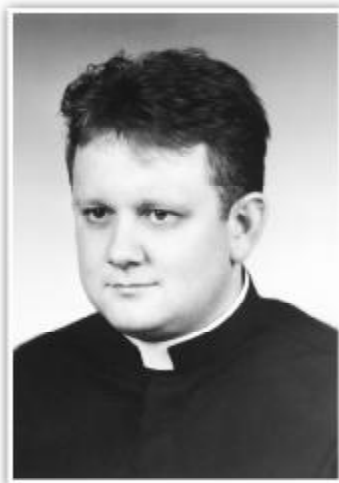
*Zhovárал sa Michal Zábrecký
Foto: Matúš Imrich*

[Anketa]

...a odídenci

„Všetci vyjdete posílení proti úkladom světa, oduševnění svätou horlivostí za spásu duší a s obnovenou láskou k Bohu. Takíto musia totiž byť kňazi, a to dnes viac než inokedy, keď sme svedkami toho, že hoci viera slabne a mravy sa zhoršujú, na celom svete cítiť aj silné náboženské prebudenie, čosi ako vanutie Svätého Ducha, ktorý chce svojou stvoriteľskou silou posvätiť a obnoviť svet. Keď budete naplnení týmto Duchom, budete prenášať Božiu lásku ako svätý oheň na všetkých, čo sa k vám priblížia, a naozaj sa stanete nositeľmi Krista uprostred skazeného sveta, pre ktorý je jedinou záchranou - len On je neustále tým ozajstným Spasiteľom sveta“ (Pius XI., Ad catholici sacerdotii).

A ako vidia svoje účinkovanie v pastoraácii, budovanie Božieho kráľovstva dnes, terajší diakoni, onedlho už novokňazi ...?

Milan Dubóczy
Slanec

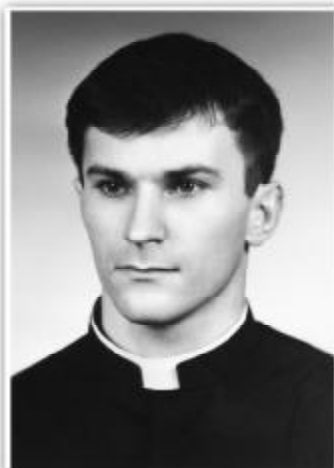
Pastorácia dnes nie je vôbec ľahká a jednoduchá, ako si to možno niektorí myslíte. Dnešný svet je náročný už len v tom, že nemôžete povedať hocičo vo svojom príhovore alebo homílii. Ľudia nás veľmi počúvajú. To som zistil po svojich príhovoroch, kedy vám niekto príde povedať „bolo to naozaj dobré, ďakujem za vaše slová“, ale sú aj takí, ktorí vám povedia „prečo to

bolo také krátke?“ Z toho je vidieť, že dnešní ľudia, a to nielen mladí, očakávajú neustálu pripravenosť, ba priam realnosť kňaza v dnešnej dobe.

Často je treba vedieť odpovedať aj na rôzne otázky, o ktorých sa bežne v seminári nehovorí. No aj napriek tejto náročnosti sa do pastoraácie teším, i keď možno mojím najväčším prekvapením bude spovednica. Neočakávam len Hosanna, ale tiež aj kríž, s ktorým chcem kráčať za Ním. „Už nežijem ja, ale vo mne žije Kristus.“

Uvedom si, koľko milosti môžeš sprostredkovať už diakonským požehnaním.

Pápež Ján Pavol II. v knihe *Prekročiť prah nádeje* píše, že ľudia smädia po Kristovi. V tom, čo potrebujú politicky, ekonomicky a sociálne, sa môžu obrátiť na druhých. Ale kto im dá Krista? Práve cez tieto slová Svätého Otca vidím účinkovanie kňaza, a samozrejme aj svoj príspevok k budovaniu Božieho kráľovstva. Bude však zaujímavé premeniť toto „dávanie Krista“ v konkrétnych podmienkach budúceho pôsobiska „na drobné“. Na jednej strane, a to musím priznať, sa mi poriadne rozbúši srdce, keď premýšľam, ako ma prijímajú medzi seba kňazi, či oslovím veriacich, ... Na druhej strane sa na mnohé teším, ale keby som to chcel rozpísať podrobnejšie potreboval by som aspoň dve strany.

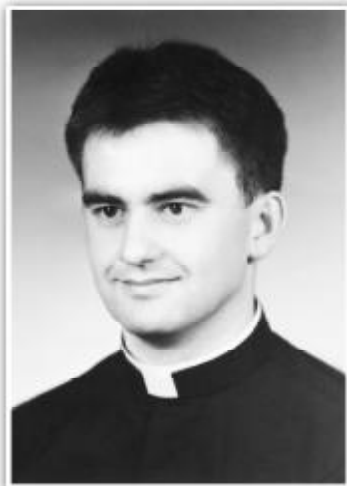

Jozef Kohut
Snina

Martin Frena
Božčice

Svoje účinkovanie v pastorácii vidím v prístupe, aký mal Ježiš k ľuďom. Každý deň reagovať na potreby ľudí a spájať ich s Bohom. Vykonávať malé každodenné skutky s veľkou láskou. Ukázať, že Cirkev vie byť citlivá na súčasné problémy a snaží sa kráčať s človekom, ktorý má ťažkosti aj radosti. Silu pre tento rámec aktivít chcem čerpať zo vzťahu s Bohom, aby som bol autentický. Inak povedané – ukázať ľuďom, že človek môže byť aj dnes šťastný s Bohom, a k tomuto šťastiu pozývať aj ostatných.

Michal Harakaľ
Dlhé nad Cirochou

Čoraz väčšmi si uvedomujem, že keď som dostal úrad od Cirkvi, vtedy na mňa doľahla väčšia zodpovednosť za úlohy, ktoré mi zverila Cirkev práve diakonátom. Uvedomil som si dôležitosť úplného zaangażovania sa v službu Bohu a ľuďom. Napriek tomu, že človek vníma svoju hriechnosť a nedostatočnosť, svoju

neschopnosť, uvedomujem si čoraz väčšmi skutočnosť a potrebu svojej závislosti na Bohu a jeho milosti. Počas cesty môjho povolania tak výrazne rezonovala vo mne myšlienka: „... iba z Božej milosti som tým, čím som...“ a chcem sa usilovať o to, aby „jeho milosť nebola vo mne márná“ (1 Kor 15, 10).

Jedine opieraním sa o Božiu milosť môže táto služba splniť svoju úlohu a iba v Bohu môže mať zmysel a svoju údernú silu. Teraz, keď prijmem sviatosť kňazstva, mojou jedinou ambíciou do pastorácie je byť predĺženou rukou Božieho milosrdenstva pre ľudí, ku ktorým budem poslaný. Dúfam, že sa mi to s Božou pomocou a pomocou modlitieb veriacich podarí.

Dnešný svet podľa môjho názoru potrebuje viac ako kedykoľvek predtým kňazov, ktorí budú celým svojím bytím pri Ježišovi Kristovi. Cirkev do nás vkladá veľké nádeje. Budem sa snažiť plniť si svoje poslanie zo všetkých síl a podľa svojich schopností. Dúfam, že svojím životom nesklamem svojich rodičov, príbuzných, priateľov a ostatných ľudí, ktorí mi veria. Je mi jasné, že svojím účinkovaním nebudem môcť obrátiť celý svet, ale budem sa snažiť žiť tak, aby som mohol na konci svojho života povedať so svätým Pavlom: „Pre všetkých som sa stal všetkým, aby som zachránil aspoň niektorých“ (1 Kor 9, 22).

A keďže viem, že nie sme dokonalí, prosím o modlitbu, aby sme dokázali splniť úlohu, pre ktorú si nás Kristus vyvolil.

Martin Ferčák
Vranov n/T - Juh

[Anketa]

Juraj Sitarčík

Prešov

Všetkom Kristovi. Robiť všetko tak, ako to robil Ježiš. Myslím si, že túžiť po tom a chcieť tak konať, je tým najdôležitejším v živote človeka. Viem, čo chcem vo svojom živote robiť: Ukázať dušiam živého Ježiša!

V živote nie je ťažké pre nikoho z nás dôjsť až do stavu, kedy pociťujeme totálnu prázdnotu a aj sklamanie. Ale pochopiť zmysel a význam bolesti, to už robí problém každému. Spoznať živého Ježiša znamená pochopiť, o čom to všetko je. Že tento život je len prípravou pre lepší, krajší život vo večnosti. Čo nám teda ostáva? Pri-

podobniť sa vo všetkom Kristovi. Robiť všetko tak, ako to robil Ježiš. Myslím si, že túžiť po tom a chcieť tak konať, je tým najdôležitejším v živote človeka. Viem, čo chcem vo svojom živote robiť: Ukázať dušiam živého Ježiša!

Po siedmych rokoch prípravy, kedy budeme poslaní účinkovať v pastorácii, si uvedomujem, že teraz bude potrebné dať ešte do súladu teóriu, predstavy a očakávania, ktoré sme si tu vytvorili, so skutočnou praxou. Nedávno som čítal jednu peknú myšlienku, ktorú povedala Matka Tereza: „Snaž sa, aby ľudia po stretnutí s tebou

odchádzali vždy aspoň trochu šťastnejší.“ Myslím, že okrem mnohých iných činností, ktoré budeme už onedlho vykonávať, bude potrebné aj práve toto. Ukázať kresťanstvo a našu vieru nie ako nejaký uzavretý svet prikázaní, ktorý všetko zakazuje, ale predstaviť vieru v Ježiša Krista ako naozaj radostný život, ktorý dá ľuďom všetko, po čom túžia. Verím, že s Božou pomocou sa nám to všetkým aspoň sčasti podarí uskutočniť.

V e ľ k ý m vzorom v budovaní Božieho kráľovstva je pre mňa svätý Don Bosco. Keď pred svojou smrťou zanechal svoj posledný odkaz:

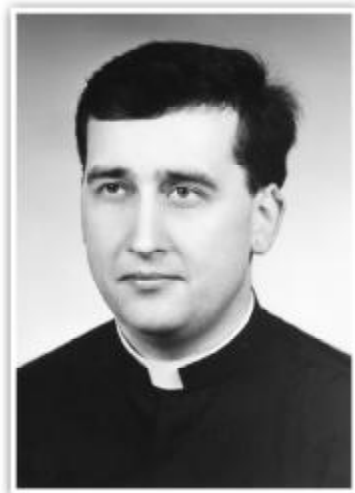
„Práca, práca, práca ...“, vedel, prečo to robí. Aj keď človek nevydrží so svojím kresťanstvom v súčasnom pracovnom hurhaji, spoločenskom strkaní a technickom cvale bez

stálej práce, bez stálej modlitby a bez stáleho umŕtvovania, predsa odporúča „prácu“. Akú? Obrazne povedané: „Z jedov sa robia lieky a z práce modlitba.“ Ak aj zameriame svoju prácu dobrým úmyslom na Boha, dôkladnosťou na osoh blížneho a na budovanie Kristovho kráľovstva, ak zrušíme doterajší rozdiel medzi ňou a modlitbou, ak necháme vplynúť jedno do druhého, potom miesto toho, aby práca našu modlitbu skracovala, vytláčala alebo roztržovala, bude ju predlžovať a zvrúčňovať. Aj spánok, aj

Jozef Kulha

Hrubov

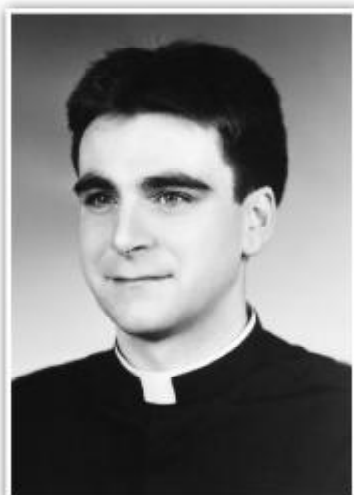

Marek Veľas

Udavské

z domova

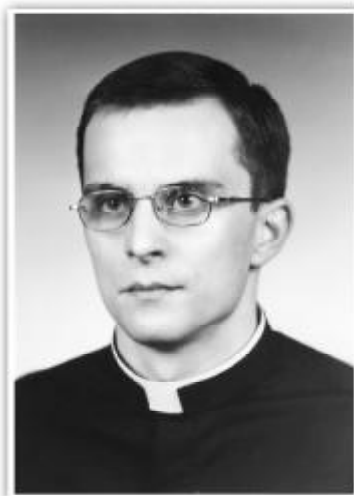
jedlo a pitie, celý deň aj noc, budú predĺžením našej rannej alebo večernej liturgie a naplnením toho čo žiadal Kristus: „Treba sa stále modliť a neprestávať.“

Zsolt Fedorka
Streda nad Bodrogom

Ako duchovný pastier chcem svedectvom svojho života zaujať taký postoj vo svete, z ktorého je jednoznačné, že kňaz je aj v treťom tisícročí prostredníkom medzi Bohom Otcom a ľuďmi, skrze Krista a v sile Ducha Svätého. Za základnú úlohu považujem vždy znova a znova ohlasovať milosrdného Ježiša, ktorý je jedinou šancou ľudstva k tomu, aby sa vymanilo spod nadvlády zla a tak budovalo Božie kráľovstvo už tu na zemi. Veľký dôraz chcem klásť na pastoračiu rodín. Predovšetkým treba byť otvorený voči ľuďom, na ich starosti i radosti. Kňaz má žiť s nimi a pre nich, avšak podkladom k tomu je život s Kristom. Toto spoločenstvo s Ježišom sa uskutočňuje predovšetkým v modlitbe a v neustálom úsilí pripodobňovať sa mu. Svoju prvotnú úlohu vidím v tom, aby som sa z lásky ku Kristovi a k ľuďom stal mužom modlitby a obetavej služby. Bez modlitby a obety je totiž každé pastoračné snaženie len zdanlivým výkonom, ktorý nemôže priniesť primerané ovocie, hodné Boha. A práve k modlitbe a obete za nás, budúcich novokňazov, by som chcel pozvať aj všetkých čitateľov Boromea.

Služba Bohu a ľuďom musí vychádzať z odozvanosti sa do Božích rúk. Preto si myslím, že základom bude moja osobná snaha o svätosť. Aby tí, ktorí mi raz budú zverení cítili, že som tu pre nich. Iba naplno žitý vzťah s Kristom, prežívaný v srdci kňaza, môže toho druhého človeka osloviť a ukázať mu Božiu lásku.

Miroslav Turčík
Košarovce

Ísť v mene Boha, s jeho poslaním a v sile Ducha prinášať ovocie. Ohlasovať Božiu milosť, pripomínať si Jeho smrť, sláviť Jeho obetu, vysluhovať Jeho zmierenie, presviedčať ľudské srdcia o Jeho náklonnosti k človeku. Zostať radostným a priamym človekom, aby Kristus bol stredom a jediným zákonom môjho života. V spojení s Kristom žiť to, čo budem ohlasovať. S tým ísť a pomôcť ľuďom nájsť šťastie, ktoré vo svojich životoch hľadajú – Boha.

František Petro
Skrabské

[Anketa]

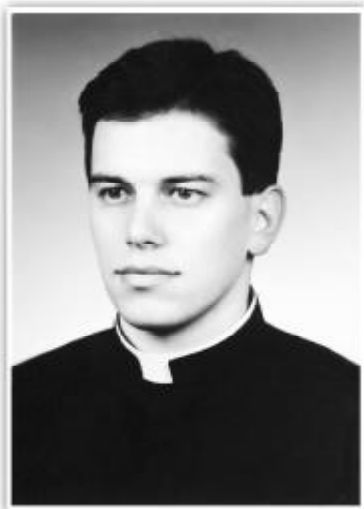
Martin Gnip
Belá nad Cirochou

je to pozvanie... ale s poznaním, že kráčať za Kristom má v každej situácii, v najobvyčajnejšej skúsenosti svoje osobitné čaro...

Život nám ponúka rôzne príležitosti... je len na nás, ako sa rozhodneme... čo prijmeme a čo odmietneme... svet dnes človeku ponúka mnoho skutočností, ale akoby zabúdala na svoje korene, duchovnú tradíciu, osvedčené hodnoty... a práve tu nastupuje poslanie kňaza, ktorý dnešnému svetu ponúka alternatívu, prameň, samotného Krista...

pobožnosti, výlety, stretnutia, športové podujatia, prednášky, katechézy...), cez Božiu milosť, bez ktorej nejde napredovanie na ceste svätosti, pomôžem aj iným v napredovaní.

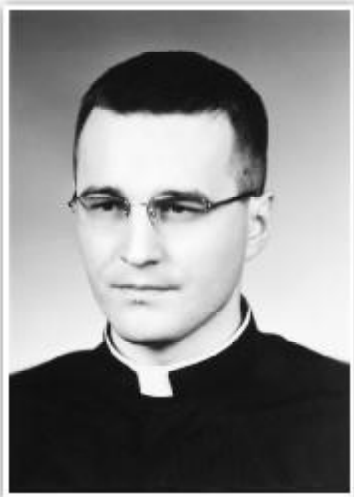
Každé povolanie si vyžaduje, aby ho človek vykonával naplno. Kňazské povolanie, ktoré je predovšetkým službou, potrebuje služobníkov - robotníkov vo vinici Pána, ktorým neprekáža dážď, lúč slnka, ani vietor. So službou kňaza je spojené budovanie Božieho kráľovstva, preto vidím svoje účinkovanie v pastorácii práve v zodpovednom vykonávaní bežných kňazských činností a k tomu sa budem snažiť pridať čosi navyše.

Viliam Rečičár
Prešov - sídlisko III.

Všetkých našich diakonov ubezpečujeme o našich modlitbách a vyprosujeme im, aby sa pridržali príkladu a príkazov Božského Vykupiteľa, aby tak všetkých priviedli k nemu. Nech sa stanú apoštolmi milosti a odpustenia, ktorí sa celkom zasvätili práci na spásu duší. Nech sa stanú apoštolmi lásky.

Spracoval Peter Nemec

Peter Šoltis
Čelovce

Vedomie, že vždy ide o Božiu činnosť mi umožňuje vyvarovať sa prílišnej sebarealizácii, na druhej strane, vedomie, že Boh mi ponúka spoluprácu na jeho diele ma neuvrhne do nezáživnej pasivity, či azda pocitu nepotrebnosti, či neúčinnosti mojej osoby. Tak verím, že osobným príkladom a živou pastoráciou medzi veriacimi (liturgia,

Čo tak byť Šimonom?

Môžeme len závidieť tomu náhodnému nosičovi, ktorý mal to mimoriadne šťastie, že mohol pomôcť Bohu potácajúcemu sa pod nadmerným bremenom. A predsa - nezabúdajme na to - museli ho prinútiť. Pravdepodobne nechcel o tom ani počuť. Dost sa od rána napotil na svojom poli. Mal právo ísť pokojne domov a nestarať sa o biedu iných. Tým menej, keď šlo o odsúdeného na smrť.

Ja a kríž iných! Často stretávam takých potácajúcich sa... Hlavou mi vtedy prebehne myšlienka: Práve mňa to muselo postihnúť.

A zahýbam za roh.

Opatrne naširoko obchádzam.

Robím sa, že nevidím.

Tak ľahko sa zmierujem s krížom iných.

Akoby ten cudzí kríž bol čosi celkom prirodzené.

Život je taký... To sa stáva...

Stáva sa, že ja sa mám dobre a ten druhý chradne v nemocnici.

Stáva sa, že ja sa prepchávam a Inđ umiera hladom.

Stáva sa, že ja môžem študovať a moji spolužiaci idú podpísať na sociálne papier o nezamestnanosti.

Stáva sa, že ja už mám počítač, vežu a moja suseda si musela požičať, lebo nemala za čo vyplatiť deťom stravné.

Stáva sa.

Ale aj ja mám dosť svojich krížov. Načo sa zapodievať krížmi cudzími? To sa ma netýka.

Ale týka! A ako! Od chvíle, čo sa to „týka“ aj Boha...

Pane, pomôž mi pochopiť, že Ty si vždy na druhom konci kríža. Áno, na konci môjho kríža. Ale rovnako aj na konci kríža cudzieho.

Odteraz už viem, kde Ťa nájdem.

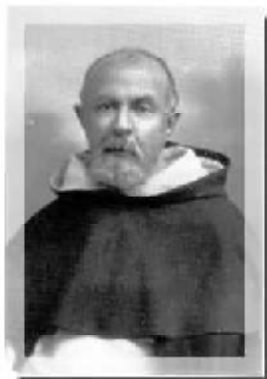
*Ján Mihok,
špiritúál*

Foto: internet

Vedou k svätosti

V minulom roku sme si pripomenuli šesťdesiatpäť rokov od smrti pátra Marie-Josepha Lagrangea, OP (1855 – 1938), významnej osobnosti v priekopníctve biblických vied dvadsiateho storočia. Je to jedna z veľkých osobností dominikánskej rehole. V roku 1988 bola vo Francúzsku zverejnená táto správa: S. E. Mons. Joseph Madec, biskup vo Fréjus-Toulon, prijal písomnú žiadosť na začatie kanonizačného procesu Božieho služobníka Marie-Josepha Lagrangea. Páter Timothy Radcliffe, jeden z predchádzajúcich generálov (magistrov) rehole bratov kazateľov raz povedal: „O otcovi Lagrangeovi, ktorý bol jedným zo zakladateľov modernej biblickej vedy, sa hovorí, že každý deň robil tri veci: čítal noviny, študoval bibliu a modlil sa ruženec!“ To bola trikolóra na vlajke pátra Lagrangea.

Marie-Joseph Lagrange, O.P.

Albert Lagrange sa narodil v Bourgen-Bresse, diecéza Belley (Francúzsko), 7. marca 1855 v hlboko kresťansky založenej rodine. Keď mal tri roky, dostal požehnanie od Arského farára J. M. Viannea. Po absolvovaní klasických štúdií v malom seminári v Autun, univerzitných štúdiách na fakulte práva v Paríži a po obdržaní doktorátu, ho viedlo čaro sv. Dominika na jeden rok do seminára v Issy. Roku 1879 vstúpil do

noviciátu bratov dominikánov v Saint-Maximin a dostal meno fr. Marie-Joseph. Z dôvodu vyhnania rehoľníkov v roku 1880 teológiu študoval u sv. Štefana v Salamanke (Španielsko) a kňazskú vysviacku obdržal v Zamore 22. decembra 1883.

Ako profesor cirkevných dejín a Svätého písma bol vyslaný na Viedenskú univerzitu, aby sa tam zdokonalil v štúdiu orientálnych jazykov. Práve tam 5. februára 1889 obdržal nariadenie odísť do Jeruzalema. Okamžite načrtnol program a 15. novembra 1890 v starom tureckom bitúnku, kde ešte viseli osudné reťaze zvierat, otvoril to, čo začal nazývať *l'École Pratique d'Études Biblique* (Praktická škola biblických štúdií). Od tejto chvíle až do jeho posledného dňa bude jeho život zasvätený službe Biblii: ako bádateľa, profesora, riaditeľa Ecole biblique, šéfredaktora Revue biblique, autora početných článkov a kníh, z ktorých najznámejšou zostáva *Evanjelium Ježiša Krista*. Výsledkom jeho dlhoročného

odborného biblického štúdia je 1786 vedeckých prác. Jeho exegetické dielo malo zásluhu na vrátení občianskeho práva katolíckemu mysleniu vo vedeckom svete.

S neúnavnou odvahou a bezúhonnou vernosťou sledoval P. Lagrange až do svojho konca službu Cirkvi. Otec Lagrange prilipol k encyklike *Providentissimus Deus* pápeža Leva XIII, ktorá pozývala k hľadaniu riešenia ťažkostí vyvolaných racionalistickou analýzou

Biblie prostredníctvom tradičnej a zároveň progresívnej exegézy. Zdôrazňoval, že „nadovšetko je potrebné, aby sme vedeli s akou vášňou hľadáme pravdu pre ňu samu a či sme pripútaní k autorite Cirkvi, pretože láska k pravde a pripútanie sa k Cirkvi nie sú pre nás iba obyčajným sentimentom.“

Jeho vedecká metóda i keď nepretržite pracoval na vyvrátení tých, ktoré spochybňovali základné danosti kresťanskej viery, vyvolala

odpor niektorých, bol cenzurovaný a v roku 1912 sa musel na niekoľko rokov vzdialiť z Jeruzalema. Nikdy nebol formálne odsúdený, ale nikdy ani rehabilitovaný. Modlitbou a prácou vo svetle viery a s veľkou vedeckou strohosťou vložil svoju inteligenciu do služby Božieho slova a pravdy.

V roku 1935 je chorobou donútený k návratu z Jeruzalema do Saint-Maximin, kde spočinul v Pánovom náručí 10. marca 1938. Jeho posledné želanie znelo: „*Prajem si iba, aby sa na mňa zabudlo a aby som bol pokladaný za nič. Po mojej smrti sa možno navráti spravodlivosť, nie pre moje chvatné knihy, ale pre dané impulzy.*“ Pochovali ho na konventnom cintoríne. Jeho popol, ktorý bol prenesený do Jeruzalema v novembri roku 1967, odpočíva v bazilike Svätého Štefana. Proces s vyhladkou beatifikácie zakladateľa *l'École Biblique* bol otvorený v r. 1988, päťdesiat rokov po jeho smrti.

École Biblique de Jérusalem (*Vysoká škola biblických vied*) bola založená biblistom J. - M. Lagrangeom na žiadosť Leva XIII. a na príkaz magistra rehole bratov kazateľov (dominikánov) P. Laroccyho v roku 1890, a to na mieste, kde bol podľa tradície ukameňovaný sv. Štefan. Schválením Leva XIII koncom 19. storočia bol zriadený dominikánsky kláštor sv. Štefana. Práve pri tomto konvente bola zriadená biblická škola, vychováva biblických odborníkov. Vyučovacím jazykom je francúzština. Odborné štúdium je rozdelené do dvojročného kurzu. Pod vedením francúzskych dominikánov Jeruzalemskej biblickej školy vyšiel v rokoch 1948-54 preklad Biblie z pôvodných textov do modernej francúzštiny, známy pod názvom *Jeruzalemská Biblia*. Od roku 1964 vydáva tento inštitút tiež časopis *Cahiers de la Revue biblique*.

fr. Melichar Jozef Matis, OP
Foto: Internet

[Svedectvo]

Keď sme si to prečítali, neverili sme, že takýto kvalitný text napísal bývalý bezdomovec. Ale je to tak. Keďže bol bez názvu, nazvali sme ho „Plukovník“. Opäť sa potvrdzuje, že v tých, ktorých nazývame „stroskotancami“ sa skrýva obrovský potenciál. Len ich treba vytiahnuť späť na palubu. Ale o tom viac v sprievodnom komentári náš spolubrat Ján Štefanko, ktorý z týmito ľuďmi už niekoľko mesiacov, v rámci pastoračného ročníka, žije.

Plukovník Plukovník

K

ed'som mal osemnásť rokov, dostal som sa do konfliktu so zákonom.

O čo išlo? Vyučil som sa za hodinára a prvé, čo som po škole urobil bolo, že som vykradol „vlastné“ klenoty. Škoda bola asi 750 000 Kčs. Naháňali ma po celej republike. Dostali ma až v Karlových Varoch...

V Bratislave som *vegetil* asi rok. Je to pekné mesto. Len ľudia nestoja za nič. (Mimo ulice.) Poznal som tam jedného chlapíka. Volal sa Tibor, ale všetci mu hovorili Plukovník. Bol to fajn chlap. Spolu sme to ťahali. Mal iba jednu chybu. Priveľa pil a potom nevedel, čo robí. A k tomu ešte furt dostával záchvaty. Rád som s ním sedel, ale nerád chodil po uliciach. Vždy, keď zbadal kontajner, už bol v ňom. A bolo mu jedno, či tam sú ľudia alebo nie. Mne to až tak jedno nebolo, lebo ustavične na mňa vykrikoval, čo v tom koši našiel. (Keby bol aspoň ticho.) Ináč, v tých kontajneroch človek nájde ozaj všeličo. Jeden *maník* tak našiel kufrikový počítač. Na polícii ho obvinili, že ho ukradol a mal čo robiť, aby dokázal, že to nie je pravda.

Tibor našiel v koši komplet uniformu po plukovníkovi. Aj s čiapkou. Dal sa okamžite oholiť a ostrihať. Skrátka dal sa do *pucu*. Trochu vytriezvel a vyrazil do kasárni. A ten pankhart

[Svedectvo]

mal hneď, na prvú šupu, úspech! Behom mesiaca vylákal od vojakov, aj dôstojníkov, skoro 40 000 korún!

Raz sme tak v noci sedeli pri *Hviezde* a popíjali vodku. Zrazu sme dostali veľký hlad. Pri *Hviezde* sú hneď cez ulicu kasárne. Tibi neváhal a zavítal do nich asi o polnoci, aby mu vypražili rezne. Na to nezabudnem... Bol piatok a v kasárňach mali na večeru „len“ granadírsky pochod. Napriek tomu mu tie rezne naozaj vypražili. Doniesol ich celú *igelitku*! Skoro sme onemeli. Stačil iba jeden telefonát z kasární a všetci pochodujeme k policajtom na stanicu. Plukovník mal totiž dosť pod parou.

Raz to ale Plukovník riadne prestrelil. Na *autobusovke* sa spil ako snop a otravoval skupinu vojakov, aby mu kúpili fľašu vodky. Ináč, že ich dá zavrieť až z toho budú čierni.

Neviem kto, ale nejaká dobrá duša zavolala ochranku a tí vojenskú políciu. To bol koniec Plukovníka. Vyfasoval takú bitku, že ani výložky po ňom neostali. Už sme nemali rezne...

Ja som nakoniec z Bratislavy odišiel a tak neviem, čo s Plukovníkom je. No chlapci, ktorí ma poznali, mi hovorili, že ešte furt brázdí ulice po *Blave* a vyzerá pri tom koše. Možno znova nájde nejakú uniformu...

Kulinoha (45 rokov), Žakovce
Ilustrácia: Internet

Tulák, či bezdomovec?

Trochu nezvyčajný pohľad na život na ulici, alebo ako sa hovorí, na život vonku. Čo je však zarážajúce - aj takýto spôsob života môže byť životným štýlom. Nie je chudák ako chudák. Je veľký rozdiel medzi tulákom a bezdomovcom. V čom spočíva ten rozdiel? V úplne podstatnej veci a tou je *zmena*.

Pre tuláka *zmena* znamená zmenu miesta. Ak sa mi nepáči v tomto meste (nejde dobre biznis), idem ďalej. Zmena stavu, osobná zmena, zmena postojov, zmena správania, to nie je pre neho. On sa potrebuje túlať. V tom

je jeho sloboda a istota - „nič nemám, nič nemôžem stratiť“.

No v druhom prípade je zmena možná, len chýba návod, pomoc, chýba sloboda a istota - Boh. Hlavným problémom bezdomovca nie je domov a ani financie, ale *zmena*, zmena vnútra. Slabá vôľa sa má zmeniť, aby už neklesala do predošlých slabostí, ale čelila problémom, ktoré život prináša, so zdvihnutou hlavou. Ozajstná *zmena* je možná jedine v Bohu. A nik nie je od nej oslobodený, ani na sklonku svojho života.

„Kto si človeče?“, tlačí sa na myseľ otázka pri pohľade na úbohého človeka kľáčiacého v blate prosiaceho o pár drobných. Ale počkať...

Kto som vlastne ja? Tulák, či bezdomovec?

*Ján Štefanko, pastoračný ročník,
Inštitút Krista Veľkňaza, Žakovce*

Kríž a lotosový kvet

Motto:

„Mňa nepresvedčí nikto,
že keď človek umrie, tak ostanú len fotky,
človek potrebuje nádej, aspoň niečo,
aspoň tri bodky...“

No Name: Prvá

Jedného dňa vyšla v Rakúsku publikácia s názvom *Jedno posolstvo - dva hlasy. Ježiš a Lao-Tse*. Boli v nej paralelne vedľa seba uvedené výpovede týchto dvoch zakladateľov rozličných náboženstiev s cieľom dokázať ich spoločný pohľad na Boha a človeka.

Podľa môjho názoru, Ježiš Kristus a Lao-Tse Tung, či ako sa volá, môžu mať síce v knižočke 256 strán spoločných myšlienok, ale o zhodnom posolstve sa hádam nemôže vážne hovoriť. Podobné pokusy sme už svojho času zažili, keď sa propagandisticky vyhlasovalo, že Ježiš bol prvý komunista a podobné nezmysly.

Mnohým tieto súvislosti však napodiv dodnes nie sú jasné, pretože nefarajú do hĺbky problému. Ich záujem o takéto otázky je slabý ako prízemný mráz novembrových rán a ich viera v nadprirodzeno sa zakladá na subjektívnom presvedčení, že oni aj ich potomkovia sú zázračnými deťmi. A potom sa stane veľmi obľúbeným, že kresťanskí pozostalí po zosnulom vyvesia do katolíckeho kostola parte a vedľa hrubo vytlačeného krížika napíšu motto od Lao-Tse Tunga: „*Nežialte za dňami, ktoré sa pominuli, ale tešte sa z toho, že boli.*“

Netvrdím, že takýto symbolický synkretizmus kríža a lotosového kvetu nie je zaujímavý, ale veriaci v zmŕtvychvstalého Krista sa predsa nádejajú, že spoločné nádherné dni ešte len prídu...

Branislav Polča
Ilustrácia: Internet

[Rozhovor]

Košický bezdomovec pre Boromeo:

Mám sa dobre

Pred nami je sychravé a chladné marcové popoludnie, v nás nápad spraviť rozhovor s človekom, ktorého spoločnosť titulovala menom bezdomovec.

Kráčame Hlavnou, zabočujeme do bočných uličiek, ocitáme sa na vlakovej stanici. Vždy ich je plné mesto, no dnes akoby sa prepadli. Ani im asi sychravé počasie nevoní. Tak ako nám. Začínam premýšľať, prečo to vlastne robíme. Pohľad na novinový stánok obložený nevinnými tváričkami slovenských herečiek a spevácok, zodpovedne sa tváriacimi pohľadmi politikov, úsmevmi opozieraných lokálnych celebrit, je pre mňa odpoveďou. Čo už len nám títo ľudia môžu povedať??? Známymi sa poväčšinou nestali vďaka svojim schopnostiam, ale kvôli priazni médií. Zámer ukázať na človeka, ktorý sa netvári, že je viac ako mi, ale ktorý si je práve naopak vedomý svojej stratenosti, sa upevňuje.

Konečne ich zopár stretáme. Nezdajú sa nám. Kráčame ešte chvíľu. Keď zbadáme zvláštne oblečeného, asi šesťdesiatročného muža, s paličkou v jednej, a tecsotaškou v druhej ruke, pozrieme sa na seba. Znamená to áno. Chvíľu sledujeme jeho neistú chôdzu. Stráca sa nám za priechodom neďalekej budovy. Bežíme tam, chvíľu blúdime pohľadom. Stojí v rade v lacnom bufete. Kúsok tlačienky a dva rožky. Sadá si k stolu a vreckovým nožíkom začína krájať plátok mäsa.

Prisadám si k nemu. Prežúvajúc sa na mňa zarazene pozrie. Vysvetľujem mu, čo chcem.

Vysvetľuje mi, že to nechápe. Jedenie mu spôsobuje radosť. Osmeluje sa. „*Panička mi dala padesát korún*“, hovorí. „*Pomohla mi, tá ja pomôžem vám*“, pokračuje. Vyberám diktafón, on ma ponúka rožkom a mäsom. Prekvapený zdvorilo odmietam. Nezáväzne sa zhovárame. Až po chvíli zapínam diktafón a pýtam sa:

Ako ste sa dostali na ulicu?
Nepochádzam stadiaľto.
Pochádzam z Rimavskej Soboty a z tadeto mám družku. Aj meno mám povedať?

Nemusíte, ak nechcete.

Trinásť rokov sme žili spolu. Niečo urobila, a preto sme sa rozišli. Zobrala si druhého a ja som ostal na ulici.

Boli ste s ňou ženatý alebo ste iba spolu žili?

Nie, iba sme spolu žili.

Máte nejaké deti?

Nie, ja som starý a ona je mladá.

Kolko máte rokov?

Musím to povedať?

Nie, nemusíte.

Ona mala 6. júla tridsaťpäť, ja som mal v januári päťdesiatšesť.

Ako ste sa sem dostali z Rimavskej Soboty?

Zoznámil som sa s ňou náhodou na stanici. Bola špinavá, taká vandračka. Prišla si ku mne pýtať cigarety, tak som jej dal cigaretu a vravel som jej: „*Nemáš hlad?*“ Povedala: „*Hej, som pobiedne.*“ Tak sa najedla. „*A či máš ešte hlad*“, pýtam sa. Ona, že hej, tak som jej ešte niečo kúpil. Najedla sa. „*Chceš pivo?*“, pýtam sa. Ona povedala, že hej. A už to začalo. Mne sa páčila, lebo som bol rozvedený. Bol som sám. Hoci

[Rozhovor]

som mal peniaze, so ženou som nežil . Ani som nevedel, čím ona je. Nebol som taký náročný, ale ona to chcela. Myslel som, že teraz sa napila, najedla, tak už potrebuje chlapa. Spali sme v parku a ráno som sa jej spýtal, nebola opitá: „Nie si ty náhodou nakazená?“ Nebola.

Išli sme na stanicu na kávu, niečo sme vypili, a ona sa ma spýtala skade pochádzam, a toto, a toto. Povedal som jej: „Poďme ku tebe...“

Akože k nej, k tej žene?

Nie, ku mne, do Rimavskej Soboty.

Na tomto mieste sme rozhovor museli prerušiť, lebo chuť do jedla zvíťazila nad chuťou zhovárať sa. Dívam sa ako je. Pýta sa, koľko dostane za rozhovor. „Koľko by ste chceli?“ Dohodneme sa na „dvacke“. Keďže v peňaženke mám len stovku idem von za Matúšom, či nemá drobné. Ten poctivo čaká s „fotákom“ pred dverami. Medzitým sa naňho naliepilo malé cigánča. Vidím na ňom zavesený Matúšov károvaný šál. Dobrák Matúš. Keďže ani on nemá drobné, ideme zmeniť peniaze. Kým sa on venuje finančným záležitostiam, ja si púšťam

diktafón, aby som zistil kvalitu nahrávky. Cigánča sa ma pýta, čo to mám. Kým mu to vysvetľujem, Matúš obieha okolité obchody. „To nikde nemajú zmeniť?“, nervózne sa pýtam sám seba. Cigánča je medzitým zvedavé koľko mám rokov, aký je obsah mojej peňaženky a kde je Matúš. Sľúbil mu džús. Konečne sa vracia. Beriem peniaze a bežím späť.

Sadám si späť k môjmu respondentovi, ktorý medzitým dojedol. Chce pokračovať. Vyberám diktafón.

Ako žijú bezdomovci?

Po kanáloch spávajú. Ja takisto.

A v zime?

Takisto.

Nezamrznete tam?

To záleží na tom, ako sa človek zaistí - matrace, perinu...

... kartón ...

... kartón, deky... Minule bolo v televízore ako bezdomovec zamrzol. Hrozné veci sa dejú.

[Rozhovor]

V novinách bolo, ako bezdomovec zabil bezdomovca. Dokonca dvoch.

Bezdomovci sa medzi sebou neznášajú?

Tak to je ťažko povedať. *(Nasledujúce vety som z istých objektívnych dôvodov vynechal.)* Bezdomovci sú takí, že jeden druhého pozdraví.

Takže držia pokope, navzájom si pomáhajú?

Nie, nie... Každý funguje zvlášť.

Nie sú vytvorené skupiny, ktoré držia pokope, nejaké klany...?

Väčšinou. Tí robia... Mám vám povedať pravdu?

No, povedzte.

Za dvadsať korún? To by som bol žalobaba. ...kradnú, robia „prepadávky“, ale pravdu vám nepoviem.

Policajti sa k vám správajú ako?

Tí už majú prehľad, vedia za kým majú ísť, ktorí sú slušní bezdomovci. Tých, ktorí nerobia nič, nekontrolujú.

Takže bezdomovci sú slušní aj neslušní.
Áno.

Tak ako sú slušní a neslušní aj obyčajní ľudia.

Ja sa o nikoho nestarám. Poviem vám pravdu: keď mám peniaze tak sa dvaja, traja bezdomovci zložíme po päť korún na víno, ale málokto má na to. Vy ste mi dali dvadsať korún, alebo panička pred vami mi dala päťdesiatku, no tu sa nedá zarábať. Tridsať, štyridsať korún? A v tom mraze? Minule bol taký mráz, 13 -14 stupňov pod nulou a ešte fúkal vietor, no musel som žobrať, lebo som bol hladný.

Za peniaze, ktoré bezdomovci nažobrujú, si kupujú jedlo alebo aj alkohol, cigarety?

Kdeže cigarety, špaky zberajú. Víno kupujú.

Len preto aby nezamrzli alebo aj preto aby sa opili?

Radšej kupujú víno ako jedlo.

Potom z čoho žijú, z vína?

Z toho, čo nájdu.

V košoch?

Ja som v živote nebol v koši. Poctivo sedím, zarobím tých päťdesiat, šesťdesiat korún, to mi stačí.

Kolko najviac ste zatiaľ za deň nažobrali?

Keď sú podpory, keď ľudia majú peniaze tak šesťdesiat až osemdesiat korún.

To je najviac?

Najviac je tak sto korún, ale to musí byť... Už som dostal aj stovku..., veru.

Čo ste si za ňu kúpili?

To je jedno. Napríklad dnes sme si kúpili traja jedno víno a vypili sme.

Bezdomovci chodia po celých Košiciach, alebo má každý nejaké miesto, svoj rajón?

Bezdomovci sú v celých Košiciach. Ešte sa aj o kanál bijú.

Bijú sa o kanály?

Veru, v jednom kanály sú aj dvadsiati.

Keď sa potrebujete umyť tak chodíte kde?

Nikde.

Nikde?

Chodím sa umyť raz za dva týždne. Za sprchu sa platí tridsať korún.

Nechodíte do fontány?

No, potajomky chodím, v noci, lebo tam sa nesmie. Raz ma tam v noci vybúchali policajti. Väčšinou tam fetujú dievčatá a chlapci, ich tam kontrolujú, a náhodou som vo fontáne bol aj ja.

Kolko bezdomovcov je v Košiciach? Skúste číslo, tak napríklad 100?

Viac.

150?

Ešte viac

200?

Viac

Ešte viac? 250?

Á, to vám nemôžem takto povedať.

Takže neviete kolko?

Veľa.

Takže viac ako 200?

Veľa.

Projekt Nota bene poznáte?

Áno.

Takto ste sa nesnažili trochu si pomôcť?

Nie.

Veríte v Boha?

Čo vám mám na to odpovedať?

Čo chcete.

Záleží vám na tom? Verím.

Veríte?

Nie je deň, čo sa nemodlím.

[Rozhovor]

Vážne?

Namiesto odpovede vyberá starú peňaženku, kde už svieti naša dvadsiatka a vyberá takmer neporušený obrázok Matky Ustavičnej pomoci a s bážňou ho pobožká.

Takže ste katolík?

Áno.

Modlíte sa k Panne Márii?

Pravda, každý deň.

Nastáva ďalšia pauza. Hovorí, že nechce pokračovať, lebo vonku mu unikajú ľudia. Súhlasím. Odkladám diktafón a chcem mu podať ruku na rozlúčku. Vraví, aby som ešte neodchádzal. Chvíľu sa opäť len tak rozprávame. Chce, aby som opäť vytiahol diktafón a sám od seba pokračuje.

Bezdomovci sú takí - spávajú vo vlakoch, na stanicích. Keď sú dobrí policajti, nechajú ich tam pri radiátoroch, aby sa zohriali. Keď sú zlí policajti, tak ich vyženú, zatvárajú stanicu... Potom sú vonku v tej fujavici. Raz som takto ani špak zo zeme nemohol zdvihnúť.

To vám nedovolili?

Nieže nedovolili, ale som mal zamrznuté palce. A keď sme prišli blízko ku stanici, tak nás ešte vybúchali. Koľko ráz som mal hlavu rozbitú, čo ma s pendrekom zbili.

Zbili vás?

Áno, pred dvoma rokmi. Jednu ženu prezývali Mimi. Bola to stará žena, šesťdesiatosemročná. Ja som ju choval. Zbili ju, vyhodili na dvor a tam zomrela.

To naozaj?

Naozaj, celá stanica je svedok. To sú policajti? To sú zvery. Minule som bol na stanici s mojou družkou. Ona pila čaj a ja malé pivo. Prišiel taký podnapitý...

... policajt?

Nie, ale chlapi povedali, že to bol bývalý policajt. Hovorí mi: „Ty čo tu robíš?“ V živote

som ho nevidel. Hneď ma chytil za krk, za ríť a vyhodil ma. Dobré, že som hlavu nerozbil. „Čo ty ...?“ , nadáva mi. A bác jednu. Celého ma zaliala krv. „Evička, pod', ideme to policajtom zahľásiť“, povedal som. Ideme hore a vravím: „Páni policajti, idem zahľásiť toto a toto sa mi stalo.“ „A kto to bol?“, pýtajú sa. „Viete, počul som, že bývalý policajt“, odpovedám. Jeden mi vytrhol z ruky bakulu a takto ma zbil. (Svojou paličkou mi ukazuje ako ho bili.) Tri rebrá mi zlomil. Bol to poručík, poznám tie hodnosti. Tri mesiace som jajkal, lebo som nemohol dýchať. To je slušnosť?

Prečo sa nevrátite do Rimavskej Soboty, keď tam máte svoj dom?

Lebo stadeto mám družku To som vám povedal na začiatku.

Nevraveli ste, že od vás odišla?

Nie. Odtiaľto odišla.

Z Košíc?

Z Košíc. S prepáčením sa.

Odišla s iným?

Áno.

Napriek tomu, že od vás odišla, sa nechcete vrátiť do Rimavskej Soboty?

Nie, na druhý deň, na tretí deň, na druhý týždeň... mal som známú, pritom som poznal druhú, s ktorou žijem teraz. Ja som ju poznal už predtým. Styk sme nemali, ale poznali sme sa. Ona sa ..., tak som ju zobral a žijem teraz s ňou. Ona je slušnejšia, hoci aj staršia.

Takže, s ktorou v poradí teraz žijete?

Menovať nebudem.

Nechcem aby ste menovali, len aby ste povedali, ktorá je v poradí. Tretia alebo druhá? Hovorili ste, že ste mali ženu, s ktorou ste sa rozviedli, potom bola tá, čo od vás odišla, a teraz je táto. Takže tretia?

Áno, tá je tretia. Žijeme tu na podnájme a máme sa dobre.

Ona žije s vami v tom kanály, čo ste spomínali?

Nie. Boli sme v kanály.

Teraz nie ste?

Nie, teraz sme na podnájme.

Kolko zaňho platíte?

200 korún.

Kde je taký lacný podnájom?

Á, to vám nepoviem, všetko chcete vedieť. Mám skromný byt, je tam čisto, poriadok, mením spodné prádlo, ona všetko uvarí, skrátka, mám sa dobre. A pri tom prenajímateľ je cigán.

Číže tam máte aj kúpeľňu, všetko?

Pravda. Máme sa dobre.

Prečo ste potom spomínali, že sa chodíte sprchovať za 30 korún?

Nie, tam som chodil.

Aha, predtým, keď ste bývali v kanály.

Áno, teraz sa mám dobre.

Opäť prerušuje rozhovor. Šťve ho, že mu ľudia unikajú. Keď chce odísť, opäť ma nechce pustiť. Pýtam sa ho, či ho môžeme odfoťiť. Stojí nás to ďalšiu „dvacku“. Volám Matúša. Kým robí zábery, my sa zhovárame. Už len tak nezáväzne.

Nakoniec si podáme ruky. Ďakuje nám, za náš záujem o neho. Sľubujem mu, že sa ešte určite stretneme. Vychádzame von. My kráčame do mesta, on opačným smerom na svoj flek. Zvoní mi mobil. Opäť sa hlási realita. No ten dotyk so svetom pod nami, nám stál za to.

Zhováral sa Imrich Gazda

Foto: Matúš Imrich

[Svedectvo]

Cenacolo

Večeradlo

Po ukončení pastoračného ročníka som sa rozhodol prerušiť si štúdium ešte na jeden rok. Počas tohto roka som strávil päť týždňov v talianskej komunite s názvom CENACOLO.

Známa ikona Zmŕtvychvstania z Cenacola v Medžugorí. Na jej pravej strane sú vyobrazení chlapci z komunity

CENACOLO (čítaj čenákolo) je talianske slovo, v preklade znamenajúce *večeradlo*. Kresťanská komunita s týmto menom sa zrodila v júli 1983, vďaka jednej žene, rehoľnej sestre Elvíre Petrozzi, ktorá chcela darovať svoj život Bohu na osoh a k službe narkomanom a všetkým strateným mladým ľuďom. Stredisko komunity je v Saluzze v Taliansku. Dnes má komunita 45 bratstiev (domov), nachádzajúcich sa v Taliansku, ale i vo Francúzsku, Chorvátsku, Brazílii, Rakúsku, Dominikánskej republike, USA, Mexiku, Írsku, Poľsku... V týchto bratstvách žije okolo 1000 dievčat

sestra Elvíra

a chlapcov. Domy tejto komunity sú buď pre mužov, alebo pre ženy, no sú aj domy pre manželské páry. Pritom treba podotknúť, že do tejto komunity vstupujú ľudia bez rozdielu vierovyznania.

Ja osobne som žil päť týždňov v Chorvátsku vo Vrbovci pri Záhrebe. Bolo nás tam 72 mužov, väčšinou narkomani, ale aj niekoľko alkoholikov.

Na Slovensku zatiaľ, žiaľ, nie je ani jeden takýto dom. Z tohto dôvodu všetci Slováci, ktorí chcú vstúpiť do tejto komunity, odchádzajú do Vrbovca.

Denný program

Deň začínal budíčkom o 6:00. Nasledovala modlitba radostného ruženca buď v kaplnke na kolenách, alebo vonku počas chôdze. V utorky a štvrtky jeden chalan čítal a komentoval texty Svätého písma. Pokračovalo sa zdieľaním z prežitého obdobia (cca tri týždne) pred ostatnými o tom, čo prežívame, hľadiac na svoje problémy a ťažkosti. Postupne sa v zdieľaní vystriedali všetci. V stredu a nedeľu (prípadne v sobotu večer) sme mali svätú omšu celebrovanú diecéznym kňazom, ktorý sa zároveň staral o prípravu „záujemcov“ na prijatie iniciačných sviatostí (krst, eucharistia, birmovanie).

Pracovný deň začínal po raňajkách. Práca, napríklad upratovanie domu, práca v záhrade, v stolárskej dielni, v maštali a pod., slúži ako dôležitý prostriedok spoznávania sa, preto sme nepracovali individuálne, ale zvyčajne vo

dvojiciach. Avšak najdôležitejšia práca je budovanie vnútra a preto nebolo dôležité, čo sa robí, ale ako sa to robí.

O 12:00 bol obed, po ktorom bol čas (cca 13:00-13:30) na rozhovory a odpočinutie si.

Od 13:00 do 18:00 nasledovala opäť práca, počas ktorej sme sa pomodlili druhý ruženec - bolestný. Hneď po práci nasledoval tretí ruženec - slávnostný, ktorý sme sa modlili väčšinou počas chôdze. Po ruženci nasledovala večera (cca 19:00). Po večeri bola opäť možnosť rozhovorov a odpočinku. Večierka bola o 22:00.

V noci má každý „povinnosť“ nočnej adorácie, čas závisí od daného domu. Vo Vrbovci to bolo medzi 2.00 - 3.00 alebo medzi 5.00 - 6.00. Pritom každú sobotu od 2.00 - 3.00 je adorácia pre všetkých v každom dome. Je to hodina, kedy je celé CENACOLO na kolenách, pretože adorácia pred Eucharistiou je výhradne na kolenách.

Anjel

V CENACOLE sa nepoužívajú lieky, nepodávajú sa ani iné prostriedky zamieňajúce drogu a ani nič také, čo by obsahovalo lieky na psychické choroby. Ani abstinenčná kríza sa nelieči liekmi. Pritom úspešnosť zbavenia sa závislosti je 80%. Jediným liekom je „anjel strážny“. Je to chlapec, ktorý je už niekoľko mesiacov v komunite. On preberá starostlivosť o nového člena. Jeho úlohou je pomôcť spoznávať novému členovi štýl života v komunite, byť pri ňom 24 hodín denne, pracovať za neho, pretože

na začiatku nováčik nemá ani vôľu a ani silu na prácu. Ako každému, aj mne bol daný „anjel strážny“, ktorému vďačím za veľa dobra.

Bol som svedkom toho, ako sa v tejto komunite spoznáva sila modlitby, najmä modlitby svätého ruženca a adorácie pred Eucharistiou. Je to jedinečné miesto, kde sa ľudia učia chápať a žiť kresťanské hodnoty, otvárať sa Bohu i ľuďom.

Rastislav Paľo

Foto: Internet

Kontakt:

Associazione San Lorenzo
Comunità Cenacolo
via San Lorenzo 35
12037 SALUZZO (CN) ITALIA
Tel / Fax: 0175-46122

Zajednica Cenacolo
sv. Vinko
Kučari 1
10340 Vrbovec
Hrvatska
Tel- Fax: 01/279 90 20

E-mail:

info@comunitacenacolo.it

campoinfo@campo-della-vita.org

- kontakt na komunitu v Medugorje

Web:

<http://www.comunitacenacolo.it/>
- oficiálna stránka

[http://www.campo-della-vita.org/slovacco/index\(sk\).htm](http://www.campo-della-vita.org/slovacco/index(sk).htm)

- stránka komunity v Medugorje v slovenčine

[Skúsenosť]

Srdečný pozdrav z Jakutska!

Srdečný pozdrav z Jakutska!

Čitateľa môže takýto pozdrav zaskočiť. „Jakutsk, Jakutsk, kde to len je?“, pýta sa sám seba hľadajúc atlas či mapu sveta, aby nahliadol, kde sa to nachádza. Nie je potrebné sa znepokojovať, pretože nasledujúce riadky vám budú postupne odkrývať a objasňovať pojem Jakutsk, a všetko to, čo sa za ním skrýva. Urobte si čaj alebo kávu, pohodlne sa usadte a čítajte.

História a podnebie

Všetko sa to začalo v r. 1632, keď ruskí kozáci vybudovali na ľavom brehu rieky Leny pevnosť, a tým položili akýsi základný kameň tohto mesta. Tento dátum sa považuje zároveň za dátum, od ktorého toto teritórium patrí Rusku.

No comment

27. apríla 1922 dostáva Jakutia štatút autonómnej republiky. Po tom, ako sa jej nekonečné priestory stali nedobrovoľne miestom nekonečných obetí komunistických represálií, 27. apríla 1990 sa táto republika stáva zvrchovaným prezidentským štátom vnútri systému Ruskej federácie.

Nachádza sa na severovýchode ázijského kontinentu. Juh Jakutie zostáva uzavretý veľkými horskými masívmi. Sever tohto územia je otvorený vplyvu Severného ľadového oceánu, čo je príčinou špeciálneho podnebia, jediného na celom svete. Zimy tu trvajú 6-8 mesiacov s teplotami, ktoré klesajú až na -60°C . Letá sú krátke, ale horúce, s teplotami okolo $+40^{\circ}\text{C}$. Teplotné rozdiely medzi letom a zimou tak dosahujú hodnotu až 100°C . Hrúbka večne zamrzutej vrstvy je asi 1500 metrov. Rozloha Jakutie je 3 103 000 km², čo predstavuje jednu sedminu bývalého ZSSR, presnejšie 18% jeho rozlohy. To je viac ako Francúzsko, Rakúsko, Nemecko, Taliansko, Švajčiarsko, Anglicko a Fínsko dokopy. K Jakutii patria aj ostrovy nachádzajúce sa v Severnom ľadovom oceáne. S výnimkou južných regiónov (po Aldanskú vrchovinu), ostatné teritória tejto republiky sa rozkladajú na územiach večného mrazu.

Populácia

Počet obyvateľov Jakutie dosahuje asi 1 100 000. Od roku 1917 sa počet obyvateľov zvýšil štvornásobne. Tento nárast je spôsobený skôr imigráciou (násilnou alebo dobrovoľnou) ako prirodzeným nárastom. Príčinou tohto nárastu boli najmä priemyselné záujmy režimu.

Tomuto fenoménu sa pripisuje aj zmena pomeru medzi mestským a vidieckym obyvateľstvom. V roku 1917 vidiecke obyvateľstvo predstavovalo 95,6% celkového počtu. Dnes 68% obyvateľov žije v mestách a na priemyselných základniach.

Podľa posledných prieskumov 50% obyvateľstva tvoria Rusi, 35% Jakuti a zvyšok je rozdelený na 68 rôznych národov.

Z pôvodných domorodých národov sú najpočetnejší Evenkovia, po ktorých nasledujú Eveni. Jakuti, ale ešte viac iné národy, sú veľmi geneticky poznačení následkami nadmerného užívania alkoholu - 40% detí je na rozličnom stupni handicapovaných.

V republike je spolu 10 miest, 67 priemyselných základní a 718 dedín. Najväčším mestom je hlavné mesto Jakutsk (230 000 obyvateľov).

Náboženské otázky

Komunizmus ničil a zničil prakticky všetky kostoly a kláštory. Bolo to o to jednoduchšie, že vzhľadom na klimatické podmienky, boli postavené prevažne z dreva.

Ruské obyvateľstvo sa principiálne hlási k pravoslávii. To však vôbec neznačí, že je veriace, tým skôr vieru praktizujúce.

Jakuti žijú v stave duchovného chaosu. Väčšina sa považuje za pohanov. Časť z nich sa chce vrátiť k viere predkov, iní inklinujú k pravoslávii, niektorí vstupujú do protestantských siekt. Je však aj dostatočne veľký počet Jakutov, ktorí cítia sa aziatmi, preferujú ázijské náboženstvá alebo islam. V každom prípade je to národ, ktorý hľadá Boha.

Začiatky Katolíckej cirkvi v meste Jakutsk sa datujú od jesene 1992. Mladí, hlboko veriaci katolícki laici, predovšetkým Poliak Jaroslav Basiel, ktorý bol členom hnutia *Metanoia*, zhromaždili niekoľko záujemcov o katolícku vieru. Od februára 1993 začína prichádzať na stretnutia rodiaceho sa spoločenstva jeden raz do mesiaca kňaz z Aldanu, o. Jozef - Daniel Pravda. Mladé veriace spoločenstvo prechádzalo veľkými zmenami. V lete 1993 saleziáni kúpili v meste byt, v ktorom zriadili aj kaplnku. Byt sa stal záchytným bodom pre veriacich katolíkov. O rok neskôr, v lete 1994, prichádzajú pracovať do mesta Jakutsk saleziáni o. Daniel Pravda a o. Ladislav Stanko. Zaviedli denné

Saleziánske oratórium v Jakutsku

sv. omše, adoráciu jedenkrát do týždňa a „stretká“ pre mladých. Začali katechumenát pre dospelých, vo veľkom množstve rozširovali Bibliu, viedli propagáciu Katolíckej cirkvi v novinách, vydávali informačný bulletin pre ľudí a tiež začali pôsobiť v školách.

Začiatkom roku 1995 otvorili svoje prvé minioratórium. V októbri toho istého roku, bola v meste právnický zaregistrovaná saleziánska spoločnosť i katolícka farnosť. Rok 1995 preto možno považovať za historický dátum. Prvým farárom sa stal o. Jozef - Daniel Pravda. V roku 1996 mesto Jakutsk vydalo pozemok pre saleziánske centrum mládeže a 24. augusta 1996 hlavný predstavený saleziánskej spoločnosti Chuan Vecchi požehnal pozemok na stavbu mládežníckeho centra. Stavba sa začala s pomocou Božou napriek prekážkam rôznych neprajníkov. Na sviatok Nepoškvrneného počatia Panny Márie 8. decembra 1997 bolo mládežnícke centrum slávnostne otvorené. V septembri 1998 prichádza o. Andrej Porubčin., aby vystriedal o. Jozefa - Daniela Pravdu a privádza so sebou štyroch dobrovoľníkov zo Slovenska. Spolu s nimi pracuje ešte aj o. Witold. O. Ladislav Stanko medzitým odišiel na misie do Hong-Kongu.

Pred novým spoločenstvom stojí nová úloha: rozprúdiť výchovno-pastoračno-sociálnu činnosť v meste.

Je potrebné spomenúť veľkú zásluhu slovenskej Katolíckej cirkvi, a najmä

[Skúsenosť]

saleziánskej spoločnosti na rozvoji katolíckej misie v Aldane i v Jakutsku. Stále tu pracujú dvaja kňazi a každý rok s nimi spolupracujú štyria misijní dobrovoľníci, ktorí sa po roku - dvoch striedajú.

Cirkevné spoločenstvo sa tu buduje predovšetkým nedeľnou svätou omšou, katechizáciou, mládežníckou činnosťou, charitou... Tvoria ho predovšetkým novopokrstení Jakuti, Rusi, Litovci, Arméni... V nedeľu prichádza na svätú omšu okolo dvadsať ľudí.

Moje poslanie

Čo robím v tejto zaujímavej krajine ja? Jednoducho sa snažím svedčiť o Kristovi. Žijem a pracujem v saleziánskej komunite, pomáhajúc im rozvíjať ich zámer. V prvom rade pracujem s mladými a som tu pre nich. Naš výchovno-

zábavno-pracovný týždeň sa začína utorkom a končí sa nedeľou. Pondelok je u nás, ako aj vo všetkých saleziánskych komunitách, dňom oddychu, dňom načerpávania duchovných i fyzických síl.

Konkrétne môj deň vyzerá asi takto:

7.00 - budíček a rýchly presun z bytu do domu mládeže. (Prečo rýchly? No predsa, aby som bol radšej premrznutý ako zamrznutý.)

8.15 - spoločná adorácia a po nej raňajky

10.30 - 12.15 - práca v oratóriu

12.30 - obed

Práca s mladými je veľmi dôležitá

Pár slov na záver

Tam, kde je hriech, chýba láska. A to je chyba. My sa snažíme milovať. Milovať ľudí, ku ktorým nás Boh poslal. Snažíme sa byť určitým spôsobom ich svedomím, hovoriť im, *nie takto, ale takto*, pretože je to takto lepšie

14.00 - 17.00
- práca v oratóriu
17.40 - svätý ruženec

18.00 - svätá omša

Som kostolníkom, niekedy kuchárom a vrátnikom, učiteľom a priateľom... Za to všetko som vďačný Bohu.

a krajšie, a takýto život je životom s Bohom.

Snažil som sa Vám ponúknuť niekoľko informácií, ktoré hovoria o tom, že aj v ďalekej krajine akou je Jakutsko, sa dá prežiť pastoračný ročník pekne, a ako mi napísal môj

dobrý kamarát, aj na tomto mieste sa dá prehĺbiť vzťah s naším milovaným Bohočlovekom a priateľom, ku ktorému sa denne modlíme a utiekame.

S modlitbou a práním požehnaných veľkonočných sviatkov sa s Vami lúči

Marcel Jurč,
pastoračný ročník,
Jakutsk, Rusko
Foto: Archív autora

Marcel pri popoludňajšej „prechádzke“

Kresťanská Európa (?)

Tak, ako sú jednotlivé štáty Európy od svojho počiatku budované na určitých princípoch, zásadách a hodnotách, tak i zjednotená Európa musí byť budovaná na podobných základoch. Ak by žila pod vlajkou sekularizmu, ako to chce Valéry Giscard d'Estaing, kde náboženstvo nemá nijakú úlohu, bola by svetadielom ahistorickým, teda aj bez budúcnosti.

Podľa slov amerického ekonóma a politického filozofa Michaela Novaka je „tvorcom“ kapitalizmu práve dnes tak zatracovaná stredoveká katolícka cirkev. Tá bola schopná, ako vlastník takmer tretiny pôdy v Európe, položiť základy súkromného podnikania, a teda trhovej ekonomiky, tým, že vytvorila kontinentálny systém správy založený na spoločnom jazyku - latinčine, spoločnom právnom systéme - kánonickom práve a predovšetkým na schopných ľuďoch. Historik David Landes identifikuje hlavné faktory ekonomického pokroku západnej civilizácie, ktoré sú podľa neho najmä náboženského charakteru: 1. radosť z objavovania, ktorá vyplýva z toho, že každý jedinec je *imago Dei*; 2. náboženská hodnota práce; 3. teologické oddelenie človeka a prírody - príroda je podriadená človekovi; 4. židovsko-kresťanské lineárne chápanie času, z ktorého vyplýva zmysel pre pokrok.

V 20. storočí Cirkev vedomá si svojej zodpovednosti povzbudzovala predstaviteľov zjednocujúcich národov v úsilí o porozumenie a varovala pred jednostranným zameraním

Európa potrebuje pevný základ

Situácia v Európe po druhej svetovej vojne bola katastrofálna. Vojna zasiahla medziľudské vzťahy, rozvrátili sa medzinárodné vzťahy, zrútil sa ekonomický poriadok. Skončila sa dovtedy najväčšia tragédia v dejinách civilizácie. 8. máj 1945 bol definitívnym koncom druhej svetovej vojny na európskom kontinente. 8. máj sa stal zároveň začiatkom spoločnej túžby všetkých Európanov nažívať v pokoji a mieri.

Ešte pred koncom vojny bolo v najvyšších politických kruhoch protihitlerovskej koalície isté, že túžba jednoduchých ľudí zostane nevypočítaná. Sotva sa Európa vojensky vysporiadala s fašistickou ideológiou a odsúdila fašistickú ideológiu a jej predstaviteľov na Norimberskom procese za zločiny proti ľudskosti, zakrátko ľudstvo začala ohrozovať nová ideológia. Vo východnej Európe svoje pozície upevňovala komunistická diktatúra, ktorú ako jediný v Európe oficiálne odsúdili predstavitelia Európskej ľudovej strany na zasadnutí v Madride. Svoje stanovisko prezentovali na zasadnutí Európskeho parlamentu v Bruseli 4. februára 2004.

„Po úspešnom“ etablovaní komunizmu zostal európsky kontinent 40 rokov rozdelený železnou oponou na dva bloky, v ktorých prebiehal výrazne rozdielny politický, kultúrny a ekonomický vývoj.

Dianie v západnej Európe v uplynulých storočiach výrazne ovplyvňovali vzťahy medzi Nemeckom a Francúzskom. Vzájomné súperenie

[Dialóg o Európe]

integrácie len na budovanie spoločného trhu. Aj slovenskí biskupi vo svojom pastierskom liste o európskej integrácii zo septembra 2002 píšu: „Trh a ekonomické slobody nedokážu samy udržať svornosť. Európa potrebuje dušu, z ktorej by sa zrodila duchovná jednota a tá bude zárukou politickej a ekonomickej jednoty. Európa potrebuje čerpať silu zo svojich duchovných koreňov.“

Spochybňovanie pravdy

Súčastne s týmto zjednocujúcim procesom sa však prejavuje aj iný proces, a to proces čoraz väčšej nejednoty vzhľadom na základné hodnoty ľudského života a ľudskej morálky. Človek sa už nielen rozhoduje pre dobro a pre zlo, ale aj sám si nárokuje rozhodovať o tom, čo je dobré a čo zlé. Neuznáva sa spoločná a záväzná pravda, čo sa prejavuje tým, že čo jedni považujú za dobro, druhí chápu ako zlo a bránia sa pred ním. Ak sa teda má vytvárať trvalá a hlboká jednota medzi národmi Európy, táto môže stať iba na základných mravných postojoch, ktoré budú všetci prijímať a podľa ktorej sa budú snažiť aj konať. V pastierskom liste biskupi upozorňujú na rozhodnutie predstaviteľov EÚ, ktorí pri tvorbe Charty „nateraz nevyužili príležitosť na dôsledné upevnenie hodnoty a dôstojnosti ľudského života. Charta sa síce stavia proti reprodukčnému klonovaniu človeka, vôbec sa však nevyjadruje k tzv. terapeutickému klonovaniu, teda klonovaniu na liečebné účely. Rovnako mlčí o potrebe ochrany života od jeho počatia až po prirodzenú smrť. Charta relativizuje aj hodnotu a význam manželstva a rodiny pre spoločnosť, čím otvára priestor na uznanie vzťahov ľudí rovnakého pohlavia.“

Biskupi preto jednoznačne považujú za „životne dôležité, aby v prebiehajúcej diskusii o budúcnosti EÚ bola súčasťou aj otázka duchovných hodnôt tohto spoločenstva. Európske národy nevyhnutne potrebujú vedieť, aké má Únia poslanie a kam smeruje. Ak jej zmysel má byť postavený len na materiálnych hodnotách, ľahko sa stane novým Babylonom, pretože v takom spoločenstve bude každý hľadať len svoj vlastný prospech. Európa by sa bez kresťanstva nikdy nestala tým, čím je.“

sa premietlo do nepriateľstva a nenávisti. Spôsob ako zamedziť nepriateľstvu medzi nemeckým a francúzskym národom spočíval vo vzájomnej spolupráci. Pre oba národy bolo šťastím, že po druhej svetovej vojne politický osud Nemecka a Francúzska bol v rukách nemeckého kancelára Konrada Adenauera a francúzskeho ministra zahraničných vecí Roberta Schumana.

Idea Roberta Schumana bola založená na predpoklade zmierenia nemeckého a francúzskeho národa. Krátko po skončení vojny to bola nepredstaviteľná požiadavka. Druhým krokom sa stala požiadavka vzájomne koordinovať niektoré hospodárske odvetvia, ktoré mala riadiť nadnárodná inštitúcia. Diplomatickou aktivitou získal Róbert Schuman súhlas francúzskeho vládneho kabinetu. Pre túto myšlienku sa nadchol a vyjadril s ňou jednoznačný súhlas aj Konrad Adenauer. Deklarácia z 9. mája

1950, prezentovaná v Paríži, znamenala oficiálny začiatok novej Európy. K iniciatíve Francúzska a Nemecka sa pridalo Taliansko a štáty Beneluxu.

Skromný projekt spolupráce šiestich krajín prerástol do dnešnej podoby Európskej únie, ktorej členmi je pätnásť štátov. 1. mája 2004 sa k hospodársko-politickému zoskupeniu pridá desať krajín, medzi ktorými sú aj krajiny, donedávna patriace do komunistického bloku. Dátum bude z historického hľadiska významný. Definitívne padne železná opona, umelo rozdeľujúca európsky kontinent na dve časti. „Európos znamená kto vidí, kto vidí ďaleko. Ak

Rodina

Základnú bunku každej spoločnosti, a teda aj tej európskej, tvorí rodina. Dnešná rodina sa však dostáva do krízy, ak v nej už dávno nie je. Všeobecná deklarácia ľudských práv v čl. 16 hovorí: „Rodina je prirodzenou a základnou jednotkou ľudskej spoločnosti a má právo na ochranu spoločnosti i štátu.“

Štát by mal teda rodinu chrániť. No, tým že kladie na jej úroveň homosexuálne zväzky, určite rodinu nechráni. Rodina je miestom osobného prežívania vzťahov a podstaty ľudskej existencie. Rodina však zabezpečuje aj fyzické prežitie ľudskej spoločnosti. Ak bude mať Európa zdravé rodiny, budú zdravé aj jej deti, a to je budúcnosť. No dnes už v mnohých európskych krajinách úmr-

tnosť vysoko prevyšuje natalitu. A to je hrozba pre budúcnosť Európanov, ktorí budú čoskoro v menšine oproti mimoeurópskym národom. A čo na tému rodina hovoria biskupi? „Boh je spoločenstvo. Boh je láska. Človek je tiež povolaný vytvárať spoločenstvo. S Bohom i ľuďmi. Základy vzťahov sa formujú v rodine. Rodina je domáca Cirkvi. Rodinu tvorí jeden muž a jedna žena, ktorí splodia a vychovávajú deti ako ovocie svojej lásky. Dobrá rodina vychováva aj zodpovedných občanov. Keď Cirkvi v 90. rokoch upozorňovala na negatívny demografický vývoj, viacerí jej hlas podceňovali a bagatelizovali. V záujme budúcnosti je potrebné lepšie spoločensky oceniť úlohu otca a matky. Zo

chce Európa a jej národy svoj i celkový svetový jasný obraz vidieť do diaľky svojej budúcnosti, potrebuje ducha, ktorého prejavom je integrálny humanizmus a všeobecná solidarita. Rozdelená Európa exportovala do celého medzinárodného okolia svetové vojny, totalitné ideológie fašizmu a komunizmu, imperiálny kolonializmus. Schumanovým projektom zjednotená Európa môže a má byť zdrojom novej nádeje pre seba i pre svet“ (Ján Figel).

Dnešná podoba Európy sa vyvíjala dlhé obdobie. Na samom začiatku bola kultúra starovekého východu, ktorá sa stala základom pre vznik gréckej civilizácie. Gréci zanechali Európe filozofiu. Charakter kontinentu v ďalšom období ovplyvňovali udalosti v Rímskej ríši. Rimania zanechali Európe zmysel pre právo. Existujúci grécko-rímsky svet konfrontoval svoje tézy s nastupujúcim kresťanským náboženstvom, ktoré nadviazovalo na židovské náboženstvo. Dostávame sa ku koreňom Európy: politické dejiny grécko-rímskej kultúry a náboženské dejiny judaizmu, kresťanstva a neskôr islamu, tvoria neodmysliteľnú tvár Európy. Vylúčením jednej z nich poprieme korene Európy.

Európe je vlastné aj kresťanstvo. Preto človek, demokrat „nemôže akceptovať, že štát systematicky popiera náboženstvo, má voči nemu predsudky, ktoré vyjadrujú nepriateľstvo alebo opovrhovanie. Štát nemôže popierať, bez toho, aby bol nespravodlivý voči sebe, obrovský účinok náboženského presvedčenia v praktizovaní občianskych čností“ (Robert Schuman).

Demokraciu výstižne charakterizoval americký prezident Abraham Lincoln: „Vláda ľudí, cez ľudí a pre ľudí.“ Aplikované na súčasnú Európsku úniu to znamená neutopiť ju v množstve nariadení, ktoré komplikujú život Európanov, ale pamätať na myšlienky otca Európy Roberta Schumana.

Všetci sme zodpovední za budúcnosť a podobu Európy. Našou povinnosťou je zabezpečiť demokratickú, humanistickú a solidárnu Európu.

Michal Kamenský,
absolvent Filozofickej fakulty
Katolíckej univerzity v Ružomberku

[Dialóg o Európe]

strany štátu sú namieste rôzne nepriame zvýhodnenia, napr. úľavy na daniach na každé dieťa.“

Ochrana ľudského života

Ďalšou dôležitou otázkou je otázka ochrany ľudského života a ľudskej dôstojnosti. Ak nebudeme chrániť ľudský život, nemá zmysel hovoriť o ďalších hodnotách. Budovať niečo bez zreteľa na ľudský život je zbytočné. Väčšina ľudí nenamieta nič proti potrestaniu človeka, ktorý siahne na život iného človeka. No v prípade interupcií majú mnohí už iný názor. Život však treba chrániť od okamihu jeho počatia a netreba tu špekulovať nad tým, kedy vlastne život začína. Aj v tomto prípade biskupi zdôrazňujú, že *„život je vždy dobrom. Všetko, čo je proti samému životu, ako vražda každého druhu, genocída, potrat, eutanázia, ako aj samovražda, všetko, čo porušuje celistvosť ľudskej osoby, fyzické alebo duševné trýznenie, všetko, čo uráža ľudskú dôstojnosť, ako sú neľudské životné podmienky, deportácie, otroctvo, prostitúcia, obchod so ženami a mladistvými - všetky tieto veci sú hanebné a ničia civilizáciu...“*

Jediná možnosť - kresťanstvo

Aká teda bude budúcnosť Európy? Dúfam, že kresťanská. Vidím to ako jedinú možnosť, ak to má byť Európa, v ktorej bude radosť žiť. Radostne sa žije tam, kde je jednota. Európa sa teda zjednocuje a je to neodvratný proces. Zatiaľ je to však hlavne o zjednocovaní ekonomickom. Iste, peniaze hrajú dnes veľkú (možno až príliš veľkú) úlohu v živote človeka. No aj ten najväčší boháč môže byť nešťastný. Budujme teda európske spoločenstvo najprv na duchovnej úrovni, na kresťanskej tradícii a potom všetko pôjde jednoduchšie.

Na záver ešte slová rakúskeho nositeľa Nobelovej ceny za ekonómiu F. von Hayeka: *„Budúcnosť našej civilizácie bude určovať váha úlohy, akú v nej bude hrať náboženstvo.“*

Lubomír Miškovič

Foto: Internet

Holuby

Svitlo jedno obyčajné pondelkové ráno začínajúce desiaty kalendárny týždeň v roku. Prebudil som sa o pol ôsmej. Ranná obloha bola modrá ako knižka neschopných brancov a na nej už viselo marcovo sa tváriace slnko, ktoré od seba odkopalo periny z mrakov a posvietilo si na všetkých spachtošov a sedmospáčov. Obliekol som sa od hlavy až po päty, otvoril som okno, aby sa vyvetralo a odišiel som na raňajky. Keď som sa o hodinu vrátil späť, neveril som prvému zrakovému dojmu. V mojej izbe na treťom poschodí, pod písacím stolom, sa na zelenom koberci prechádzala dvojica holubov. Nedokázal som sa spamätať, no oni, keď ma zbadali stáť ohúreného na prahu vlastnej izby, áno - jeden vyskočil na roh stola, druhý na gauč a cez okno odleteli preč do éteru.

Na druhý deň som sa vďaka spoľahlivému budíku prebral na sekundu v takom istom čase ako včera. Na okno v jazzovom rytme bubnoval dážď. Prezliekol som sa z pyžama do menej smiešneho odevu, navlas presne ako v pondelok som sa učesal a vodou zmyl z kútikov očí prischnuté zbytky snov. Nezabudol som znova otvoriť oblok a tak zabezpečiť cirkuláciu čerstvého vzduchu dovnútra a znečisťovanie ovzdušia smradom z mojej izby. Zamkol som, aby sa do izby nedostal žiaden votrelec a šiel som do kuchyne najesť sa. Keď som zhruba po hodine vstúpil do izby, párik sivých holubov som u seba pod stolom našiel znova. Nestihol som ani len dvere zavrieť, už zatrepotali krídlami a zmizli mi z očí.

A nastal večer a ráno, deň tretí. Nevstal som o sedem tridsať ako zvyčajne, lež ležal som až do ôsmej. Pretrel som si oči, zívól som a pozrel sa von na celkovú poveternostnú situáciu, aby som vedel, čo si dať na seba. Za oknom už sedel mladý holub so sivou holubienkou vedľa

seba, túlili sa k sebe, držali sa spolu za krídla a zobáčikmi sa bozkávali. Čo mali za lubom si možno ľahko domyslieť. Videli, že vzduch ešte nie je čistý, lebo som doposiaľ nevetral a okno nebolo dokorán otvorené, hoci o takomto čase vždy bolo. Aby počuli, že som sa vzdialil z miestnosti, náročky som tresol dverami až sa múry zatriasli, takže holubičí pár prechádzajúci sa ako artisti po úzkej rímse z nej skoro spadol. O hodinu som sa vrátil ... a zasa som ich prichytil in flagranti.

Teraz som si už bol takmer načisto istý, že sa tu jedná pravdepodobne o zamilovaný pár mladého holuba a mladšej holubičky, ktorí možno už dlhší čas spolu chodia, respektíve lietajú. Asi ešte neboli zasnúbení, pretože na ich nôžkach som nespozoroval žiadnu obrúčku. Napriek tomu hľadali a napokon aj u mňa našli vykurované, teplé a útulné miestečko lásky, kde si mohli nerušene hrkútať, ako to vedia aj ľudskí zaľúbenci.

Láska si sama nájde cestu, svojpomocne si vyšliape chodníček od srdca k srdcu, príde sama od seba, len treba mať otvorené srdce. Dokáže

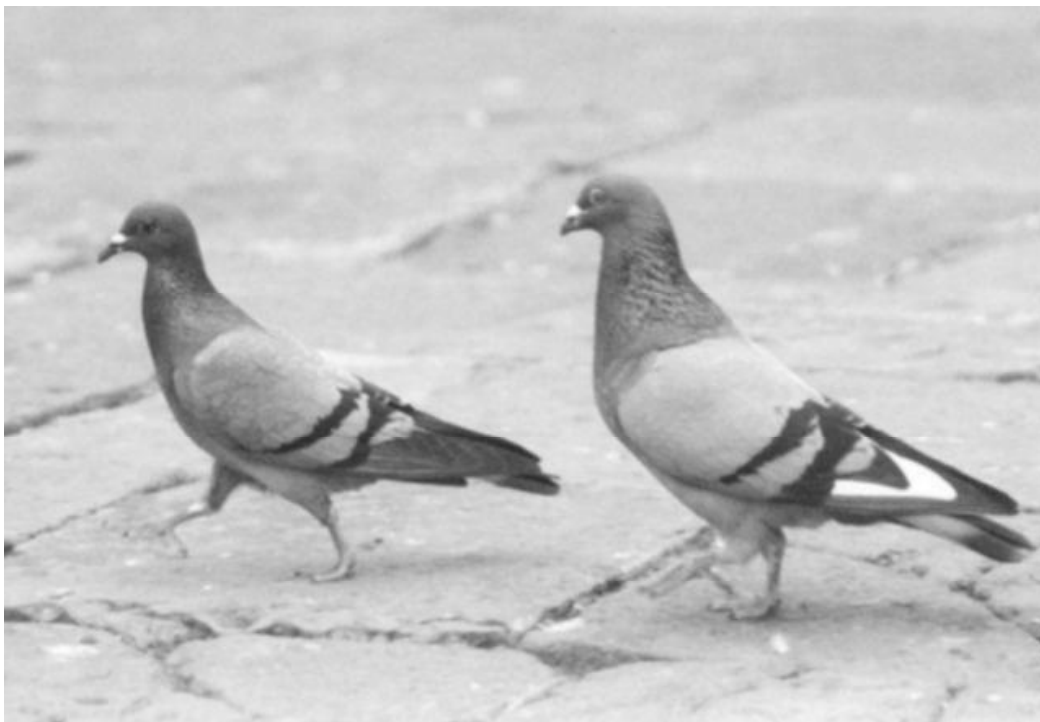
znepokojiť aj flegmatika, ktorý vo vreckách nenosí nič, iba ruky, aby aspoň jednu z nich vybral a podal ju inému.

Láska je na jednej strane naivne dôverčivá, odvážna ako veľkomestské holuby, riskantne a ignorantsky prehliadajúca nebezpečenstvá, nebojácna a statočná v prekonávaní ťažkostí; na druhej strane je však plachá a môže kedykoľvek náhle a definitívne odletieť do nenávratna, ak je niekým alebo niečím rušená. Jediným tliesknutím odplašíte holuba z obločnice. Jediný výstrel, hoci aj s tlmícom, stačí, aby sa odplašila biela holubica mieru. Odplásenie lásky zo vzťahu je tiež jednoduché.

Láska je ako plameň sviečky v prievane. Stačí málo - jedno slovo, jedna urážka, jedno klamstvo, jedna nevera, jedna (kama)súhra okolností - to je jedno. A zostane vám to, čo mi za prenájom nechali holuby na koberci ... veď viete čo ... nechcem to povedať - rovno...

Branislav Polča

Foto: Internet

[Rozhovor]

Režisér Pavol Danko:

Netreba sa báť byť „dnešným“

Pavol Danko, mladý muž pohybujúci sa niekde v prvej tretine života, medzi skúmvkami a váhami chemického laboratória a medzi panelákovou architektúrou najväčšieho slovenského mesta, by bol obyčajným dvadsaťpäťročným učiteľom chémie istého gymnázia, keby sa v roku 1998 nerozhodol, že potrebuje svoj život urobiť trochu šťavnatejším, melodickejším a ... útočnejším. Prizval si k tomu niekoľkých študentov, s ktorými v rámci nepovinného predmetu pohybová výchova nacvičil divadelné predstavenie „Golgota“. Po nečakanom ataku celého Slovenska sa pohybová príprava mení na tanečné divadlo ATak. Prichádzajú ďalšie predstavenia i prvé úspechy: prvé miesto na festivale kresťanských divadiel „Gorazdov Močenok“ v rokoch 2000 a 2002, účasť na prestížnom divadelnom festivale „Divadelná Nitra“ 2002.

Po košickom uvedení svojho posledného predstavenia „Slnko za mrakmi“ o živote blahoslavenej sestry Zdenky Schelingovej (27. a 29. februára malo premiéru už aj nové predstavenie s názvom Smeti), sme Paľa požiadali o rozhovor.

Čo to bol za nápad založiť takéto divadlo?

Tak to sa treba opýtať Ducha Svätého, lebo ja neviem odpovedať na túto otázku. Od malička som mal vzťah k divadlu a veľmi som túžil popri stretávaní sa s mládežou v kostole urobiť niečo, čo by súviselo s divadlom. Začínalo sa to rôznymi scénkami, akadémiami a rôznymi inými „kostolnými produkciami“. Som z Dunajskej Lužnej, z obce pri Bratislave, kde sme sa pokúsili urobiť predstavenie pre verejnosť

Pavol Danko na scéne

v kultúrnom dome. Urobili sme taký „muzikálík“. Vtedy začala éra muzikálov s Jožkom Bednárikom na Novej scéne v Bratislave, takže všetci robili muzikály. Niektorí tomu zostali verní dodnes. No ja som sa postupom času stále viac uberal k pohybovému výrazu, čím menej slov, lebo sa mi zdá, že slovom sme zavalení a že niekedy osloví oveľa viac niečo „trefné“, vyjadrené gestom, mimikou, symbolom, hudbou, pohybom, farbou...

Takže sme založili v Bratislave tanečné divadlo ATak. Členmi divadla boli gymnazisti jednej cirkevnej školy a nacvičili sme krížovú cestu. Bol to od nás dosť odvážny pokus, lebo pod krížovou cestou ľudia vidia štrnásť statických, na stene zavesených obrazov a my sme ich akoby zvesili, roztrhli tie plátna a z rámov začali vyskakováť vojaci, kričiaci dav, Pilát, Kristus... Kríž tancovali traja ľudia. Počas našich vystúpení, v rôznych častiach Slovenska, sme zistili, že táto forma oslovuje, takže sme jej ostali verní.

Koľko predstavení sa vám podarilo vyprodukovať?

Vyprodukovali sme, môžem povedať, už osem predstavení, lebo o chvíľu bude ôsma premiéra v Bratislave, s rôznorodou tematikou, no dúfam, že s jedným jediným posolstvom a to

je prezentovať ľuďom v dnešnej dobe chaosu, špiny, zmätku existenciu svetielka. Snažili sme sa predstavenia vždy koncipovať tak, aby si to svetielko mohli diváci pomenovať podľa svojho spôsobu života, ale aby to bola vždy tá vyššia, pozitívna hodnota, ktorá má predčiť konzum, materiú.

Keďže my sme veriaci, tak tým svetielkom je pre nás Boh a jeho láska vyjadrená vždy v podobe nejakého dobra. Pre neveriacich to môže byť morálka, svedomie, nejaký kódex zapísaný v srdci. Témou našich vystúpení bola, dnes tak často spomínaná, problematika potratov, takže v tomto prípade tým svetlom bola úcta k životu od počatia. Dotkli sme sa tiež aj tmy, šera v srdci, takže tam sme hovorili priamo o svetle a tme v ľudskej duši, v hlave, tele, citoch, vášniach. Hrali sme o ničote a ničení, o zničení si prostredia a priateľstiev, pút. Jednou z tém našich vystúpení bola téma o podnikateľoch, ktorí sa zmenia na stromy, aby dokázali, či vedú zarodiť, čiže táto téma je o tom, či som tu na svete užitočný, alebo som len parazit, viem zarodiť, alebo sa nechávam zmietat ohňami, vášňami, búrkou, červami.

Predstavenie *Zdenka* bola urobená na požiadanie z Ríma ako poďakovanie za návštevu Svätého Otca na Slovensku a za beatifikáciu sestry Zdenky Schelingovej. Teraz nacvičujeme predstavenie *Smeti*, ktoré bude hovoriť o smetisku v ľudskej duši. Pomedzi to sme robili ešte veľmi veľa krátkych vystúpení, ktoré tvorili tiež celovečerný program.

Darí sa vám „atakovať“ publikum?

No, ten názov bol cielený, lebo to je naša túžba, náš „leitmotív“ - útočiť, nebáť sa, nehanbiť sa, otvorene, niekedy aj dosť nechutne

pomenovať niektoré veci a vysvetlenie nechať na diváka. Rozhodne nepodať mu niečo už predžuté, ale zaplaviť ho symbolmi, množstvom možných rovín vysvetlenia. Niektorým pripadá ten atak nezrozumiteľný, niektorým príliš drsný, ale sú aj takí, ktorí prijímajú každý rok novú a novú dávku ataku a stávajú sa možno až závislí. (Smiech)

Nie je niekedy ťažké spojiť tie posvätné témy s modernou formou prejavu, moderným tancom, hudbou, choreografiou?

Posvätné je podľa mňa to, čo vyjadruje svätosť, plnosť Boha, a Boh je prítomný v minulosti i v prítomnosti, pre neho čas nehrá rolu. To znamená, že posvätné môže byť niečo, čo vyzerá goticky až archaicky, no posvätné môže byť aj niečo, čo vyzerá postmoderne. Takže čas a výrazový prostriedok tu nehrá rolu, tak ako nehrajú rolu u Boha.

Takže je úplne logické a jasné, že dnes treba robiť veci „dnešné“ a našiť ich na ľudí tak, aby ich boli schopní akceptovať, prijať, pochopiť, absorbovať dnešnou formou, dnešnými metódami, dnešnými výrazovými prostriedkami. Ak dnes nejaký hudobný skladateľ zloží niečo výborné, prečo by sme to nemohli použiť do predstavenia? Ak prichádzajú nové výrazové prostriedky, či už masovokomunikačné alebo vedecké výdobytky, prečo ich nepoužiť, prečo ich nezakomponovať? Treba byť dnešný, netreba sa toho báť.

Zhováral sa Imrich Gazda

Foto: Matúš Imrich

Z predstavenia Slnko za mrakmi

[Reflexia]

Prežívať svoju každodennosť

každodennosť

Písať o živote kníh je zaujímavé a poučné. Písať o živote človeka nie je mnohokrát ani zaujímavé ani poučné. Ale je to potrebné. Uvedomil som si to 8. januára 2004, keď som na stenu napísal dve slová: reflektovať každodennosť.

Dotknúť sa slnka, objat' ju, pobožkať pyramídy, plaviť sa jachtou okolo sveta, byť pochopený, prejsť udom ihly, objaviť Stredozem...Takéto sú ľudské sny. Nezvyčajné, veľké, ohurujúce...

Je dobré, že snívame. Z krajiny našej každodennosti takto môžeme aspoň sporadicky unikať do krajiny našich túžob. Neviditeľnou rukou sa na chvíľu dotýkame iného, lepšieho sveta. V každom sne sa však skrýva záblesk tragédie. Snívame s trpkým pocitom, že naše sny sú len snami a ako také zostanú navždy neuskutočnené.

Snívame však aj z iného dôvodu; snívame preto, že sme k tomu donútení. Žijúc vo svete blikajúcich televíznych obrazoviek a šuštiacich novinových stránok, ktoré nám pred oči predkladajú len úspešných politikov a ich krásne autá, vily, dovolenky a priateľky; úspešných bankárov a ich krásne autá, vily, dovolenky a priateľky; úspešných hercov a ich krásne autá, vily, dovolenky a priateľky; úspešných ... a ich ..., nám, obyčajným ľuďom, neostáva nič iné, len snívať. O čom? Veď viete...

Takéto sny však nenesú len prizmu neuskutočniteľnosti, ale, čo je horšie, aj prizmu degradácie.

Elvisovia,
Frodovia
a Marilyn

Sny nás môžu aj ohrozovať. Obrovská túžba po ich dosiahnutí môže zapríčiniť, že si ich začneme zamieňať s realitou. Písať o tom, aké je to nebezpečné, by bolo asi zbytočné. Prejav psychických porúch sú dnes na dennom poriadku. Neviete si

ani predstaviť koľko Hitlerov, Elvisov, Frodov či Marilyn dnes pobežuje po svete. Prirodzene, to sú už hraničné situácie. Napokon, ani ja som ešte žiadneho Froda na Hlavnej v Košiciach nestretol. (Aj keď isté známky podobnosti som u niektorých videl.) No poznám mnoho ľudí, ktorí sa priepať medzi fikciou a realitou snažia preklenúť tzv. normálnymi spôsobmi: sledovanie filmových love story a smotánok, čítanie „steeloviek“, či rekreačné oddychovanie pozeraním na dno pohára.

Viem, o týchto veciach sa nežartuje, ale nie sú aj toto dôkazy, že každý z nás sa snaží aspoň na chvíľku, akýmkoľvek spôsobom, uniknúť do svojho vysnívaného sveta, aspoň občas sa vysmiať svojej všednosti? Sny však

unikajú, sny sa rozplývajú... a ostáva zas len ten nenávidený pocit všednosti.

Nekaždodenná každodennosť

Sme teda odsúdení k prežívaniu života v obmedzenom svete našej každodennej reality? Máme si každý večer líhať s vedomím, že za mnou je taký istý deň ako je ten predomnou? A tešiť sa na každú telenovelu, lebo na chvíľu budem môcť prežiť svoju vysnívanú dávku lásky? A tešiť sa z každej stránky bulvárneho plátku, lebo prežijem skvelú, neopakovateľnú megapárty, senzačnú kariéru a užijem si vzrušujúcu africkú poľovačku? A tešiť sa, že aspoň na chvíľu nie som tým, kým som, ale tým, kým by som byť chcel?

Naozaj niet šance ujsť svojej všednosti a žiť svoj sen?

„Všetko sa dá, treba len chcieť“, platí aj v tomto prípade. Ale len pod jednou podmienkou: svoj sen nevšedného života dokážeme žiť len vtedy, keď svoj pohľad konečne odvrátíme od svojich snov!

„???”

Áno, presne tak. Upretí na neuskutočniteľné predstavy, ktoré sú nám mnohokrát aj tak len nasilu vnucované, si ani nevšímame, ako nám život uniká pomedzi prsty. Život so svojím čarom každodennosti. Ženieme sa za nedosiahnuteľnými divmi namiesto toho, aby sme objavili *zázrak všednosti*. Veď každý deň nám ponúka toľko zázrakov, ktoré, ak by sme naplno precítovali, nemali by sme čas a ani chuť snívať o inom.

Je čas reflektovať každodennosť a objaviť svoju nekaždodennosť v každodennosti. Stačí privrieť zrak, stíšiť hlas a otvoriť srdce... Cítite?

Imrich Gazda
Foto: Internet

[Poviedka]

Kalvária

Kalvária

byčajná noc. Tmou zapálená svieca, plápolajúca okolo mňa, okolo mojej duše a na stenách búšiaceho srdca. Pritúlený ku svojej poslednej spoločníčke, dvaja na opustenom ostrove s gýčovým názvom *svet*. Vlhko a otupno, ani neviem, čo ma zraňovalo viac, či ten strpnutý pocit alebo to chladné šteklenie kvapiek rosy. V hmle, ktorá bola hebká ako páperie, som sa cítil bezpečne, ako keby uchránený od výsluchu svedomia, ktoré chcelo niečo uštipačné povedať, iba povedať. Rozvaloval som sa na jej čistých krídlach, pachtiaci po únose mimo stereotyp každého večera. Kam by to asi bolo?! Od mlada som bol zamilovaný do cestovania, fascinoval ma ten únik od blízkych, ktorí sa pri mojom návrate stávali priezračnejší ako kniha popísaná veľkými písmenami. Čitateľní, pravdiví o mne. Ale kto by zaplatil to výkupné. Koľko by to stálo?!

Stál som uprostred gotického námestia, ktoré ma zvieralo vo svojej klietke z obrovského kameňa, dávno udupanom koženými čizmami hrdých šľachticov. Sám v dave, ako oni pred stáročiami, jeden z nich. Zaznačený na všetkých jazykoch, ako najodpornejšia slina. Nebojím sa pravdy.

V dialke stál kopec, nevidel som ho pre clonu tmy a hmly, ale vedel som o ňom. Kalvária, tak ho nazvali ako spomienku na človeka, o ktorom vraveli, že je Boh. Ale to bolo dávno...

Ponoril som sa hlbšie do tej tmy. V myšlienkach sa mi stále zelenal obrovský pahorok za mestom. Neplánoval som to, ale tušil, že moje kroky vedú k nemu. Spojiť sa s legendou, nad ktorou sa dnes mnohí zasmejú, tak ako ja. Prestal som myslieť, na všetko. Kráčal som sviežo, predierajúc sa voďnatou masou, ktorá sa predomnou skláňala ako pred svojím jediným priateľom. Rozumel som, opustenosť

[Poviedka]

robí druhá aj z najväčšieho čudáka. Výber sa zúžil a na reklamnej stránke sa skvela iba moja vyschnutá tvár. Ja alebo nik, absolútna možnosť voľby. Nerozmýšľala, poklonila sa a v tichosti ma sprevádzala na zablatenej poľnej ceste, poznačenej troma pádmami človeka.

Prvé zastavenie. Malá tehlová kaplnka, ktorej kontúry som iba ťažko rozpoznával medzi smutnými konármi zaspätých stromov. Rímska jednotka a kríž, to bolo všetko, čo vypovedalo o človeku pred Pilátom, o súdnom procese, ktorý sa nikdy neuskutočnil. Začali ma svrbieť dlane. Chcel som poprosiť o mydlo, uterák a lavór vody. Umyť si ruky a pokračovať k rímskej dvojke. Alebo ako to v skutočnosti bolo?

Díval som sa na dve brvná prekrížené v tretine. Symbol toho zasneného kopca, symbol môjho čudáckeho života a poslednej cesty, ktorá sa strácala niekoľko krokov predomnou. Tá posteľ *Mesiáša* bola prázdna, na tých doskách neležalo žiadne zúbožené telo. Bola pripravená pre mňa.

Chcel som niečo povedať, alebo aspoň na niečo mystické pomyslieť, ale nebol som schopný vzťahu a výpovede o ňom.

Otočil som sa. Stál som zoči-voči čiernej stene. Tá čerň bola úderná. Nič, otvorené oči

a v nich žiaden obraz. Pod stromami sa zahniezdilo lístie nárazom ťažkej laby. Nebola moja. Dlane mi zvlhli a tvár napol prvotný záchvev strachu. Kde to som alebo ako som sa sem dostal? Prečo tie slová *Spasiteľa*, musel som ich vysloviť. Pred strachom neutečieš, môžeš

iba utekať spolu s ním a presvedčať seba, že to nie on, ale ty si dominantný. Otočiť príbeh a zmeniť pravidlá. Ale kde vziať silu? Nepotil som krv a ani nepil z kalicha...

Rozbehol som sa. Moja jediná spoločníčka nestíhala vytvárať koridor, narážal som do chladnej masy, ktorá sa mi roztápala na čele. Zbabelec, vždy som ním bol pri myšlienke na ten kopec, na spoločnú zablatenú cestu, ktorá niesla šľapaje zbičovaného človeka.

Boli tam aj moje, ale ešte nebol čas rozpomínania. Nabudúce. Nik ich nezmaže, nik nezakryje, ani jesenné lístie, ani letný dážď. Cesta nemá kam utiecť, vyčkáva. Aj na mňa, práve na mňa, keď budem pripravený na návrat...

Vladimír Štefanič, pastoračný ročník,
farnosť sv. Egídia, Bardejov
Foto: Internet

Krátka beseda so smrťou

krátka beseda so smrťou

krátka beseda so

Na úvod musíme povedať, že smrť si našla aspoň trošku času pre nás, v tom svojom iste nabitom harmonograme a prišla si s nami nezáväzne podebatiť. Bolo to napodiv príjemné stretnutie, (Ešte na vysvetlenie Erikovi, prečo sa voláme skupina B. V Gaboltove Juraj označil ako skupinou A tých, ktorí „idú hrať futbal“ a ako skupinu B tých, ktorí idú do Španielska. Takže len toľko. Mohli by sme za tým hľadať ušľachtilejšie dôvody, ale nejako sa nám nechce.)

Dnešná téma bola zubatej po chuti, smrteľne živá diskusia sa jej musela páčiť. Keďže samotná téma, ako ste si iste všimli, zaberá tri strany, nebudem sa príliš rozpisovať. Dnes vás máme najmä a predovšetkým inšpirovať a pripomenúť, že je potrebné byť pripravenými.

Ako často si pripomíname smrť? Keď zasiahne niekoho v našom okolí... V hraničných situáciách... Keď nakupuješ, asi sotva myslíš na to, že zajtra tu nebudeš. Na smrť, ale takým zvláštnym spôsobom myslíme, keď sa snažíme konať dobro. To je také poludštenie smrti v bežnom živote. Konaním dobra sa snažíme o večný život, teda prekonávame smrť. Každý deň môžeme takýmto jednoduchým spôsobom víťaziť..

Večný život získavame už pri krste, ide o to, či ho stratíme, alebo nie. Teda ako si vybojuješ svoj boj s hriechom. A tu hrá svoju úlohu slobodná vôľa. Sloboda je podľa nás ohraničená láskou. Ako hovorí svätý Augustín : „Miluj a rob , čo chceš.“

No príkazy lásky nie sú o otroctve, o potlačení slobody. Keď nemáš na výber, nemáš slobodu. A mať na výber znamená, mať dve

možnosti. Dobro a zlo.. Ako inak sa má prejavíť slobodná vôľa, ak nie pri možnosti vybrať si?

Diskutovali sme o dobre a zle. O tom, či Adam a Eva chápali zlo, či ho vedeli rozlíšiť. Takisto sme rozoberali Palestínčanov s bombami na tele, ich prístup, to ako a či ich Boh súdi. Či Boh berie ohľad na okolnosti, ako Boh vníma zlo, ako súdi... Aká je ľudská morálka, etika, svedomie... Ako najväčšie a primárne zlo sme označili snahu človeka byť ako Boh, nerešpektovanie tajomstva Boha. Viera je ale vždy nad morálkou (*Teológia morálky, Weber*), teda možno zhrešiť, ale nesmieme stratiť vieru. A treba pripomenúť, že ani v záplave názorov sa nestratila istota a dôvera, že Boh je milosrdný. Uznávame, že naše ľudské chápanie je obmedzené a nikdy nepochopíme veľkosť Božieho odpustenia a milosti a takisto nikdy neuvidíme tie súvislosti, ktoré sa Bohu naskytajú pri každom ľudskom hriechu. Preto je nebezpečné odsudzovať a posudzovať iný život, než ten náš.

Premýšľali sme, prečo nás Boh urobil smrteľnými. Je to daň za hriech Adama a Evy? Táto neposlušnosť nám prináša smrť?

Ale smrť sa niektorým učným hlavám javí ako prirodzenosť, dokonca až vyvrcholenie života. Nie koniec, *in fondo alla strada* , ale vyvrcholenie, keď sa nám otvára pohľad do netušených dialok, keď sa naskytá možnosť prehliadať rozsiahle priestory času a pozorovať „*staletý pohyb staletí*“ (C. G. Jung, *Rozum a duše*).

A vtedy prichádza moment predstúpenia pred Božiu tvár.

O očistci , súde a pekle sme viedli dlhú polemiku, každý z nás má na to svoj názor, ale skutočnú pravdu uvidíme a pochopíme až

Tajomno života a smrti si Boh zatiaľ necháva pre seba. Našťastie. Tu by som asi skončila. Je veľa vecí, ktoré odzneli a ktoré chápeme každý inak, ale vždy platí - pravda je symfonická, a naše názory boli len rôznymi odtienkami - veríme, že : „*Ani oko nevidelo, ani ucho nepočulo, ani do ľudského srdca nevystúpilo, čo Boh pripravil tým, ktorí ho milujú*“ (1Kor 2, 9).

may.a

[Recenzia]

Sushi hotdog

Otázky: Je tento film niečím medzi snímkami Tanec s vlkami a Sedem samurajov? Áno. Je predpovedateľný? Áno.

Hlavná postava musí čeliť obrovským prekážkam a musí prežiť charakterový prerod, ktorý ju zmení z jednej osoby na inú. Toto všetko sa dá v tomto filme predvídať. Napriek tomu, napriek neštandardnému záveru, tento film dokáže upútať. Množstvo scén vyvoláva na tvárach divákov slzy, pretože vždy radi obdivujeme hrdinstvo, nebojácnosť a odovzdanie sa vyššiemu dobru. *Posledný samuraj* nám toto všetko ponúka v poriadnych dávkach. Príbeh, ktorý sa tu rozvíja, je vlastne bojom starého a nového o dušu Japonska. A pokiaľ Katsumotova kultúra tradície získava romantický lesk, je ťažké necítiť bolesť za minulosťou, ktorá uprednostňuje obeť, bezúhonnosť a česť.

Bojové scény sú dosť hrôzostrašné a podoporené množstvom stínania hláv

a oddeľovania končatín, aby utíšili aj maniakov videohier. Ale zromantizovaná idealizácia hodnôt starého samurajského sveta na účet západného pokroku vedie zároveň k obhajobe, ale aj k zamietnutiu.

Odhliadnuc od zjavného antikapitalistického kontextu a trocha privážneho tónu je dej tohto filmu zároveň čertovsky krvavý aj čertovsky brilantný. Sekajúc a porcujúc so zvláštnou eleganciou, je Cruise dosť presvedčivý. Keď sa však počas filmu mení z alkoholického armádneho veterána na človeka, ktorý nachádza konečne zmysel svojho života cez akýsi vnútorný pokoj a lásku, jasne v tom badať vplyv budhizmu. Tvrdenie, že jeho čestné správanie na bojovom poli, dokáže vymazať všetky jeho činy v minulosti, je dosť príkre. Povedzme, že nekompletné.

Keď sa dej dostáva k svojmu vyvrcholeniu, *Posledný samuraj* končí. Ale inak celkom slušný film.

Michal Zábrecký

Foto: Internet

Posledný samuraj / The Last Samurai, USA / Nový Zéland / Japonsko 2003, 144 min.

Réžia: Edward Zwick

Scenár: John Logan, Marshall Herskovitz, Edward Zwick

Kamera: John Tool

Hudba: Geoff Zanelli, Hans Zimmer

Hrajú: Tom Cruise – Nathan Algren, Billy Connolly – Zebulon Gant, Tony Goldwyn – Benjamin Bagley, Timothy Spall – Simon Graham, Ken Watanabe – Katsumoto, Hiroyuki Sanada – Ujio, Masato Harada – Omura

Sila ideálov

„Kade vedie hranica medzi duševnou neduživosťou a duchovnou silou?

Podliehajú dejiny vôbec nejakej kauzalite? Ako definovať svätosť? Nie je náboženstvo vlastne len druhom umenia, projekciou chimér do krutej či fádnej reality? Môže byť láska aj naďalej tým spojivom, ktoré udrží všetko pokope?“ Takéto otázky vyvoláva divadelná hra *Tereška* o živote svätej Terézie z Lisieux v duši a mysli literárneho kritika a recenzenta Martina Gajdoša. Niektorú z týchto otázok, alebo možno aj nejakú navyiac, vyvolá zhliadnutie tohto predstavenia určite aj vo vás.

Autorom hry je česká karmelitánka Lenka Lagronová (1963), ktorá predtým, ako sa rozhodla celý život zasvätiť Bohu, vyštudovala dramaturgiu na DAMU v Prahe a svojou tvorbou (*Nouzov* – 1980, *U stolu* – 1988, *Spinkej*, *Těžko sem někdo dohlédne*, *Pelech*, *Srnečka* – 1992, *Páv*, *Markýza* – 1993, *Antilopa* – 1994, *Tereška* – 1996, *Pokoj* – 2002) sa stihla zaradiť medzi autorov tzv. prechodného obdobia. *Terešku* si môžete v profesionálnom prevedení pozrieť v *Pražskom komornom divadle* alebo v podaní *Divadla Andreja Bagara* v Nitre.

Ak by ste však mali chuť na niečo netradičné vychutnajte si *Terešku* v amatérskom podaní študentov Katolíckej univerzity v Ružomberku, v réžii študentky slovenského jazyka a náboženskej výchovy Juliany Sersenovej. Aj keď sa premiéra uskutočnila ešte minulého roku v Ružomerskej synagóge, predstavenie je stále živé. Nedávno si ho diváci mohli pozrieť aj v metropole východného Slovenska a tiež v ďalších dedinách a mestečkách východu.

Amatérske divadlo malo na Slovensku vždy silnú tradíciu a každá snaha oživiť ju je vítaná.

Práve na takéto projekty možno vzťahnúť slovenské príslovie „Za málo peňazí veľa muziky.“ V prípade *Terešky* v študentskom podaní, táto muzika stojí skutočne za to.

Príbeh rozpráva Terezkina staršia sestra Anna, ktorá svoj život taktiež prežila na Karmeli. Vlastne to nie je ani príbeh, ale len zachytávanie reálií zo života svätice a jej ideálnych odpovedí na ne. Celé predstavenie má tak sladký nádych životnej poézie, ktoré sprevádza hľadanie odpovede na otázku, ktorá v sebe zahŕňa všetky spytovania z úvodu článku: *Dokáže sila ideálov premôcť silu reality?* Pri postupnom precitňovaní tej krásnej Terezkinej detskej dospelosti vynikajúco prezentovanej Monikou Miháľovou (celkovo treba oceniť režisérkino vhodné obsadenie postáv), dospieva divák k jasnej odpovedi – určite áno.

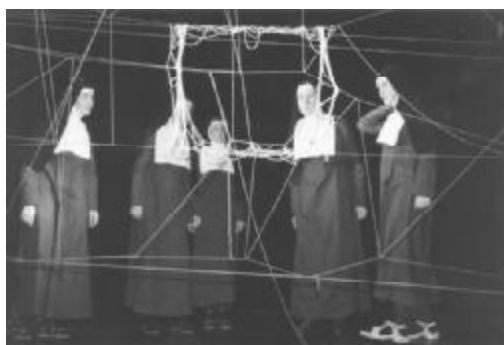
Celej tejto koncepcijnej jednoduchosti zodpovedá aj jednoduchá, no o to výstižnejšia scéna, ktorú tvorí veľká sieť oddeľujúca ľudský svet od toho posvätného, v ktorom sa odohráva takmer celý príbeh. Vizualne vnímanie je vždy

umocňované kvalitnou hudbou, ktorá je však v tomto predstavení nevýrazná. Aj zvuk sirény, ktorý sa predstavením ťahne ako nejaký zvukový leitmotív a ktorý má pripomínať prímorskú polohu Terezkinho kláštora, je skôr rušivý, ako výstižný.

Drobné formálne nedostatky však ani zďaleka nezatieňujú úspech, ktorý týmto predstavením študentskí herci dosiahli. Ak sa chcete povzbudiť vôňou ich slobody a silou Terezkíných ideálov, nenechajte si toto predstavenie ujsť.

Imrich Gazda

Foto: Internet

Sekcia pre dramatické umenie pri UPC J. Vojtaššáka v Ružomberku: *Tereška*. * Scenár: Lenka Lagronová. * Réžia: Juliana Sersenová. * Hrajú: M. Miháľová, M. Neuschlová, A. Chovancová, V. Makovcová, M. Orčíková, A. Gejdošová. * Dominikánske centrum Veritas. * Košice, 12. 3. 2004.

[Recenzia]

Rozhovor so životom

Všetci dobre vieme, čo to znamená, keď sa dnes povie Osvienčim. Mestečko v Poľsku známe vďaka masovému vyvražďovaniu židovskej populácie nacistami počas druhej svetovej vojny. Dôkaz ľudskej nenávisti a boja človeka proti človekovi. Taký je Osvienčim. Vlastne bol. No kto z nás, ktorí sme ho nezažili, ho dokáže pochopiť v celej jeho hrôze? Zrejme nikto. Dokáže ju precítiť iba ten, kto ho prežil, ten, pre koho nestačí povedať: „Osvienčim bol,“ ale pre ktorého je Osvienčim neoddeliteľnou súčasťou prítomnosti ako aj budúcnosti.

Imre Kertész, maďarský žid, prežil ako šestnásťročný Osvienčim. Dnes je spisovateľom a v roku 2002 bol ocenený Nobelovou cenou za literatúru. V *Kaddiši za nenarodené dieťa* sa odrážajú jeho spomienky, nostalgia, zatrpknutosť, zadosťučinenie, trizvy pohľad po rokoch, hodnotenie. Čoho? Osvienčimu. Nie je zaujatý iba minulosťou, ale ostáva spätý s prítomnosťou, ktorá ovplyvňuje budúcnosť. Dielo, v ktorom sa chce autor vyzprávať o Osvienčime, povedať to, čo si myslí. Nech si už každý myslí čo chce, ja si myslím toto. Asi takto vznikol *Kaddiš*.

Táto kniha je rozprávaním o živote, ba viac, je rozhovorom so životom, v ktorom sa odкрýva, že neboli vždy práve najlepšími priateľmi. Ak sa vám zdá, že je tento rozhovor až príliš zložitý, čo ste čakali? Čo ste čakali od toho, kto sa podujal na rozhovor so životom? Jednoduchosť? Azda je sám život jednoduchý?! Nie, veru nie.

Zložitosť obsahu sa prejavuje aj vo forme - v dlhých vetách a častých odbočeniach, ktoré len zväčšujú techniku voľného prúdu myšlienok, ktorú autor použil. To však neprekáža celkovému dobrému dojmu z knihy.

Imre Kertész prijíma Nobelovú cenu za literatúru v roku 2002 z rúk švédského kráľa

„Osvienčim sa nedá vysvetliť,“ myslel si autor v minulosti. Prečo? Vari sa nedá vysvetliť zlo, nenávisť, strach? Všetko sa dá vysvetliť, „na to, čo je, vždy existuje vysvetlenie,“ si myslí autor dnes. Aj na takú vec, akou je Osvienčim existuje vysvetlenie, len ho ešte nepozná.

Prečo nazval knihu *Kaddišom*? *Kaddiš* je židovskou modlitbou za zomrelých. No v tomto prípade nie je reč o skutočne zomrelom, ale len o tom, kto zomrelým ešte nie je. O dieťati, ktorému autor doteraz nedal život, lebo nechce, aby raz zažilo niečo podobné, ako on. Aby sa potom nemuselo pýtať, prečo je na tomto svete, prečo muselo zažiť to, čo zažilo. „Nie!“ Radšej nech nebude, ako by malo byť takéto.

Kniha, ktorá premýšľa a ktorá núti premýšľať. *Kaddiš za nenarodené dieťa*.

Pavol Hrabovecký
Foto: Internet

Imre Kertész: *Kaddiš za nenarodené dieťa*. Preložila Juliana Szolnokiová. Kalligram 2003.

Tekuté napätie 2

Existujú na svete ľudia, ktorým Boh pribalil na životnú cestu čosi výnimočného. A ak vedľa zo svojej výnimočnosti odkrojiť ostatným, stávajú sa skutočným Božím darom.

CD, o ktorom som sa napokon rozhodol písať, musí byť výsledkom len takýchto ľudí. Na pulty predajní s hudobnými nosičmi sa síce dostalo už pred necelými piatimi rokmi (15. jún 1999), ale na dobrú hudbu nikdy nie je neskoro. Do rúk sa mi dostalo až v posledných dňoch a stalo sa mi takmer každodenným spoločníkom.

Liquid Tension Experiment 2 je čisto inštrumentálnym počínom štyroch hudobníkov zo Spojených štátov. Všetci sú veľmi známi hudobnej verejnosti progresívneho rocku ako inštrumentalisti na vysokej úrovni. Basgitarista Tony Levin, bubeník Mike Portnoy, „nadvukovo rýchly gitarista“ John Petrucci (obaja členovia kapely *Dream Theater*) a klavésák Jordan Rudess (momentálne už tiež člen *Dream Theater*, ale v čase vzniku projektu *Liquid Tension* to tak nebolo) vytvorili celý album za necelé dva týždne!

Aký teda *Liquid Tension Experiment 2* je? Nuž, obsahuje 8 skladieb avšak dokopy je to vyše 70 minút hudby, ktorá sa nedá počúvať pri práci, kde je potrebné čo len trošku sústredenia, pretože vás z toho rozbolí hlava. Skladby sú totiž tónovo a motívovo tak náročné, že si jednoducho vyžadujú sústredenie. Pozor, nie je to klasická pohodová muzika, aj keď niektoré skladby by pravdepodobne vydržal aj bežný

poslucháč. Je to o z a j s t n ý *progressive rock* s f ú r o u striedajúcich sa motívov. Hneď prvá skladba *Acid Rain* má veľmi tvrdý

a rýchly nádech trvajúci šesť a pol minúty - netreba sa zľaknúť hneď pri prvom stlačení playu:-). Znamky tvrdých, ale veľmi melodických motívov jasne cítiť aj v ďalších inštrumentálkach *Another Dimension*, v trinásť a pol minútovej *Chewbacce*, ktorá je spolu so skladbou 914 (kde však chýba gitara), výsledkom improvizácie. Jednoducho si sadli, začali hrať a popritom sa nahrali. Znejú síce ako starostlivo komponované, ale skutočnosť je iná - toto si môžu dovoliť naozaj len páni hudobníci.

When The Water Breaks je podľa bubeníka Mika Portnoya akousi „vlajkovou loďou“ celého projektu. Vraj ak by mal vyjadriť, o čom je *Liquid Tension Experiment* vybral by práve túto 17 minútovú starostlivo komponovanú skladbu. Ja si však dovoľm nesúhlasiť a z celého albumu by som vyzdvihol siedmu skladbu *Liquid Dreams*, ktorá je ďalšou improvizáciou. Líniu jej podaroval Tony Levin prekrásnou basovou linkou. Skladba má takmer 11 minút a je úžasne pohodová. Krásne sa počúva so zavretými očami pri úplnom sústredení na plynúce tóny a tak dušu priaznivca obdarí kludom. Podobne by sa dalo hovoriť o výtvore *Biaxident*. Ak by sme to chceli prepísať do zrozumiteľnej angličtiny bolo by to: *By accident*, čo znamená *Náhodou*, ale niečo také sa náhodou neprihodiť.

Celý projekt uzatvára jemný „rozhovor“ medzi klavírom a akustickou gitarou. Ak by ste zavrhlí predošlých 65 minút, toto sa vám musí páčiť. Hotová uspávanka. Veď aj „svetlo sveta“ uzrela o pol tretej ráno v úplne poslednú noc nahrávania.

Liquid Tension Experiment 2 nie je hudba nás, zaručene sa nebude páčiť každému, ba možno len niektorým. Rovnako sa nedá súdiť podľa prvého počutia - ucho sa musí najprv zoznámiť až potom začne skutočne vnímať. Dá sa zaradiť medzi lahôdky priaznivcov tohto štýlu. A čo vy, ktorí tejto „divočine“ neholdujete? Možno ste stratili pár minút zo života nad týmto článkom a možno vám pomohol pochopiť, že aj takáto zdanlivo tvrdá a „šialená muzika“ niekomu pomáha pozdvihnúť ducha a urobiť deň skutočne krajším.

Matúš Imrich

Foto: Internet

Liquid Tension Experiment 2. Magna Carta 1999.

[Poézia]

Fakt

Srdce mi jasá v Tebe Pane.
ke i stojíš stále pri duši mojej.
Ke i srdce sa trasie, Ty pokoj a istotu dávaš.
Ke i utiec• chcem do neznáma a hlavu
strácam,
Stojíš pri mne stále a na cestu ma privádzaš.
Si ten, ktorý sa stará.
Si Boh, èo sľuby svoje dodržiava.

Chválím •a, že nedopustíš zánik môj.
Trestáš ma rázne,
ale šancu vždy novú dávaš.

Na moju neveru,
svojou vernos•ou odpovedáš.
Si Otcom, èo náruè do korán otvára.

Chveje sa srdce moje v prítomnosti Tvojej.
To láska, ktorú Ty dávaš,
nový život otvára.
Kráľ neba, zeme i duše mojej,
Ty ma k sebe privádzaš.
Ľakujem Ti Pane,
za dôveru èo do môa vkladáš.

V. N.

Po modlitbe

Vsypal si mi do ruky na chlieb
Stisol prerazenú pravicu
Vrátil si sa na kríž
Kam sa mám vráti• ja?

Noro M.

Ů Ý Ů

V kaviarni

Pane krásny,
postaraj sa o moju dušu
o dušu cafe-au-lait
a bez cukru
A nemieša•, prosím
Staèilo

Noro M.

[Poézia]

Pokora

Sklenený motýľ
zamrzol v prázdne
trblietky èrepín
zranili dlane
prasknuté krídla
hľadajú význam
gravitácie...

may.a

• • •

V sebe...

Otvor dlane
Pozri na ne

Prekriè tichom
Naplò dychom

Zle• do hĺbky
Vonku zmákní

Prameò vlnkou si tam máva
Láska •a tam oèakáva

M. N.

èervená krv
plápolá...
rozlieva sa do výšav
kvapky letia...
ku hviezdám
teèú z našich rán
Si ako oheò,
Boží dych,
páliš ma,
spáliš ma...
na popol
a prach

may.a

[Aktivita]

Aktivity bohoslovcov

V minulých číslach *Boromea* (2/2002, 2/2003) sme vám predstavili činnosť bohoslovcov v *Schole cantorum Cassoviensis*, ich starostlivosť o „vozičkárov“ a futbalové záujmy. Nasledujúcim článkom chceme doplniť túto mozaiku aktivít, ktorým sa bohoslovci venujú vo svojom voľnom čase.

Detský domov

Časť bohoslovcov kňazského seminára trávi nedelňé popoludnie v detskom domove v Košickej Novej Vsi. V domove je približne 65 detí, ktoré sú rozdelené do piatich skupín s prvkami samostatnej rodinnej skupiny a v jednom rodinom satelite. V každej skupine je 10 - 12 detí. Cieľ návštev detí je jednoduchý - byť s deťmi., aby sa mali s kým porozprávať a zabaviť. Píšeme s deťmi domáce úlohy, vysvetľujeme im látku, ktorej nerozumejú a pripravujeme pre nich rôzne aktivity. Každoročne organizujeme pre deti súťažný deň pod názvom *Hádaj, skákaj, tipuj!*

Medzi deťmi a bohoslovcami sa za ten čas vytvorili priateľské vzťahy, ktoré prinášajú obohatenie obidvom stranám.

Radoslav Gönci

Stretnutia s birmovancami

Ďalších osem bohoslovcov má na starosti stretnutia s birmovancami. S mladými kandidátmi na kresťanskú dospelosť sa stretávajú každú nedeľu. Našou úlohou je ich pripraviť nielen na sviatosť birmovania, ale aj pre život spojený s Kristovou náukou. Birmovanci sú rozdelení do jedenástich skupín, približne po šesťnást členov (tri skupiny pripravujú laici). Stretávajú sa približne osem mesiacov a za túto krátku dobu sa snažíme do ich srdca vstiepiť to, že po birmovke sa to všetko nekončí, ale že práve vtedy sa to len začína.

Michal Mucha

Seminárna skupina

V kňazskom seminári okrem *Scholy cantorum*, ktorá doprevádza liturgiu poväčšinou polyfónnymi spevmi, pôsobí v oblasti hudby aj seminárna skupina, ktorá spestruje rôzne seminárne a mimoseminárne akcie svojou mierne rockovo ladenou hudbou. Keďže sa jej členovia rok čo rok striedajú, momentálne nemá stály názov. V minulosti prešla názvami ako *Kerygma* či *Collegium*.

Kapela má za sebou rôzne vystúpenia či už v detskom domove na akcii *Hádaj, skákaj, tipuj!*, na pôde niektorých farností alebo na vnútroseminárnych vystúpeniach počas imatrikulačného a fašiangového večera, ale aj na dni otvorených dverí počas Nedele Dobrého pastiera.

Lukáš Libák

Stretnutia s gymnazistami

Počas školského roka sa traja bohoslovci venujú mládeži na Gymnáziu sv. Tomáša Akvinského v Košiciach. Stretávajú sa raz za dva týždne a venujeme sa modlitbe, spevom a hlavne témam, ktoré zaujímajú mladých ľudí. Spoločenstvo tvorí

animátor - bohoslovec a sedem členov skupinky. Stretnutia vyplňajú rôzne aktivity, v ktorých si mladí overia svoje poznatky a môžu prehľbiť svoj vzťah s Kristom. V lete sa pre mládež pripravuje päťdňový tábor v Brezovičke, kde sa skupinky budú ešte viac zjednotiť.

Martin Hrebík

M Mladí mladým po štvrté

Milí čitatelia,
po krátkom čase sa vám opäť hlásime. Veľmi nás potešilo množstvo odpovedí, ktoré sme dostali na naše otázky z minulého čísla. Je pozoruhodné, že všetky, až na jedinú výnimku, boli správne, čo nás nesmierne teší.

Dostali sme taktiež niekoľko reakcií na náš časopis, dokonca až z Bratislavy od našich bratov verbistov, ktorí nám okrem iného ponúkajú aj spoluprácu.

Za všetky pozitívne ohlasy vyberáme jeden od pani Gitky z Veľkého Šariša, ktorá aj touto cestou chváli náš časopis, ktorý sa jej dostal do rúk po prvýkrát cez jedného nášho bohoslovca. Sme radi, že naši bratia pôsobiaci vo Veľkom Šariši zanechali po sebe výraznú stopu a ľudia na nich nezabúdajú.

Ako mali vyzerat' správne odpovede?

1. b) TF KU bola inaugurovaná 8. novembra 2003
2. a) Deakanom TF KU je Mons. Anton Konečný
3. b) Sídlo TF KU je na Hlavnej 89 v Košiciach

Náš špirituál, otec Ján Mihok vyžreboval troch výhercov, ktorým blahoželáme a posielame vecné ceny.

A v súťažení pokračujeme ďalšími otázkami. Pozornému čitateľovi iste správne odpovede neujdú. Nech sa páči:

1. Kto sa stal novým pomocným biskupom pre košickú arcidiecézu?

- a) Mons. Stanislav Stolárik
- b) Mons. Bernard Bober
- c) Mons. Alojz Tkáč

1. 13. marca 2004 poďakovali za životné jubileum slávnostnou sv. omšou:

- a) Mons. Ján Chryzostom kardinál Korec a Mons. Alojz Tkáč
- b) Mons. Jozef kardinál Tomko a Mons. Ján Chryzostom kardinál Korec
- c) Mons. Alojz Tkáč a Mons. Jozef kardinál Tomko

1. Kde pôsobil ako farár náš otec rektor pred tým, kým prišiel do seminára?

- a) na Solivare
- b) v Kendiciach
- c) v Kecerovciach

Svoje, veríme, správne odpovede posielajte do konca apríla.

Adresu určite poznáte, ale pre istotu:

*Kňazský seminár
Hlavná 91 heslo: „Súťaž“
042 03 Košice*

Alebo mailujte a čokoľvek píšete na:

boromeo@atlas.sk

Čo dodať? Snáď tak ako minule: píšete, píšete, píšete... Už sa teraz nevieme dočkať. :-)

*redakcia Boromea
Foto: Internet*

[Humor]

Za okrajom

1. „Sv. omša nie sú pesničky na želanie pre kaplána, farára alebo kantorku.“
- na hodine Starého zákona -
2. „Gréčtina - všetko poznáme - to je slovenský dialekt.“
- na hodine gréčtiny -
3. „Seminár bude dlho fabrika, kde sa bije s kladivom.“
- na hodine Starého zákona na adresu pokračujúcich
prác na seminárnom dvore -
4. „Viete ako bol napísaný grécky preklad Biblie?
„???“
„...po grécky.“
- na hodine gréčtiny -
5. „... bleskové ticho!“
- na hodine gréčtiny -
6. „Jeremiáš bol v podstate objednaný za proroka. Išlo o objednávku z neba. Neviem, či aj vás si
dedina objednala za kňaza...“
- na hodine Starého zákona -
7. „Jak si predstavujete pôsobenie Ducha Svätého, tak, že príleci holub cez oblak a šedne vam na
pleco?“
- na hodine Starého zákona -
8. (po príchode spolužiaka neskoro na hodinu z dôvodu umývania riadu)
„... gréčtina nemôže ustúpiť riadu.“
- na hodine gréčtiny -

bonus 1. „To je kosť z mojich kostí!“ - ľúbostný výkrik v Biblii. Keby ste to teraz povedali na ulici,
dostanete s kabelkou.“
- na hodine Starého zákona -

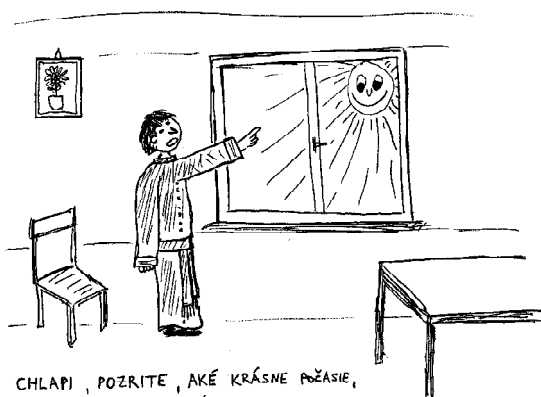
bonus 2. Bohoslovec sa pýta na hodine Starého zákona:
„Môžem napísať prácu Abrahám a horiaci krík?“
Po chvíľkovom šoku profesor odpovedá:
„Chceš pokračovať v tomto štúdiu?“

Minuločíslové výroky vás značne zaujali o čom svedčí aj značný počet hlasov, ktoré ste zaslali na našu mailovú adresu **boromeo@atlas.sk**. Na prvom mieste sa umiestnili dva výroky s rovnakým počtom hlasov, ktoré uvádzame v bonuse. Vecnú cenu si odnáša Peter Nagy z Košíc, ktorý bol vyžrebovaný naším počítačom.

Vaše reakcie očakávame aj na výroky z tohto čísla na uvedenej mailovej adrese. Jeden z vás bude opäť ocenený.

redakcia Boromea

Vendelizmy v komixe...

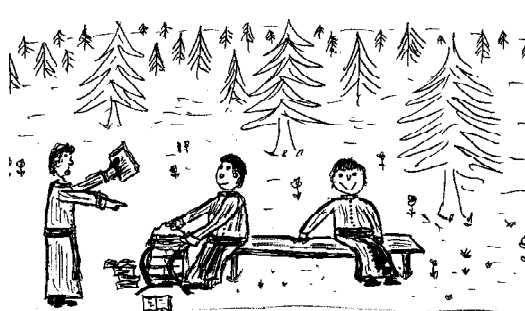
CHLAPI, POZRITE, AKÉ KRÁSNÉ POČASIE,
POĎME NIEKDE DO PRÍRODY,
VŠAK MÁME DLHÚ VYCHÁDZKU...

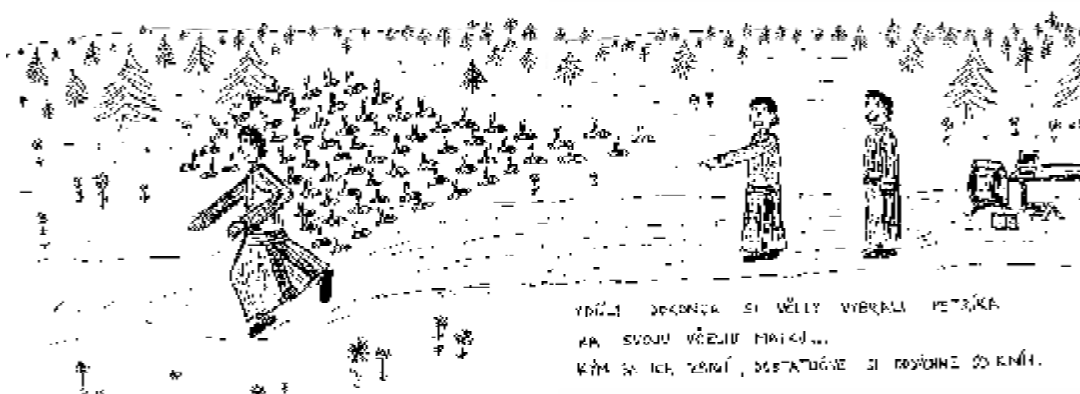
POČÚVAJ, PETRÍK, NECHAJ UŽ
TIE KNIHY A POĎ S NAMI VON!

JE TU KRAJŠIE AKO NA HLAVNEJ ULICI, VŠAK ?
PETRÍK, BUDEŠ VLAŠKÁI S TÍM BATOHOM NĚ TŤI HORE ?
ČO VLASTNE MÁŠ V TOM BATOHU ?

PETRÍK... KNIHY ??? V BATOHU MÁŠ KNIHY ? TU, V LESE ?
HOVORIA VŠETCI, ŽE SI USILOVNÝ AKO VČIELKA...
... ALE MUSÍŠ VEDIEŤ AJ ODDYCHOVAŤ!

VÝČELI DOČERNKA SI VEĽKÝ VYBERALA PETRÍKA
KA SVOJOU VČELIU MATICU...
KÝM SA ICH ZARÚ, DOŠTA DŇE SI DOVONNE OD KŇÍH.

Námet a kresby: Miroslav Molnár alias Vendel